

มนต์วิธาน

และศาสนพิธี

เหมาะสำหรับ

พระภิกษุสามเณร

และพุทธศาสนิกชนผู้สนใจทั่วไป

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

ธรรมจักร ป.ธ. ๙

จัดพิมพ์ในโอกาสพิเศษ

เนื่องในงานมฤตดาพระเถระผู้ทรงพรรษา ๑๐

วัดพระธรรมกาย

❖ คำปรารภ ❖

การท่องบ่นบทสวดมนต์เป็นนิตย เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับบรรพชิตและฆราวาส โดยเฉพาะบรรพชิตนั้นการสวดมนต์ถือ เป็นวัตรปฏิบัติข้อหนึ่งที่ต้องกระทำเป็นประจำทุกวัน ซึ่งหากได้ทำทุกวันก็สามารถจดจำได้ขึ้นใจ แต่เนื่องจากบทสวดมนต์ต่างๆ นั้นมีจำนวนมาก บางบทก็นานครั้งจึงมีโอกาสดิสด ทำให้ผู้สวดต้องทบทวนเป็นระยะๆ

หนังสือมนต์วิธานเล่มนี้เป็นฉบับกระทัตรวรรณเฉพาะบทที่เห็นว่าได้ใช้บ่อยครั้งหรือต้องรู้ ซึ่งเหมาะสมและสะดวกในการพกพา คณะผู้จัดทำและรวบรวมเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อพระภิกษุ จึงจัดทำจากข้อมูลที่มีอยู่โดยทีมงานพระมหาเปรียญ เพื่อเป็นธรรมบรรณาการเนื่องในงานมุทิตาพระเถระผู้ทรงพรรษา ๑๐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔

ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด คณะผู้จัดทำขอนอมรับคำติชมหรือชี้แนะจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย ขอบุญกุศลอันเกิดจากการจัดทำหนังสือนี้ ขอนอมถวายแด่บูรพาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ท่านเจ้าภาพและผู้สนับสนุนให้เกิดหนังสือเล่มนี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน ๒๕๔๔

❖ สารบัญ ❖

หมวดที่ ๑ สวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น	13
วิธีทำวัตรสวดมนต์ตอนเช้า	14
โอวาทปาฏิโมกข์	23
วิธีทำวัตรสวดมนต์ตอนเย็น	26
หลักธรรมที่บรรพชิตควรพิจารณาเนื่องๆ ๑๐ ประการ	36
บทสวดสรรเสริญพระมหาสิริราชธาตุ	38
ธรรมกายานุสติกา	39
บทสรรเสริญพระมงคลเทพมุนี	40
บทสรรเสริญคุณยายอาจารย์	
มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง	42
สิลุบทะปาฐะ	44
ดาษะนะคาถา	45
เทวธรรม	45
สามเณรศึกษา	46
หมวดที่ ๒ เจริญพุทธมนต์	51
วิธีสวดเจ็ดตำนาน ขุมนุเมตตวาท (ขัดสัศเค)	52
นะมะการะสิทธิคาถา	53
สัมพุทธะ	54

นะโมการะอัฏฐะกะ	55
มังคะละสูตรตั้ง	56
ระตะนะสูตรตั้ง (แบบย่อ)	58
ระตะนะสูตรตั้ง (แบบเต็ม)	59
กะระณียะเมตตะสูตรตั้ง	64
ขันธะปะริตตะคาถา	65
โมระปะริตตัง	66
อาภูณานุกิยะปะริตตัง	67
อาภูณานุกิยปริตร (นะโม เม สัพพะพุทธานัง)	67
อังกุลิมาละปะริตตัง	68
โพชฌังคะปะริตตัง	68
วัฏฏะกะปะริตตัง	69
อะกะยะปะริตตัง	70
เทวะดาอุยโยชนะนะคาถา	72
ถวายพรพระ	73
บทพาหุง ฯ	74
ชะยะปริตร	76
หมวดที่ ๓ พระสูตร	77
ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตั้ง	78
อนัตตะลักขณะสูตรตั้ง	85
อาทิตตะปะริยาเยสูตรตั้ง	90

ตะติปัญฐานะปาโฐ	94
ระชัคกะปะริตตัง ระชัคกะสุตตัง	97
เมตตานิสังสะสุตตะปาโฐ	101
หมวดที่ ๔ สวดพุทธรมนต์	102
สวดแจ้ง	103
พระวินัย	103
พระสูตร	104
พระอภิธรรม (๗ คัมภีร์)	105
๑. พระสังคีติ	105
๒. พระวิงศ์	105
๓. พระธาตุกะถา	106
๔. พระบุคคะละปัญญาตติ	106
๕. พระกะถาวัตถุ	107
๖. พระยะมะกะ	107
๗. พระมะหาปัญฐาน	107
คำบังสกุลสหหรืออฐิ (บังสกุลตาย)	108
แบบมหานิกาย	108
คำบังสกุลคนเป็น	108
มาติกา	109
วิปัสสนาภูมิปาฐะ	111
พระมะหาปัญฐาน	112

อุณหิสสระวิชะยะคาถา	112
ปัพพะโตปะมะคาถา	113
อะริยะธะนะคาถา	114
ธัมมะนิยามะสุตตัง	114
ติลักกะณาทิกาถา	116
ปะฏิจจะสะมุปปาทะปาฐะ	117
พุทธรุทานะคาถา	118
ภัทเทกะรัตตะคาถา	118
ปฐุมพุทธรวะจะนะ	119
หมวดที่ ๕ บทให้พรต่างๆ	120
อนุโมทนาวิธี	121
โกชะนะทานานุโมทะนาคาถา	122
มงคลจักรวาฬน้อย (ย่อ)	122
อาณานาฎิยะประริตตัง (ย่อ)	123
อัครปปะสาทะสุตตะคาถา	123
มงคลจักรวาฬน้อย	124
มงคลจักรวาฬใหญ่	125
เกณียานุโมทะนาคาถา	126
กาละทานะสุตตะคาถา	127
ติโรกฐะกะถัณณะปัจฉิมภาค	127

เทเวศาทิสสะทักษิณานุโมทนาคาถา	128
เทเวศาทิสัมมันตนะคาถา	128
อาทิสสุดตะคาถา	129
วิหารทานะคาถา	129
หมวดที่ ๖ ปกิณกะสาสนพิธี	131
คำพิณทุผา	132
คำอธิษฐานผา	132
คำเสียสละผา	133
คำคินผา	133
คำวิกปป์ผา	133
คำดอนผา	134
คำอธิษฐานเขาพรรษา	134
คำปวารณาออกพรรษา	134
คำขอมาโทษพระเถระ	135
คำลาสิกขา	135
ลักษณะการปลงอาบัติที่ถูกต้อง	135
วิธีแสดงอาบัติ	137
แบบกรรมวาจาสดให้ผากฐิน	138
คำอธิษฐานผากฐิน	139
คำอนุโมทนากฐิน	139

คำบอกสัตตาทะ	140
วิธีอุปโลกนสำหรับกฐินราษฎร์	140
คำอุปโลกนกฐิน (อีกแบบ)	142
คำขอมาโทษพระเถรานุเถระทั่วไป	144
อธิบายระเบียบสวดมนต์ในพิธีต่าง ๆ	145
๑. ระเบียบสวดมนต์งานพิธีมงคล	145
๒. ระเบียบสวดมนต์ในงานพิธีมงคลอื่นๆ	149
๓. ระเบียบสวดเจ็ดตำนานอย่างเต็มที่	149
๔. ระเบียบสวดเจ็ดตำนานอย่างปานกลาง	152
๕. ระเบียบสวดมนต์เจ็ดตำนานอย่างย่อ	153
๖. ระเบียบสวดถวายพรพระก่อนฉัน	157
๗. ระเบียบสวดมนต์ในงานพิธีอวมงคล	157
อธิบายระเบียบสวดมนต์พิเศษ	160
ระเบียบพิเศษ การทำน้ำพุทธมนต์	161
ระเบียบถวายพรพระ	164
ระเบียบอนุโมทนา	165
ระเบียบบังสุกุล	167
คำชักผ้าป่าที่เขาทอดทิ้งไว้	170
คำชักผ้าป่าที่มีเจ้าของคอยรับพร	170
คำให้ศีล	171

คำบอกศักราชเทศนา	173
คำเปลี่ยน พ.ศ.	174
คำเปลี่ยนเดือน	175
คำเปลี่ยนวันที่	175
คำเปลี่ยนวัน	177
คำสมาทานธุคงค์	177
วิธีบูชาพระรัตนตรัย	180
กล่าวก่อนนั่งสมาธิ	180
คำขอขมาลาโทษ	181
คำอาราธนา	182
คำให้พรเป็นภาษาบาลีเมื่อจะเลิกนั่งสมาธิ	184
เบ็ดเตล็ด, คำอาราธนาต่างๆ	185
ตัวอย่างการกล่าวสัมโมทนียกถา	185
พิธีปล่อยสัตว์ปล่อยปลา	187
คำปล่อยสัตว์ปล่อยปลา	187
คำแผเมตตา	189
วิธีกรวดน้ำ	190
คำกรวดน้ำแบบสั้น	191
คำอาราธนาศีล ๕ ปกติ	191
คำอาราธนาศีล ๘ ปกติ	191
คำอาราธนาศีล ๘ พิเศษ คืออุโบสถศีล	192

คำอาราธนาสวดพระปริตร	192
คำอาราธนาแสดงธรรม	193
วิธีถวายทานต่างๆ	194
คำถวายข้าวพระพุทธรูป	194
คำถวายทานทั่วไป	194
คำกล่าวนำก่อนถวายสังฆทาน	195
คำถวายสังฆทาน	196
คำถวายสังฆทานอุทิศ	196
คำถวายสลากภัต	197
คำถวายมตกภัตๆ เพื่อผู้ตาย	198
คำถวายข้าวสาร	198
คำถวายเกสร ๕	199
คำถวายผาไทรจีวร	200
คำถวายผาอาบนํ้าฝน	201
คำถวายผาจำนำพรรษา	202
คำถวายผากฐิน	202
คำถวายผาป่า	203
คำถวายวัจจะกุฎี	204
คำถวาย เสนาสนะ-กุฎี-วิหาร	204
คำถวายปราสาทผึ้ง	205

คำถวายผ้าไตรจีวรอุทิศให้แก่มุชทาย	206
คำถวาย กระทงลวยประทีป	206
คำถวาย คู่พระไตรปิฎกเทศนา	207
คำถวายโต๊ะหมู่บูชา	208
คำถวาย หนังสือเรียน	208
คำถวายผ้าสร่งน้ำพระวันสงกรานต์	209
คำถวายผลไม้ต่าง ๆ	210
คำถวายอัฐบริวาร	210
คำถวายเครื่องบูชา	211
คำถวายโรงเรียน	211
คำถวายหอฉัน	212
คำถวายระฆัง	212
คำถวายพระพุทธรูป	213
คำปวารณาสงฆ์ในพรรษา	214
คำใส่บาตร	214
คำแผเมตตา	214
คำถวายข้าวพระพุทธร	215
คำถวายข้าวพระพุทธรเจ้า	215
คำบูชาศพ เช่นศพบิดา	215
คำภาวนาเวลารดน้ำศพ	217
คำภาวนาเวลาเผาศพ	217

คำภานเวลาทอดผ้าสพให้พระบังสุกุล	217
คำภานเวลาไปเยี่ยมสพ	217
คำถวายนพาหนะ	218
คำถวยจตุปัจจัยบูชาธรรม	218
คำบูชาพระก่อนนอน	219
พิเศษ ศาสนพิธี	220
บุญพิธีสำหรับฃรวาส	220
พิธีทำบุญเลี้ยงพระ	221
ระเบียบพิธี	222
ทำบุญงานมงคล	222
การบูชาชาวพระพุทธร	228
พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ	229
ทำบุญงานอวมงคล	232
งานทำบุญหนาสพ	232
พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ	234
งานทำบุญอุจิ	236
ฝ่ายเจ้าภาพ	236
พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ	236

หมวดที่ ๑
สวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น

วิธีทำวัตรสวดมนต์ตอนเช้า

(เมื่อหัวหน้าจุดเทียน   รูป   ฟังนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกัน
หัวหน้านำให้ว่าตามดังต่อไปนี้)

❖ คำบูชาพระรัตนตรัย ❖

โย โส ณะกะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ณะกะวะตา ชัมโม
สุปฏิปันโน ยัสสะ ณะกะวะโต สวากะสังโฆ
ตัมมะยัง ณะกะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักกาเรหิ ะธะระหัง อาโรปีเตหิ อะภิปุชะยามะ
สาธุ โน ภันเต ณะกะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ
ปัจฉิมาชนะदानุกัมปะมานะสา
อิเม สักกาเร ทุกะตะปะณณการะภูเต ปะภุคคัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

❖ คำนมัสการพระรัตนตรัย ❖

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ณะกะวา
พุทฺธัง ณะกะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ชัมโม

ชัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สังฆัง นะมามิ (กราบ)

❖ ปุพพะภาคะหะมะการะ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะ-
หะมะการัง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

❖ พุทธาภิถุติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิถุติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส ตะถาคะโต อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อนุตตะโร
ปริสสะทัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะกะวา,
โย อิมัง โลกััง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรหมะกัง, ตัสสะมะณะ
พราหมะณิณัง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตวา
ปะเวเทสี, โย ชัมมัง เทเสสี อาทิกัลยาณัง มัชฌะกัลยาณัง
ปะริโยสานะกัลยาณัง, สาทัง สะพยัญชนะนัง เกวะละปะริปุณณัง

ประวิสุทธิรัง พรหมจะจริยัง ปะกาเสติ, ตะมะหัง ะกะวันตัง
อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง ะกะวันตัง สิริสะนา นะมามิ ฯ (กราบ)

❖ ฐัมมาภิกุติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ฐัมมาภิกุติง ะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส สวากขาโต ะกะวะตะ ฐัมโม, สันทิฏฐิโก
อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,
ตะมะหัง ฐัมมัง อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง ฐัมมัง สิริสะนา นะมามิ ฯ
(กราบ)

❖ สังฆาภิกุติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง สังฆาภิกุติง ะโรมะ เส ฯ

(รับ) โย โส สุปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ,
อุสุปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน
ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิจีปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญฐะปุริสะ-
ปุคคะลา, เอสะ ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย
ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลิกะระณิโย, อะนุตตะรัง
ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ ฯ ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชะยามิ ตะมะหัง
สังฆัง สิริสะนา นะมามิ ฯ (กราบ และ นั่งพับเพียบ)

❖ ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถา ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ
สังเวคะปริกิตตะนะ ปาฐัญจะ ภาณามะ เส ฯ

(ถ้าจะสวดครั้งเดียว คือลงแค่ ปะภาวะสัทธา ไม่ต่อ อิตตะถาคะโต
ก็นำเพียงครั้งเดียวว่า หันทะ มะยัง ระตะนัตตะยัปปะณามะคาถาโย ภาณามะ เส ฯ)

(รับ) พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหังคะโว

โยจันตะสุทฐัพพะระญาณะโลจะโน

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะฆาตะโก

วันทามิ พุทฺธัง อะหะมาทะเรนะ ดัง

ัมโม ปะทีโป วิยะ ตัสสะ สัตถุโน

โย มัคคะปากามะตะเภทะภินนะโก

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน

วันทามิ ัมมัง อะหะมาทะเรนะ ดัง

สังโฆ สุเขตตาภยะติเขตตะสัณฺญโต

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพชะโก

โลลัปปะหิโน อะริโย สุเมธะโส

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนะ ดัง

อิจเจวะเมกัันตะภิปุชะเนยยะกัง

วัตถุตตะยัง วันทะยะตาภิสังขะตัง

บุญยัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททาวา
 มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา ฯ
 (ถ้ามีเวลาพอ ให้สวด สังเวคะปริกิตตะนะปาฐะ ต่อไป)

❖ สังเวคะปริกิตตะนะปาฐะ ❖

อิธะ ตะถาคะโค โลกอุปันโน อระรัง สัมมาสัมพุทโธ, รัมโม
 จะ เทสิโต นียยานิโก อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก
 สัมโพธะคามิ สุคะตูปะเวทิตโต, มะยันตัง รัมมัง สุตวา เอวัง
 ชานามะ ชาติปี ทุกขา ชะราปี ทุกขา มะระณัมปี ทุกขัง,
 โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปี ทุกขา, อปปิเยหิ
 สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข ยัมปิจังงะ นะ ละภะติ
 ตัมปี ทุกขัง, สังจิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา, เสยยะถิหัง,
 รุปุปาทานักขันโธ, เวทะนุปาทานักขันโธ, สัณฺณุปาทานักขันโธ,
 สังขารุปาทานักขันโธ, วิญญานุปาทานักขันโธ, เยสัง ปะริญญายะ,
 ฐะระมาโน โส ภะกะวา, เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ, เอวัง
 ภาคา จะ ปะณัสสะ ภะกะวะโต สาวะเกสุ อนะสุตาสะนี, พะหุลา
 ปะวัตตะติ, รุปัง อะนิจจัง, เวทะนา อะนิจจา, สัณฺญา อะนิจจา,
 สังขารา อะนิจจา, วิญญานัง อะนิจจัง, รุปัง อะนัตตา, เวทะนา
 อะนัตตา, สัณฺญา อะนัตตา, สังขารา อะนัตตา, วิญญานัง อะนัตตา
 สัพเพ สังขารา อะนิจจา, สัพเพ รัมมา อะนัตตาติ, เต มะยัง

(ท่านหญิงว่า ตา มะยัง) โอติณณามะหะ ชาติยา ชะรา-
 มะระณณะ, โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ,
 ทุกโขติณณา ทุกจะปะเรตา, อัปปะเณนามิมัสสะ เกวะลัสสะ
ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญาเยถาคิ, จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง
กะคะวันตัง อุททิสสะ อะระหังตัง สัมมาสัมพุทัง, สัทธา
อะการัสมา อะนะการียัง ปัพพะชิตา, ตัสมิท กะคะวะติ
พรัหมะจะริยัง จะรามะ, ภิกขุณัง ลิกขาสาชีวะสะมาปันนา, ตัง
โน พรัหมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุฯ

(ถึงที่จิตเส้นใต้ “ลฤหัสถ์” ฟังแว่นเสีย แล้วสวดแทนด้วยบทว่า)
 จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง กะคะวันตัง สะระณัง กะตา รัมมัญจะ
 ภิกขุสังฆัญจะ ตัสสะ กะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง
 มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ สา สา โน ปะฏิปัตติ อิมัสสะ
 เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุฯ

(อนึ่ง ถ้าสตรีสวด เต มะยัง นั้น ให้เปลี่ยนเป็น ตา มะยัง)

❖ ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขณะะวิธี ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขณะะปาฐัง
ภะณามะ เส ฯ

(รับ) ปะภูตังขา โยนิโต จีวะรัง ปะภูเสวามิ ยาวะเทวะ สัตตสสะ
ปะภูมาตายะ อุณห์สสะ ปะภูมาตายะ ทังสะมะกะสะวาตา-
ตะปะสสิริงสะปะสัสมัศตตานัง ปะภูมาตายะ ยาวะเทวะ
หิริโกปินะ ปะภูจญาทะนัตถัง ฯ

ปะภูตังขา โยนิโต ปินทะปะดัง ปะภูเสวามิ เนวะ ทะวายะ
นะ มะทายะ นะ มัณทะนายะ นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ
อิมัสสะ กายัสสะ ฐิตียา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา
พรัหมะจะรียานุคคะหายะ อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ
นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทศสามิ, ยাত্রา จะ เม ะวิสสะติ
อะนะวัชชะตา จะ ฆาตุวิหาโร จาติ ฯ

ปะภูตังขา โยนิโต เสนาสะนัง ปะภูเสวามิ ยาวะเทวะ
สัตตสสะ ปะภูมาตายะ อุณห์สสะ ปะภูมาตายะ ทังสะมะกะสะ-
วาตาตะปะสสิริงสะปะสัสมัศตตานัง ปะภูมาตายะ ยาวะเทวะ
อุตุปะริตสะยะวิโนทะนัง ปะภูสัลลทานารามัตถัง ฯ

ปะภูตังขา โยนิโต กิลานะปัจจะยะเกสัชชะปะริกขารัง
ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ อุปันนानัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนานัง
ปะภูมาตายะ อัมพยาปัชณะปะระมะตยาติ ฯ

❖ ธาตุประภักฎะปัจจะเวกขณะวิธี ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ธาตุประภักฎะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภณามะ เส ๑

(รับ) ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
จีวะรัง ๑ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสัสตโต
นิชชีโว สฺยุโณ ๑ สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะรานิ อะชิจฺจุจนะนียานิ
อิมัง ปุตฺติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิจฺจุจนะนียานิ ชายันติ ๑

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
ปิณฑะปาโต ๑ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก
นิสัสตโต นิชชีโว สฺยุโณ ๑ สัพโพ ปะนายัง ปิณฑะปาโต
อะชิจฺจุจนะนียานิ อิมัง ปุตฺติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิจฺจุจนะนียานิ
ชายะติ ๑

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
เสนาสะนัง ๑ ตะหุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก
นิสัสตโต นิชชีโว สฺยุโณ ๑ สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ
อะชิจฺจุจนะนียานิ อิมัง ปุตฺติกายัง ปัตวา อะติวิยะ ชิจฺจุจนะนียานิ
ชายันติ ๑

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง ยะทิทัง
คิตานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร ๑ ตะหุปะภุญชะโก จะ
ปุคคะโล ธาตุมัตตะโก นิสัสตโต นิชชีโว สฺยุโณ ๑ สัพโพ ปะนายัง

คิลาณะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร อะชิจฺจนะนีโย อิมัง ปุติกายัง
ปฏฺวา อะติวิยะ ชิจฺจนะนีโย ชายะติ ฯ

(เมื่อจบบทตั้งขณิกะปัจจะเวกขณะวิธีแล้ว มีการสวดมนต์บทต่างๆ เข้าละ
๑ บทบ้าง ๒ บทบ้าง หมุนเวียนกันไป แล้วจึงขึ้นบท ปัตติทานะคาถา
ต่อไปนี้เป็นบทสุดท้าย)

❖ ปัตติทานะคาถา ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ปัตติทานะ คาถาโย ภะณามะ เส ฯ

(รับ) ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสินี

ญเป ฆะเร โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง

ตา รัมมะทานะนนะ ภาวันตุ ปุชิตา

โสตถิง กะโรนเตระ วิหาระมณฺฑะเล

เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว

สารามิกา ทานะปะตี อุปาสะกา

คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสระรา

สัปปาณะภูตา สุขิตา ภาวันตุ เต

ชะลาพุชา เยปี จะ อัมมะสัมภะวา

สังเสทชะตา อะละโวปะปาติกา

นียยานิกัง รัมมะวะรัง ปะภิจจะ เต

สัพเพปี ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

ฐาตุ จิรัง สะดัง รัมโม

รัมมัททะรา จะ ปุคคะลา

สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ   อัถถายะ จะ หิตายะ จะ
 อัมเห รักขะตุ สัทธัมโม   สัพเพปิ รัมมะจารีโน
 วุทฺติง สัมปาปุณเณยามะ   รัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ฯ

(บางแห่งสวดต่อว่า)

(ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ   ปาณิโน พุทธะสาสะเน
 สัมมา ธารัง ปะเวจันโต   กาเล เทโว ปะวัสสะตุ
 วุทฺติภาวายะ สัตต่านัง   สะมิทัง เนตุ เมทะนิง
 มาตา ปิตา จะ อัถระชัง   นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง
 เอวัง รัมเมนะ ราชาโน   ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา ฯ)

❖ โอวาทปาฏิโมกข์ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง โอวาทะปาฏิโมกขะคาถาโย ภะณามะ เส
 ขันติ ประระมัง ตะโป ตีติกขา,
 ความอดทน คือความอดกลั้น เป็นตบะอย่างยิ่ง
 นิพพานัง ประระมัง วะทันติ พุทธา,
 พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตรัสว่าพระนิพพานเป็นเยี่ยม
 นะ หิ ปัพพะชิโต ปะรุปะมาตี
 ผู้^{๖๖}กลางผลาญผู้อื่น, ไม่^{๖๗}ชื่อว่าเป็นบรรพชิต
 สะมะโณ โหติ ปะรัง วิหะระยันโต,
 ผู้^{๖๘}เบียดเบียนผู้อื่น, ไม่^{๖๙}ชื่อว่าเป็นสมณะเลย

เอตัง พุทธานะ สาสะนัง ฯ
 นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง
 การไม่ทำบาปทั้งปวง หนึ่ง

กุสะลัสสุปะสัมปะทา
 การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม หนึ่ง

สะจิตตะปะริโยทะปะนัง
 การกลั่นจิตของตนให้ผ่องแผ้ว หนึ่ง

เอตัง พุทธานะ สาสะนัง ฯ
 นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

อะนุปะวาโต,
 การไม่เข้าไปว่าร้ายกัน หนึ่ง

อะนุปะฆาโต,
 การไม่เข้าไปล้างผลาญกัน หนึ่ง

ปาฏิโมกเข จะ สังวะโร,
 ความสำรวมในพระปาฏิโมกข์ หนึ่ง

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสมิทัง,
 ความเป็นผู้รู้ประมาณในโภชนาหาร หนึ่ง

ปันตัญจะ สะยะนาสะนัง,
 การนอนการนั่งอันสงัด หนึ่ง

อะริจิตเต จะ อาโยโค,
การประกอบความเพียรในอริจิต หนึ่ง
เอตัง พุทธฐานะ สาสะนัง ฯ
นี่เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ฯ

(จบทำวัตรเช้า)

ทำวัตรเช้าจบแล้ว ให้ทุกคนสำรวมใจนั่งคุกเข่าประนมมือขึ้น
พร้อมกัน เพื่อสวดมนต์ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ครั้นประธาน
กล่าวนำ ทุกคนก็ว่าตามโดยพร้อมเพรียงกัน ดังต่อไปนี้

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ,

(กราบครั้งที่หนึ่งแล้วกล่าวว่า)

พุทฺธो เม นาโถ, พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งของเรา,

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ,

(กราบครั้งที่สองแล้วกล่าวว่า)

ธัมโม เม นาโถ, พระธรรมเป็นที่พึ่งของเรา,

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวกสัมภัง, สัมมัง นะมามิ,

(กราบครั้งที่สามแล้วกล่าวว่า)

สัมภัง เม นาโถ, พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของเรา ฯ

วิธีทำวัตรสวดมนต์ตอนเย็น

(เมื่อหัวหน้าจุดเทียน ฐูป ฟังนั่งคุกเข่าประนมมือพร้อมกัน
หัวหน้านำให้ว่าตามทีละตอนเหมือนทำวัตรเช้า)

❖ คำบูชาพระรัตนตรัย ❖

โย โส ณะกะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ
สวากขาโต เยนะ ณะกะวะตา ชัมโม
สุปะฏิปันโน ยัสสะ ณะกะวะโต สวาณะกะสังโฆ
ตัมมะยัง ณะกะวันตัง สะชัมมัง สะสังฆัง
อิเมหิ สักการะหิ ยะถาระหัง อาโรปีเตหิ อะภิปูชะยามะ
สาธุ โน ภันเต ณะกะวา สุจิระปะริณิพพุโตปิ
ปัจฉิมาชณะตานุกัมปะมานะสา
อิเม สักการะ ทุคคะตะปัณณาการะภูเต ปะฏิกัณหาตุ
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

❖ คำนมัสการพระรัตนตรัย ❖

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ณะกะวา
พุทฺธัง ณะกะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ชัมโม

ชัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สังฆัง นะมามิ (กราบ)

❖ พุทธานุสสติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต ปุพพะภาคะนะมะ-
การัญเจะะ พุทธานุสสะตินะยัญจะ กะโรมะ เสา ๑

(บางแห่งนำว่า - ชะมัมมะ โข มะยัง ภะคะวันตัง สะระณัง คคะตา, อะระหังตัง สัมมา-
สัมพุทฺธัง ยัง ภะคะวันตัง อุตฺติสสะ ปัพพะชิตา, ยัสมิยัง ภะคะวะติ พฺรหฺมะจะริยัง จะรามะ,
ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะชัมมัง สะสังฆัง, ชะถาระหัง อาโรปีเตหิ สักกาเรหิ
อะภิปุชะชิตวา อะภิวาทะนัง กะริมา, หันทะทานิ มะยัง ตัง ภะคะวันตัง วาจาชะ
อะภิกายิตุง ปุพพะภาคะนะมะการัญเจะะ พุทธานุสสะตินะยัญจะ กะโรมะเส๑)

(รับ) นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

ตัง โข ปะนะ ภะคะวันตัง เอวံ กัลยาโณ กิตติสัทโท
อัพภุคคะโต, อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ,
วิชชา จะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู, อะนุตตะโร
ปฺริสสะทัมมะสาระถิ สัตถาเทวะมะนุสสานัง พุทฺโธ ภะคะวาติ ๑

❖ พุทธาภิคีติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง พุทธาภิคีติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) พุทธะวาระหันตะวะระดาทิกุณายุตโต

สุทธาภิญญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต

โพเธสิ โย สุชนะนัง กะมะลังวะ สุโร

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิริสะสา ชินนัง

พุทโธ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

ปะฐะมานุสตะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิริเนหัง

พุทฺธัสสาหสมิ ทาโส วะ พุทโธ เม สามิกิสสะโร

พุทโธ ทุกขัสสะ มาตา จะ วิธาคา จะ หิตัสสะ เม

พุทฺธัสสาหัง นิยาเทมิ สะริรัญชีวิตัญจิทัง

วันทันโตหัง จะริสสามิ พุทฺธัสเสวะ สุโพธิตัง

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัชเฌยยัง สัตถุ สาสะเน

พุทฺธัง เม วันทะมานะเน ยัง ปุณฺณัง ปะสุตัง อิตะ

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบหมอบศรีษะลงอยู่กับพื้นพร้อมกับกล่าวว่)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
 พุทฺเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
 พุทฺโธ ปะฎีกคัณหะตุ อัจจะยันตัง
 กาลันตะเร สังวะริตฺตง วะ พุทฺเธ ฯ

(นั่งคุกเข่า)

❖ธัมมานุสสติ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ
 (รับ) สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
 เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ ฯ

❖ธัมมาภิกีติ❖

(นำ) หันทะ มะยัง ธัมมาภิกีติง กะโรมะ เส ฯ
 (รับ) สวากขาตะตาทีคุณะโยกะวะเสนะ เสยโย
 โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท
 ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะชาริชาโร
 วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง
 ธัมโม โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง
 ทุคิยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง

ธัมมัสสาหังสมิ ทาโส ะ	ธัมโม เม สามิกิสสะโร
ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ	วิธตา จะ หิตัสสะ เม
ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ	สละริรัญชีวิตัญจิทัง
วันทันโตหัง จะริสสามิ	ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง
นัตถิ เม สละระณัง อัญญัง	ธัมโม เม สละระณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	วัชเเตยยัง สัตถุ สาสะเน
ธัมมัง เม วันทะมานะนะ	ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิระ
สัพเพปิ อันตะรายา เม	มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบทอมอบศรีษะลงอยู่กับพื้นพร้อมกับกล่าวว่า)

กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา
 ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
 ธัมโม ปะฎีกคัณหะตุ อัจจะ ยันตัง
 กาลันตะเร สังวะริตุง ะ ธัมเม ฯ

(นั่งคุกเข่าว่า)

❖ สัมมานุสสติ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง สัมมานุสสติดินะยัง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สามิฉิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา, เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเวยโย อัญชะลีกะระณีโย, อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ ฯ

❖ สัมมาภิกษิตี ❖

(นำ) หันทะ มะยัง สัมมาภิกษิติง กะโรมะ เส ฯ

(รับ) สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคฺคณาทียุตโต

โยภฺฐัพพิโ อะริยะปุคคะละสังฆะเสฏฺฐโ

สีลาทีธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต

วันทามะหัง ตะมะรียานะ กะณัง สุสุทฺธัง

สังโฆ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมมะมุตตะมัง

ตะติยานุสสะติภูฐานัง วันทามิ ดัง สีเรนะหัง

สังฆัสสาหัสมิ ทาโส วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม

สังฆัสสหาหัง นิยยาเทมิ	สระวีรัญชีวิตัญญิจัง
วันทันทโธหัง จะริสสามิ	สังฆัสสโสปะฏิป็นนัง
นัตถิ เม สระระณัง อัญญัง	สังโฆ เม สระระณัง วะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	วิหาเตยยัง สัตถุ สาสะเน
สังฆัง เม วันทะมานะเน	ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิระ
สัพเพปิ อันตะรายา เม	มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา ฯ

(กราบหมอบสรีระลงอยู่กับพื้นพร้อมกับกล่าวว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
 สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
 สังโฆ ปะฎีกกัณหะตุ อัจจะยันตัง
 กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆะ ฯ

(นั่งพับเพียบ)

❖ อะตีตะปัจจะเวกขณะะวิธี ❖

(นำ) หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะะปาฐัง ภะณามะ เส ฯ

(รับ) อัมมะ มะยา อะปัจจะเวกขิตวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง, ตัง
 ยาวะเทวะ สัตถัสสะ ปะฏิมาตายะ, อุณห์สสะ ปะฏิมาตายะ,
 ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสีริงสะปะสัมพัสสานัง ปะฏิมาตายะ,

ยวาทะ หิริโกปินะปัจฉิมฉานะนัตถัง ฯ

อหะ มหะ อะปัจจะเวกขิตวา โย ปินทะปาโต ปะริภุตโต,
โธ เนวาทายะ นะ มหัทธะ นะ มัตถะนายะ นะ วิภูสณายะ,
ยวาทะ อิมัสสะ กายัสสะ จิตฺติยา ยาปะนายะ วิหิงสุปะระติยา
พริหมะจะริยานุคคะหะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ
นะวัณฺเณ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยัตรา จะ เม ภะวิสสะติ
อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

อหะ มหะ อะปัจจะเวกขิตวา ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตตัง, ตัง
ยวาทะ สัตถัสสะ ปะฏิมาตายะ, อุณห์สสะ ปะฏิมาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาคะปะติริงสะปะสัณห์สสานัง ปะฏิมาตายะ,
ยวาทะ อุตฺตปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะฏิสัถลันนารามัตถัง ฯ

อหะ มหะ อะปัจจะเวกขิตวา โย คิลานะปัจจะยะเถสัชชะ-
ปะริกขาโร ปะริภุตโต, โธ ยวาทะ อุปันนัง
เวยาพาธิกานัง เวทะนัง ปะฏิมาตายะ, อัปปาปัณณะ-
ปะระมะตยาติ ฯ

❖ กรวดน้ำอิมินา ❖

(นำ) หันทะ มะยัง อุททิสะนาธิฏฐานะคาถาโย ภะณามะ เสฯ

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	อุปัชฌายา คุณุตตะรา
อาจาริยุปะการา จะ	มาตาปีตา จะ ฌาตะกา
	ปิยา มะมัง
สุริโย จันทิมา ราชา	คุณะวันตา นะราปี จะ
พรหมะมารา จะ อินทา จะ	โลกะปาตา จะ เทวะตา
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	มัจฉัตตา เวริกาปี จะ
สัพเพ สัตตา สุจี โหนตุ	ปุญญานิ ปะกะตานิ เม
สุขัง จะ ติวริัง เทนตุ	จิปปัง ปาเปละ โว มะตัง ฯ
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	อิมินา อุททิสะนะ จะ
จิปปาหัง สุละเภ เจวะ	คัณหุปาทานะเจทะนัง
เย สันตานะ หินา รัมมา	ยาวะ นิพพานะโต มะมัง
นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ	ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว
อุชฺจิตัง สะติปัญญา	สัลเลโข วิริยัมหิโน
มารา ละภันตุ โนกาสัง	กาตุญจะ วิริเยสุ เม
พุทฺโธ ทีปะวะโร นาโถ	รัมโม นาโถ วะรุตตะโม
นาโถ ปัจเจกะพุทฺโธ จะ	สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง
เตโสตะมะนาภาเวนะ	มาโรกาสัง ละภันตุ มา ฯ

❖ อภินิหารจะเวกขณะปาฐะ ❖

(นำ) หันทะ มะยัง อภินิหารจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เสฯ

(รับ) ชะรา ชัมโมมหิ ชะรัง อะนะติโต,

เรามีความแก่เป็นธรรมดา ยังไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้,

พะยาชิชัมโมมหิ พะยาชิง อะนะติโต,

เรามีความเจ็บเป็นธรรมดา ยังไม่ล่วงพ้นความเจ็บไปได้,

มะระณะชัมโมมหิ มะระณัง อะนะติโต,

เรามีความตายเป็นธรรมดา ยังไม่ล่วงพ้นความตายไปได้,

สัพเพ ปิเยหิ นานาภาโว วินาภาโว,

เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจด้วยกันหมดทั้งสิ้น,

ยัง กัมมัง กะริสสันติ,

ใครทำกรรมใดไว้,

กัลยาณัง वा पापะกัง वा,

ดีหรือชั่วก็ตาม,

ตัสสะ ทายาทา ภะวิสสันติ,

ตนจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น ๆ

❖ หลักธรรมที่บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ

๑๐ ประการ❖

๑. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า บัดนี้เรามีเพศต่างจาก
คฤหัสถ์แล้ว อาการกิริยาใดๆ ของสมณะ เราต้องทำอาการ
กิริยานั้นๆ

๒. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า ความเลียงชีวิตของเรา
เนื่องด้วยผู้อื่น เราควรทำตัวให้เขาเลียงง่าย

๓. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า อาการกายวาจา
อย่างอื่นที่เราต้องทำให้ดีขึ้นไปกว่านี้ ยังมีอยู่อีก ไม่ใช่เพียงเท่านี้

๔. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า ตัวของเราเอง
ติเตียนตัวเราเองโดยศีลได้หรือไม่

๕. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า ผู้รู้ใคร่ครวญแล้ว
ติเตียนเราโดยศีลได้หรือไม่

๖. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า เราจะต้องพลัดพราก
จากของรักของชอบใจทั้งนั้น

๗. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า เรามีกรรมเป็นของตัว
เราทำดีจักได้ดี ทำชั่วจักได้ชั่ว

๘. บรรพชิตควรพิจารณาเนื่อง ๆ ว่า วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้
เราทำอะไรอยู่

๘. บรรพชิตควรพิจารณาเนืองๆ ว่า เรายินดีในที่สงัดหรือไม่

๑๐. บรรพชิตควรพิจารณาเนืองๆ ว่า คุณวิเศษของเรา มีอยู่หรือไม่ ที่จะให้เราเป็นผู้ไม่เก้อเขิน ในเวลาเพื่อนบรรพชิตถาม ในกาลภายหลัง

(จบทำวัตรเย็น)

ทำวัตรเย็นจบแล้ว ให้ทุกคนสำรวมใจนั่งคุกเข่าประนมมือขึ้น
พร้อมกัน เพื่อสวดมนต์ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ครั้นประธาน
กล่าวนำ ทุกคนก็ว่าตามโดยพร้อมเพรียงกัน ดังต่อไปนี้

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,
พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ,

(กราบครั้งที่หนึ่งแล้วกล่าวว่า)

พุทฺธो เม นาโถ, พระพุทฺธเจ้าเป็นที่พึ่งของเรา,
สํวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ,

(กราบครั้งที่สองแล้วกล่าวว่า)

ธัมโม เม นาโถ, พระธรรมเป็นที่พึ่งของเรา,
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวกสงฺโฆ, สงฺฆัง นะมามิ,

(กราบครั้งที่สามแล้วกล่าวว่า)

สงฺโฆ เม นาโถ, พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของเรา

❖ บทสวดสรรเสริญพระมหาสิริราชธาตุ ❖

สถิตันตฺ โสคติ	สิริมิตฺตวสฺสิดิขัย
ดวงจิตประจักษ์ไส	สุวิสุทธิทวาร
สร้างองค์พระเจดีย์	คุณะมีมหาศาล
แกนกลางประดิษฐาน	ปฎิมาพระธรรมกาย
เกิดสันติสุขล้ำ	วธธรรมขจรจาย
บัณฑิตก็มากมาย	มนะมุ่งลุลความดี
ทั่วธรรมพระตนธาตุ	พหุปราชญ์ภิเษมปรีดี
มอบองค์พระทรงศรี	สิริราชธาตุพลัน
มีพญาเหล็กเพชรดำ	สิริล้ำประเสริฐสรรพ
ฤทธิเดชอนเนกนันต์	ชนะอุปสรรคภินท์
คำแก้วมณีไส	นยนิยน์กระจำจินต์
คิงคู่ควรกระแสนิน-	ชนจักรพรรดิมา
พรอมสิทธิธาตุเสร็จ	พระเสด็จภิบุญญา
รวมเป็น “พระมหา-	สิริราชธาตุ” ชัย
พิมพ์พาพญานาค	จตุภาคพิทักษ์ภัย
แผ่คลุมประทุมให้	หิตะเกื้อคุณานนท์
เปี่ยมบารมีเลิศ	สุประเสริฐประสิทธิผล
บุญฤทธิเดชคล	ชินะคุณพระครบครัน
รูปคุณชนาทรพย์	คณะนับอนันต์กัลป์

ทรงอายุผิวพรรณ	ชุตีโรจน์นภาลัย
สิ้นทุกขมลายโสภ	นิรโรควิโยคภัย
กอบปรกจิเจริญชัย	สุภาพพิบูลย์พูน
หมั่นสวดและสรรเสริญ	จะเจริญพิสุทธิ์คุณ
บุญทับทวีคุณ	ประลึงพระธรรมกาย ฯ

❖ ธรรมกายานุสติกถา ❖

สัพพัง ชิตัง เม	พละเดชะจอมไตร
นบธรรมกายโส	สถิตในนฤพาน
อสงไขยหลายล้าน โภฏี	รังสีโชตนาการ
เชื่อมกายพุทธญาณ	กลั่นแกโลกพันโสภตรม
กายธรรมงดงามนัก	วรลัทธิโณดม
สรรพางค์สง่าสม	มหานุรุชทั้งกายา
เกตุบัวตูมใสเด่น	กายดั่งเซนเพชรโสภา
รู้แจ้งทั้งโลกา	สถิตอยู่ทุกผู้คน
กลางกาย ณ ฐานเจ็ด	ทางสำเร็จอริยผล
หยุดใจในบัดดล	กลางกมลละไมละมุน
กายธรรมผูกเป็นสาย	แผ่ขยายพระพุทธรูณ
อุแหงทะเลบุญ	ยากจะหาใดเปรียบปาน
กายธรรมเป็นธรรมชั้น	มิแปรผันนิรันดร์กาล
เป็นอิตตาแหล่งสราญ	ที่ระลึกและพึ่งพา

รวมแปดหมื่นสี่พัน
 จระะพรอมวิชา
 สมบัติพระจักรพรรดิ
 มณีทิพย์ทวมพิมาน
 เมื่อเทียบธรรมรส
 ดังธูลีในนา
 ค่ายเคชะสรเรริญ
 ขอพรพระธรรมกาย
 รุ่งแจ้งวิชาเลิศ
 ทิพย์ธรรมทั่วแดนคล
 โลกียอริยทรัพย์
 ดิดกลางดวงธรรมา
 เปี่ยมด้วยบุญฤทธิ์
 เป็นสมุจเฉทประหาณ

ธรรมชั้นธอภิญญา
 ปฏิสัมภิตาญาณ
 ไมถวนรัตนมหาศาล
 แคนสรณผองเทวา
 สุขทั้งหมดสามโลกา
 บพานเทียบพระธรรมกาย
 สุเจริณฺมิเสื่อมคลาย
 แผ่ขยายกลางใจชน
 ใหประเสริฐด้วยมรรคผล
 ตามปองปกคังแก้วตา
 คณานับทุกชีวา
 ประสบสุขทุกกัลป์กาล
 กลั่นพิชิตพญามาร
 บรรลุถึงที่สุดธรรม ฯ

❖ บทสรรเสริญพระมงคลเทพมุนี ❖

กมกราบมนัสนอม
 นบองค์พระทรงญาณ
 เอกสงฆ์พระนาม “จัน-
 ทวยเทพมุนุชพรหม
 ทานหวังวิมุตติพน

วรจอมวิชาจารย์
 ชินะบุตรชินาคม
 ทสโร” วิสุทธิ์สม
 อภิวันทนาการ
 ชนะกลพญามาร

มุง^๑สุด^๒นฤ^๓พาน
 พลี^๔ชีพ^๕พว^๖ยาศา^๗สน^๘
 หยุ^๙ค^{๑๐}น^{๑๑}ิง^{๑๒}สน^{๑๓}ิท^{๑๔}ใน^{๑๕}
 ค^{๑๖}ว^{๑๗}ง^{๑๘}ธ^{๑๙}ร^{๒๐}ร^{๒๑}ม^{๒๒}ส^{๒๓}ว^{๒๔}าง^{๒๕}ล^{๒๖}้า
 เห็น^{๒๗}ส^{๒๘}ุด^{๒๙}ค^{๓๐}ล^{๓๑}อ^{๓๒}ด^{๓๓}ส^{๓๔}าย^{๓๕}
 วิ^{๓๖}ช^{๓๗}า^{๓๘}พ^{๓๙}ระ^{๔๐}ชา^{๔๑}ญ^{๔๒}เ^{๔๓}ี่ยว^{๔๔}
 ป^{๔๕}ร^{๔๖}า^{๔๗}บ^{๔๘}ล^{๔๙}ี^{๕๐}น^{๕๑}ก^{๕๒}ิ^{๕๓}เล^{๕๔}ส^{๕๕}ร^{๕๖}า^{๕๗}น^{๕๘}
 ร^{๕๙}ู^{๖๐}เ^{๖๑}จ^{๖๒}ง^{๖๓}ก^{๖๔}ระ^{๖๕}จ^{๖๖}าง^{๖๗}จ^{๖๘}ิ^{๖๙}น^{๗๐}ต์^{๗๑}
 หยุ^{๗๒}ค^{๗๓}น^{๗๔}ิง^{๗๕}ล^{๗๖}ู^{๗๗}ม^{๗๘}ร^{๗๙}ร^{๘๐}ค^{๘๑}ผล^{๘๒}
 ย^{๘๓}อม^{๘๔}ต^{๘๕}าย^{๘๖}ม^{๘๗}ิ^{๘๘}ย^{๘๙}อม^{๙๐}แพ^{๙๑}
 ก^{๙๒}ร^{๙๓}า^{๙๔}ศ^{๙๕}ิ^{๙๖}ก^{๙๗}ทุ^{๙๘}ก^{๙๙}ิ^{๑๐๐}น^{๑๐๑}วัน^{๑๐๒}
 ใจ^{๑๐๓}ท^{๑๐๔}าน^{๑๐๕}ม^{๑๐๖}ิ^{๑๐๗}ห^{๑๐๘}วัน^{๑๐๙}ไ^{๑๑๐}ห^{๑๑๑}
 ส^{๑๑๒}ร^{๑๑๓}าง^{๑๑๔}พ^{๑๑๕}ระ^{๑๑๖}แ^{๑๑๗}ละ^{๑๑๘}ค^{๑๑๙}น^{๑๒๐}ดี^{๑๒๑}
 ค^{๑๒๒}ว^{๑๒๓}ย^{๑๒๔}เค^{๑๒๕}ชะ^{๑๒๖}ส^{๑๒๗}ร^{๑๒๘}ร^{๑๒๙}เส^{๑๓๐}ริ^{๑๓๑}ญ^{๑๓๒}
 ข^{๑๓๓}อ^{๑๓๔}พ^{๑๓๕}ร^{๑๓๖}“พ^{๑๓๗}ระ^{๑๓๘}ม^{๑๓๙}ง^{๑๔๐}ค^{๑๔๑}ล^{๑๔๒}
 อ^{๑๔๓}ว^{๑๔๔}ย^{๑๔๕}ช^{๑๔๖}ั^{๑๔๗}ม^{๑๔๘}ล^{๑๔๙}าย^{๑๕๐}โ^{๑๕๑}ศ^{๑๕๒}ก^{๑๕๓}
 ส^{๑๕๔}บ^{๑๕๕}สุ^{๑๕๖}ข^{๑๕๗}เก^{๑๕๘}ษ^{๑๕๙}ม^{๑๖๐}ส^{๑๖๑}า^{๑๖๒}น^{๑๖๓}ต์^{๑๖๔}
 ร^{๑๖๕}ู^{๑๖๖}เ^{๑๖๗}จ^{๑๖๘}ง^{๑๖๙}พ^{๑๗๐}ระ^{๑๗๑}ธ^{๑๗๒}ร^{๑๗๓}ร^{๑๗๔}มา^{๑๗๕}
 เป^{๑๗๖}ี้ย^{๑๗๗}ม^{๑๗๘}บ^{๑๗๙}ุ^{๑๘๐}ญ^{๑๘๑}ญ^{๑๘๒}บ^{๑๘๓}าร^{๑๘๔}มี^{๑๘๕}

อ^{๑๘๖}ธิ^{๑๘๗}ญาณ^{๑๘๘}พ^{๑๘๙}ระ^{๑๙๐}น^{๑๙๑}ำ^{๑๙๒}ชัย^{๑๙๓}
 ม^{๑๙๔}ุ^{๑๙๕}นิ^{๑๙๖}น^{๑๙๗}า^{๑๙๘}ด^{๑๙๙} ฌ^{๒๐๐} เพ^{๒๐๑}็ญ^{๒๐๒}ใ^{๒๐๓}ส^{๒๐๔}
 ห^{๒๐๕}ฤ^{๒๐๖}ท^{๒๐๗}ัย^{๒๐๘} ฌ^{๒๐๙} กล^{๒๑๐}าง^{๒๑๑}ก^{๒๑๒}าย^{๒๑๓}
 พ^{๒๑๔}ห^{๒๑๕}ุ^{๒๑๖}ธ^{๒๑๗}ร^{๒๑๘}ร^{๒๑๙}ม^{๒๒๐}ก^{๒๒๑}าย^{๒๒๒}พ^{๒๒๓}ร^{๒๒๔}าย^{๒๒๕}
 ว^{๒๒๖}ร^{๒๒๗}ก^{๒๒๘}าย^{๒๒๙}วิ^{๒๓๐}เ^{๒๓๑}ษ^{๒๓๒}ย^{๒๓๓}ส^{๒๓๔}า^{๒๓๕}น^{๒๓๖}ต์^{๒๓๗}
 ม^{๒๓๘}น^{๒๓๙}ะ^{๒๔๐}เด^{๒๔๑}ิ^{๒๔๒}ย^{๒๔๓}พ^{๒๔๔}จ^{๒๔๕}ญ^{๒๔๖}ม^{๒๔๗}าร^{๒๔๘}
 อ^{๒๔๙}ภ^{๒๕๐}ิ^{๒๕๑}บ^{๒๕๒}า^{๒๕๓}ล^{๒๕๔}ม^{๒๕๕}ห^{๒๕๖}า^{๒๕๗}ห^{๒๕๘}
 พ^{๒๕๙}ระ^{๒๖๐}ถ^{๒๖๑}วิ^{๒๖๒}ล^{๒๖๓}จ^{๒๖๔}ะ^{๒๖๕}ร^{๒๖๖}ว^{๒๖๗}ม^{๒๖๘}พ^{๒๖๙}ล^{๒๗๐}
 อ^{๒๗๑}น^{๒๗๒}ุ^{๒๗๓}ส^{๒๗๔}น^{๒๗๕}ธิ^{๒๗๖}พ^{๒๗๗}ระ^{๒๗๘}ด^{๒๗๙}ัน^{๒๘๐}ธ^{๒๘๑}ร^{๒๘๒}ร^{๒๘๓}ม^{๒๘๔}
 ม^{๒๘๕}น^{๒๘๖}ะ^{๒๘๗}น^{๒๘๘}ะ^{๒๘๙}ม^{๒๙๐}ิ^{๒๙๑}เป^{๒๙๒}ร^{๒๙๓}เ^{๒๙๔}ผัน^{๒๙๕}
 ส^{๒๙๖}ล^{๒๙๗}ะ^{๒๙๘}พ^{๒๙๙}ล^{๓๐๐}ัน^{๓๐๑}อุ^{๓๐๒}ท^{๓๐๓}ิ^{๓๐๔}ศ^{๓๐๕}พ^{๓๐๖}ล^{๓๐๗}ี^{๓๐๘}
 จ^{๓๐๙}ะ^{๓๑๐}ข^{๓๑๑}ย^{๓๑๒}าย^{๓๑๓}พ^{๓๑๔}ระ^{๓๑๕}ส^{๓๑๖}า^{๓๑๗}น^{๓๑๘}์^{๓๑๙}ศ^{๓๒๐}รี^{๓๒๑}
 ค^{๓๒๒}ุ^{๓๒๓}ณ^{๓๒๔}ะ^{๓๒๕}มี^{๓๒๖}ต^{๓๒๗}ล^{๓๒๘}อ^{๓๒๙}ด^{๓๓๐}ช^{๓๓๑}น^{๓๓๒}ม^{๓๓๓}
 ส^{๓๓๔}ุ^{๓๓๕}เจ^{๓๓๖}ริ^{๓๓๗}ญ^{๓๓๘}พิ^{๓๓๙}พ^{๓๔๐}ั^{๓๔๑}ฒ^{๓๔๒}น^{๓๔๓}ผล^{๓๔๔}
 เท^{๓๔๕}พ^{๓๔๖}ม^{๓๔๗}ุ^{๓๔๘}นี^{๓๔๙}” พ^{๓๕๐}ิ^{๓๕๑}ช^{๓๕๒}ิต^{๓๕๓}ม^{๓๕๔}าร^{๓๕๕}
 นิ^{๓๕๖}ร^{๓๕๗}โร^{๓๕๘}ค^{๓๕๙}ล^{๓๖๐}ุ^{๓๖๑}ภ^{๓๖๒}ิ^{๓๖๓}ย^{๓๖๔}พ^{๓๖๕}าล^{๓๖๖}
 ธ^{๓๖๗}น^{๓๖๘}จ^{๓๖๙}ั^{๓๗๐}กร^{๓๗๑}พ^{๓๗๒}ร^{๓๗๓}ร^{๓๗๔}ด^{๓๗๕}ิ^{๓๗๖}มี^{๓๗๗}
 ล^{๓๗๘}ุ^{๓๗๙}วิ^{๓๘๐}ช^{๓๘๑}า^{๓๘๒}พ^{๓๘๓}ระ^{๓๘๔}ช^{๓๘๕}ิน^{๓๘๖}สี^{๓๘๗}ห^{๓๘๘}
 ส^{๓๘๙}ุ^{๓๙๐}จะ^{๓๙๑}ส^{๓๙๒}ัน^{๓๙๓}ด^{๓๙๔}ัน^{๓๙๕}ิ^{๓๙๖}ร^{๓๙๗}ัน^{๓๙๘}ด^{๓๙๙}ร^{๔๐๐}ก^{๔๐๑}าล^{๔๐๒}ฯ^{๔๐๓}

❖ บทสรรเสริญคุณยายอาจารย์
มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ❖

นอมจิตกราบบูชา
กองแควนฤพาน
สืบทอดธรรมธาตุ
ศิษย์เอก พระมงคล-
เป็นหนึ่งในไม่มีสอง
ขนนกยูง ทุมชีวัน
อดทนและเข้มแข็ง
โกฏิเพชรในภพไตร
เป็นยอดคตัญญู
เชื่องวิชาพระนิพพาน
รวมศิษย์พลิกผืนนา
วัดพระธรรมกายนำ
ธารใดในโลกหลา
เทียบธารกรุณยมน
ยอดปฐมากร
หาเทียบสองมือนาย
ยายเป็นเช่นโพธิ์พฤกษ์
ศิษย์ดังสกุณา

มหาอุบาสิกาจารย์
ยอดทหารพระทศพล
มุ่งประกาศทางมรรคผล
เทพมุนี มีแปดพัน
นามเกริกก้องคุณยายจันทร์
ทำวิชาพิชิตชัย
মনะแกร่งพิสุทธิ์ใส
เพียงเศษหางของควมมาลัย
นอมนบครูทุกวันวาร
ผู้สร้างสาน ตะวันธรรม
สถาปนาให้เลิศล้ำ
ธรรมขยายหทัยชน
รวมมหานทีชล
แคเศษเสี้ยวน้ำใจยาย
เอกบรรสมใจหมาย
ผู้ป็นกายแห่งธรรมา
ไหระลึกและพึงพา
ได้อาศัยได้บารมี

กลางยายไสพิสุทธ[ิ]
 กายธรรมทัฬห[ิ]
 ด้วยบุญกุศล[ิ]ล้ำ
 คຸมศิษย์ทุก[ิ]ถิ่นวัน
 ธรรมใด[ิ]คุณยายซึ่ง
 ตามติด[ิ]บมความดี
 เปี่ยม[ิ]ด้วยธรรมฤทธิ[ิ]
 สืบทอด[ิ]อุดมการณ[ิ]
 แผ่[ิ]ขยายวิชาเลิศ
 ศิษย์[ิ]มั่นคำสัญญา

เปรียบ[ิ]ประคองพระเจดีย์
 อสง[ิ]ไขยอน[ิ]กนันต์
 วรรณคุณ[ิ]ยายจันทร[ิ]
 สุขเกษม[ิ]ภิเปรมปรีดี[ิ]
 ขอ[ิ]ศิษย์ถึง[ิ]ทุกชีวิ[ิ]
 ทุภพชาติ[ิ]พิฆาตมาร
 บุญศักดิ์[ิ]สิทธิ์[ิ]มหาศาล
 ปณิธาน[ิ]ธาตุธรรมา
 ให้[ิ]บรรเจิด[ิ]ทั่วโลกา
 แทน[ิ]มาลาบูชาคุณ ๗

❖ สीलุทเทสะปาฐะ ❖

ภาสิตะมิทัง เตนะ ณะกะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
 สัมมาสัมพุทเธนะ สัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระณะ
 สัมปันนะปาฏิโมกขา ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะระณะ
 อจาระโคจระระสัมปันนา อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ณะยะทัสสาวิ
 สะมาทายะ ลิกขะณะ ลิกขาปะเทสุติ ฯ ตัสมาติหัมเหติ ลิกขิตัพพัง
 สัมปันนะสีลา วิหะริตสามะ สัมปันนะปาฏิโมกขา
 ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะริตสามะ อจาระโคจระ-
 สัมปันนา อะณุมัตเตสุ วัชเชสุ ณะยะทัสสาวิ สะมาทายะ
 ลิกขิตสามะ ลิกขาปะเทสุติ ฯ เอวัญหิ โน ลิกขิตัพพัง ฯ

(คำแปล)

พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ผู้ทรงรู้แจ้ง เห็นจริง ผู้ไกลจากกิเลส ผู้ตรัสรู้ชอบ
 ได้โดยพระองค์เอง ได้ตรัสไว้ดังนี้ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเป็นผู้มีศีล
 อยู่เถิด เธอทั้งหลายจงเป็นผู้ประกอบพร้อมด้วยปาฏิโมกข์ ดำรงอยู่ในปาฏิโมกข์สังวร
 เถิด เธอทั้งหลายจงเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอจาระ พิจารณาเห็นภัยในความผิดแผก
 เล็กน้อยอยู่เป็นประจำ สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลายเถิด

เพราะฉะนั้น พวกเราจึงควรศึกษาอย่างนี้ว่า เราทั้งหลายจักเป็นผู้มีศีลอยู่ เรา
 ทั้งหลายจักเป็นผู้ประกอบพร้อมด้วยปาฏิโมกข์ ดำรงอยู่ในปาฏิโมกข์สังวรอยู่ เรา
 ทั้งหลายจักเป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอจาระ มีปกติพิจารณาเห็นภัยในความผิดแผกเพียง
 เล็กน้อยอยู่เป็นนิจ สมาทานศึกษาในสิกขาบททั้งหลาย พวกเราควรศึกษาอย่างนี้เถิด

❖ ตายะณะคาถา ❖

ฉินทะ ไสตัง ประรักกัมมะ	กามะ ปะนุทะ พราหมะณะ
นัปปะหาเย มุนิ กามะ	เนกัตตะมุปะปัชชะติ
กะยิรา เจ กะยิราเถนัง	ทัฬหะเมนัง ประรักกะเม
สิถิโล หิ ประริพพาโซ	ภิกขโย อาภิระเต ระหัง
อะกะตัง ทุกกะภูง์ เสยโย	ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะภูง์
กะตัญจะ สุกะตัง เสยโย	ยัง กัตวา นานุตัปปะติ
กุโส ะธะนา ทุกคะหิโต	หัตตะเมวานุกันตะติ
สามัญญัง ทุปะระรามัตถัง	นิระยาอุปะกัทตะติ
ยังกิญจิ สิถิลัง กัมมัง	สังกิลิฏฐัญจะ ยัง ะตัง
สังกัสสะรัง พรหมะจะริยัง	นะ ตัง โหติ มะหัปปะถันติ ฯ

❖ เทวธรรม ❖

หิริโอตตัปปะสัมปันนา	สุกกะธัมมะสะมาหิตา
สันโต สัปปุริสา โลเก	เทวะธัมมาติ วุจจะเร ฯ

สามเณรศึกษา

(เฉพาะบทขัดบทสวด)

❖ บทขัดที่ ๑ ❖

สัมพุทโธ โลเก อุปปันโน	มะหาการุณิโก มุนิ
ธัมมะจักกั ปะวัตเตตวา	โลเก อัมปะฏิวัตติยัง
โลกัสสะ สังคะหัง กาคุง	จะริตวา โลกะจาริกัง
ติวิธัง โลเก สัทธัมมัง	ธัมมะเทวะ ปะวัตติยัง
อะนุปพเพนะ สาวัตถิง	ปัตตวา เชตะวะเน วะสัง
สามะเณรานัง นิสสาเย	จิตตัง กะถาณูสิกขิตุง
อะนุญญาตี ทะสะ ลิกขา	สามะเณเรหิ ลิกขิตุง
สามะเณรานัง ทะสังกัง	ลิกขาปะทัง ภาณามะ เส

(คำแปล)

พระสัมพุทธเจ้า ผู้ประกอบด้วยพระมหากรุณา ผู้รู้ เสด็จอุบัติในโลกแล้ว ทรงประกาศพระธรรมจักรที่ใครๆ ให้เป็นไปไม่ได้ ให้เป็นไปในโลกแล้ว เสด็จเที่ยวไปสู่โลกจาริกเพื่อทำการสงเคราะห์แก่สัตว์โลก ทรงประกาศพระสัทธรรม ๓ อย่าง ในโลกโดยชอบนั้นแล เสด็จถึงเมืองสาวัตถิ โดยลำดับ เสด็จประทับอยู่ในพระเชตวัน ทรงอาศัยความคิดของพวกสามเณร เพื่อศึกษาตามถ้อยคำทั้งหลาย จึงทรงอนุญาตศึกษา ๑๐ ข้อ เพื่อให้สามเณรทั้งหลายได้ศึกษา ขอพวกเราจงสวดองค์แห่งสิกขาบททั้ง ๑๐ ประการสำหรับสามเณรทั้งหลายกันชี

❖ บทสวดที่ ๑❖

(สิกขาบท ๑๐)

อะนุญญาสิ โข ภะคะวา, สามะเณรานัง ทะสะ สิกขาปะทานิ
เตสุ จะ สามะเณเรหิ สิกขิตุง, ปาณาติปาตา เวระมะณี,
อะทินนาทานา เวระมะณี, อะพรหมะจะรียา เวระมะณี,
มุสาวาทา เวระมะณี, สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี,
วิกาละโกชะนา เวระมะณี, นัจจะคีตะวาทิตะวิสุกะทัตสะนา-
เวระมะณี, มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะ-
นัฏฐานา เวระมะณี, อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี,
ชาตะรูปะระชะตะปะฏิกะกะหะณา เวระมะณีติ

(คำแปล)

พระผู้มีพระภาค ได้ทรงอนุญาตสิกขาบท ๑๐ แก่สามเณรทั้งหลาย
และเพื่อให้สามเณรทั้งหลาย ศึกษาในสิกขาบท ๑๐ เหล่านั้น คือ เว้นจากฆ่าสัตว์มีชีวิต ๑
เว้นจากลักสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ ๑ เว้นจากเมถุนธรรม ๑ เว้นจากกล่าวปด ๑
เว้นจากเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเพราะคึมน้ำเมา คือสุราและเมรัย ๑
เว้นจากบริโภคอาหารในวิกาลคือตั้งแต่เที่ยงแล้วไป ๑ เว้นจากพ้อนรำขับร้อง
ประโคมดนตรีและการดู ซึ่งเป็นข้าศึกต่อกุศล ๑ เว้นจากเหตุเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด
คือทรงไว้และประดับตกแต่งร่างกาย ด้วยดอกไม้และของหอมและเครื่องทา ๑
เว้นจากที่นอนสูงและที่นอนใหญ่ ๑ เว้นจากรับทองและเงิน ๑

❖ บทซัดที่ ๒ ❖

เตนะ โข ปะนะ สะมะเยนะ สักกะปุตโต ปะนันทะสะ
 สามะเณโร กัณฐะโก นามะ กัณฐะกิง ภิกขุณิง ทูลี
 ญ์ตวา ตะมัตถัง ะกะคะวา ภิกขุณัญญะวะ สันติกา
 อะนุญญาสิ โข นาเสตุง สามะเณรัง ทะสังคิกัง
 สามะเณรานัง นาสะนะ การะณังคัง ะฉะนามะ เส

(คำแปล)

ก็สมัยนั้นแล สามเณรชื่อว่า กัณฐะ ของพระอุปนันทะสาวกบุตร ประทุษร้าย
 นางกัณฐะภิกษุณีแล้ว พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้น จากสำนักของพวกเขา
 ภิกษุทีเดียวแล้วจึงทรงอนุญาตเพื่อให้ท่านสามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ประการ
 ขอพวกเขาจงสาวดองกันเป็นเหตุแห่งการนาสนะสามเณรทั้งหลายกันขึ้น

❖ บทสวดที่ ๒ ❖

(นาสะนังคะ ๑๐)

อะนุญญาสิ โข ะกะคะวา, ทะสะหิ อังเกหิ สะมันนาคะตัง
 สามะเณรัง นาเสตุง, ะคะตะเมหิ, ทะสะหิ, ปาณาติปาตี โหติ,
 อะทินนาทายี โหติ, อะพรัหมะจารี โหติ, มุสาวาที โหติ,
 มัชชะปายิ โหติ, พุทธัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ, ัมมัสสะ อะวัณณัง
 ภาสะติ, สังฆัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ, มิจฉาทิฏฐิโก โหติ,
 ภิกขุณีทุสะโก โหติ, อะนุญญาสิ โข ะกะคะวา, อิเมหิ ทะสะหิ
 อังเกหิ สะมันนาคะตัง สามะเณรัง นาเสตุนติ.

(คำแปล)

พระผู้มีพระภาค ได้ทรงอนุญาตให้สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ให้ฉิบหายเสีย องค์ ๑๐ เป็นไฉน คือสามเณรเป็นผู้ฆ่าสัตว์มีชีวิต ๑ เป็นผู้ลักสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ ๑ เป็นผู้เสพเมถุน ๑ เป็นผู้กล่าวปด ๑ เป็นผู้ดื่มน้ำเมา ๑ ดิเคียนพระพุทธรเจ้า ๑ ดิเคียนพระธรรม ๑ ดิเคียนพระสงฆ์ ๑ เป็นผู้มีความเห็นผิด ๑ เป็นผู้ประทุษร้ายนางภิกษุณี ๑ พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุญาต ให้สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ เหล่านี้ให้ฉิบหายเสีย

❖ บทซัดที่ ๓ ❖

เตนะ โข ปะนะ สะมะเยนะ สามะเณรา อะการะวา
ภิกขุสุ อัปปะติสสา เจ- ะ อะสะภาคะวุตติกา
ญัตวา ตะมัตถัง ภาคะวา ภิกขุณฺณญะวะ สันติกา
อะนุญญาตี ทัณณะกัมมัง กาตุง ปัญจังกิถัสสะ จะ
สามะเณรานัง ทัณณะกัมมะ การะณังคัง ภาณามะ เส

(คำแปล)

ก็สมัยนั้นแล พวกสามเณรเป็นผู้ไม่เคารพ ไม่ยำเกรง และมีความประพฤติไม่ถูกต้อง ในภิกษุทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคทรงทราบเนื้อความนั้น จากสำนักพวกภิกษุนั้นเอง จึงทรงอนุญาตเพื่อให้กระทำทัณฑกรรมแก่สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๕ ประการ ขอพวกเราจงสวด องค์อันเป็นเหตุแห่งทัณฑกรรม สำหรับสามเณรทั้งหลายกันซิ

♦ บทสวดที่ ๓ ♦

(ทักษกกรรม ๕)

อะนุญญาตี โข ณะคะวา, ปญฺจะหิ อังเคหิ สมนํนาคะตฺสสะ
 สามะณเรตฺสสะ ทัณทะกะมมํ กาคุง, กะตะเมหิ, ปญฺจะหิ, ภิกขุณฺณํ
 อะลาภายะ ปะริสํกกะติ, ภิกขุณฺณํ อะนัตถายะ ปะริสํกกะติ, ภิกขุณฺณํ
 อะนาวาสาयะ ปะริสํกกะติ, ภิกขุ อักโกสะติ ปะริภาสะติ, ภิกขุ
 ภิกขุหิ เกเทติ, อะนุญญาตี โข ณะคะวา, อิมหิ ปญฺจะหิ อังเคหิ
 สมนํนาคะตฺสสะ สามะณเรตฺสสะ ทัณทะกะมมํ กาคุนติ

(คำแปล)

พระผู้มีพระภาค ได้ทรงอนุญาต เพื่อจะทำทักษกกรรมแก่สามเณรผู้ประกอบด้วย
 องค์ ๕ องค์ ๕ เป็นไฉน คือสามเณรพากเพียรจะให้ภิกษุทั้งหลายเสื่อมลาภ ไม่ให้ได้
 ลาภ ๑ พากเพียรเพื่อกรรมชั่วประโยชน์แห่งภิกษุทั้งหลาย ๑ พากเพียรเพื่อจะอยู่ไม่ได้
 แห่งภิกษุทั้งหลาย ๑ คัดค้านภิกษุทั้งหลาย ๑ ให้ภิกษุทั้งหลายแตกร้างจากภิกษุทั้งหลาย
 ๑ พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุญาต เพื่อจะทำทักษกกรรมแก่สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๕
 เหล่านี้

หมวดที่ ๒
เจริญพุทธมนต์

วิธีสวดเจ็ดตำนาน

❖ ชุมนุมเทวดา (ขัดสัคเค) ❖

(ก่อนจะเจริญพุทธมนต์ ภิกษุรูปที่ ๑ ฟังเริ่มชุมนุมเทวดาดังนี้)

(ให้เฉพาะในราชการ = สะรัชชัง สะเสนัง สะพันธุง นะรินทัง
ประริดตานุกาโว สะทา รักขะตุคิ)

๐ พระรัตนัง เมตตัง สะเมตตา ะกัณฑา, อะวิกขิตตะจิตตา
ประริดตัง ะณันตุ, สัคเค กามะ จะ รูเป คิริสีหะระตะญเ,
จันตะลิกเข วิมานะ, ทีเป รัฏฐเ จะ คามะ ตะรุวะนะกะหะเน,
เอหะวัตถุมหิ เขตเต, ภูมมา จายันตุ เทวา ชะละละละวิสะเม,
ยักกะคันธัพพะนาคา, ติฏฐันตา สันติเก ยัง มุนีวะระวะจะนัง,
สาธะโว เม สุณันตุ ฯ ชัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันตา,
ชัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันตา, ชัมมัสสะวะนะกาโล
อะยัมกะทันตา ๐

❖ ปุพพะภาคะหะมะการ ❖

๐ นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ๐

๑ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ
 ฐัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
 สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
 พุติยัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ
 พุติยัมปิ ฐัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
 พุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ ฐัมมัง สะระณัง คัจฉามิ
 ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ ๒

❖ หนะมะการะสีทธิคาถา ❖

✎ ถ้าจะไหว้บทนี้ ก็ไม่ต้องสวดบท สัมพุทธะ ๑

๑ โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏโฐ
 สามัง วะ พุทฺโธ สุคะโต วิมุตโต
 มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
 ปาเปสสิ เขมัง ชะนะตัง วินยยัง ฯ

๒. พุทฺธัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
 โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัญจะ
 ตันเตชะสา เต ชะยะสีทธิ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

๓. รัมโม ฐะโห โย วียะ ตัสสะ สัตถุ
ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีมัตถัง
นียยานิโก รัมมะฐะรัสสะ ฐาโร
สาตาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ

๔. รัมมัง ะวันตัง สิริสะธา นะมามิ
โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

๕. สัพรัมมะเสนา สุคะตานุโล โย
โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะเซธา
สันโต สะยัง สันตินิโยชะโก จะ
สวากขาตะรัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ

๖. สัมมัง ะวันตัง สิริสะธา นะมามิ
พุทธานุพุทธีง สะมะสีละทิฏฐิง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ◎

❖ สัมพุทธะ ❖

◎ สัมพุทธะ อัญญะวิสัยจะ ทวาทะสัยจะ สะหัสสะเก
ปัญจะสะตะสะหัสสานิ นะมามิ สิริสะธา อะหัง
เตสัง รัมมัญจะ สังฆัญจะ อาทะเรนะ นะมามิหัง

นะมะการานุภาเวนนะ   หันตวา สัพเพ อุปัททะเว
 อะเนกา อันตะรายาปี   วินัสสันตุ อะเสสะโต ๑
 ๒. สัมพุทเธ ปัญจะปัญญาสัญจะ จะตฺวิสะติสะหัสสะเก
 ทะสะตะตะสะหัสสานิ   นะมามิ สิริสะสา อะหัง
 เตสัง รัมมัญจะ สังฆัญจะ   อาทะเรนะ นะมามิหัง
 นะมะการานุภาเวนนะ   หันตวา สัพเพ อุปัททะเว
 อะเนกา อันตะรายาปี   วินัสสันตุ อะเสสะโต ๑
 ๓. สัมพุทเธ นะวุตตะระสะเต อัญจะจัตตาฬิสะสะหัสสะเก
 วิสะติสะตะสะหัสสานิ   นะมามิ สิริสะสา อะหัง
 เตสัง รัมมัญจะ สังฆัญจะ   อาทะเรนะ นะมามิหัง
 นะมะการานุภาเวนนะ   หันตวา สัพเพ อุปัททะเว
 อะเนกา อันตะรายาปี   วินัสสันตุ อะเสสะโต ๘

๕ ถ้าไม่สวด สัมพุทเธ จะสวด นะมะการะสิทธิคาถา แทนก็ได้

❖ นะโมการะอัญจะกะ ❖

๑. นะโม อะระหะโต สัมมา- สัมพุทฺธัสสะ มะเหสีโน
 นะโม อุตตะมะรัมมัสสะ   สวากขาตัสสะเว เณริชะ
 นะโม มะหาสังฆัสสาปิ   วิสุทฺธะสีละทิฏฺฐิโน
 นะโม โอมาคยารัทธัสสะ   ระตะนัตถยัสสะ สาธุกัง
 นะโม โอมะกาตัสสะ   ตัสสะ วัตถุตถยัสสะปิ

นะโมการัปปะภาเวนะ	วิคัจฉันตุ อุปัททะวา
นะโมการานุภาเวนะ	สุวัตติ โหตุ สัพพะทา
นะโมการัสสะ เตเชนะ	วิธิมहि โหมิ เตชะวา

❖ มังคะละสูตรตั้ง ❖

(๔) ไม่ค่อยได้ใช้=เอวัมเม สูตร ๑ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง
วิหะระติ เชตะวะเน อะนาถะปิตทิกัสสะ อารามे ๑ อะถะโข
อัญญะตะรา เทวะตา อะภิกกันตาสะ รัตติยา อะภิกกันตะวันณา
เกาะละกัปปัง เชตะวะนัง โอภาเสตวา เชนะ ภะคะวา เตนุปะสังกะมิ
อุปะสังกะมิตวา ภะคะวันตัง อะภิวาเทตวา เอกะมันตัง อัญญาสิ ๑
เอกะมันตัง จูตา โข สาทะเวตาภะคะวันตัง คาลาเย อัชฌะภาสิ ๑ หยุค)

(พะหู เทวา มนะสสา จะ	มังคะลานิ อะจินตะยุง
อากังขะมานา โสตถานัง	พรุหิ มังคะละมุตตะมัง ๑)
๑. อะเสวะนา จะ พาลานัง	ปิตทิตานัญจะ เสวะนา
ปุชา จะ ปุชะนียานัง	เอตัมมังคะละมุตตะมัง ๑
๒. ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ	ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา
อิตตะสัมมาปะณิธิ จะ	เอตัมมังคะละมุตตะมัง ๑
๓. พาหุสัจจะจะ สิปปัญจะ	วินะโย จะ สุตติกขิตโต
สุภาสิตา จะ ยา วาจา	เอตัมมังคะละมุตตะมัง ๑
๔. มาตาปีตูปัญญานัง	ปุตตะทารัสสะ สังกะโห
อะนาकुลา จะ กัมมันตา	เอตัมมังคะละมุตตะมัง ๑

๕. ทานัญจะ รัมมะจะรียาจะ   ญาตะกานัญจะ ตั้งคะโ
 อะนะวัชชานิ กัมมานิ   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๖. อาระตี วิระตี ปาปา   มัชชะปาณา จะ สัตถุญะโม
 อัปปะมาโท จะ รัมเมสุ   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๗. การะโว จะ นิวาโต จะ   สันตุญฐี จะ กะตัญญตา
 กาเลนะ รัมมัสสะวะนัง   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๘. ขันตี จะ โสวะจัสสะตา   สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
 กาเลนะ รัมมะสากัจฉา   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๙. ตะโป จะ พรหมะจะริยัญจะ   อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
 นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๑๐. ศุภุจัสสะ โลกะรัมเมหิ   จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
 อะโสกัง วิระชัง เขมัง   เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ๑๑. เอตาทิสานิ กัตวานะ   สัพพัตถุมะปะราชาทา
 สัพพัตตะ โสตถิง กัจฉันติ   ดันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ

✍ ช่วยจำ อะ ปะ พา, มา ทาอา, กา ขัน ตะ, ศุภุ เอตาฯ

❖ ระตะนะสุตตัง (แบบย่อ) ❖

๑. ยังกัญจิ วิตตัง อิระ วา หุรัง วา
 สักเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณัตถัง
 นะ โน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ
 อิทัมปิ พุทธะ ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๒. ขะยัง วิรากัง อะมะตัง ปะณัตถัง
 ยะทัชณะคา สักยะมุณี สะมาหิโต
 นะ เตะนะ ชัมเมนะ สะมัตถิ กัญจิ
 อิทัมปิ ชัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๓. ยัมพุทธะเสฏโฐ ปะริวัณณะยิ สุกัง
 สะมาธิมานันตะริกัณญะมาหุ
 สะมาธินา เตะนะ สะโม นะ วิหะติ
 อิทัมปิ ชัมเม ระตะนัง ปะณัตถัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๔. เป ปุคคะลา อัญญะ สะตัง ปะสัฏฐา
 จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
 เต ทักกัณเอยา สุคะตัสสะ สาวะกา
 เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ

อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๕. เย สุปปะยุดตา มะณะสา ทัพเพนะ
นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัลลหะ
ลัทธา มุธา นิพพุตัง ภูญชะมานา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

๖. ชินนัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวัสสัง
เต ชินะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
นิพพันติ ชีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ๕

✍ ช่วยจำ ยัง จะยัง ยัม, เย ปุค- เย สุป- ชี

ระตะนะสูตรตั้ง (แบบเต็ม)

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ภาวันตุ

อะโถปี สักกัจจะ สุณันตุ ภาสิดัง
 ตัสมา หิ ภูตา นิสามณะ สัพเพ
 เมตตัง กะโรธะ มานุสฺสียา ปะชายะ
 ทิวา จะ รัตโต จะ หะรันติ เย พะลิง
 ตัสมา หิ เน รักขะธะ อัมปะมัตตาฯ

ยังกิญจิ วิตตัง อีธะ วา หุรัง วา
 สักเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
 นะ โน สะมัง อตฺติ ตะถาคะเตนะ
 อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

จะยัง วิรากัง อะมะตัง ปะณีตัง
 ยะทังฆะกา สักยะมฺหิ สะมาหิโต
 นะ เตะนะ รัมเมนะ สะมัตถิ กิญจิ
 อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

ยัมพุทฺธะเสฏฺโฐ ปะริวัณณะยิ สฺวจิ
 สะมาธิมานันตะริกัณฺเฑมาหุ
 สะมาธินา เตะนะ สะโม นะ วิหะติ
 อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

เย ปุคคะตา อัญฐะ สะตัง ปะสัฏฐา
 จัดตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
 เต ทักขิณียา สุคะตัสสะ สาวะกา
 เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหนตุฯ

เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ
 นิกกามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุตัง ญะชามา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุฯ

ยะถินทะจีโล ปะฐะวิง สีโต สียา
 จะตุพภิ วาเตภิ อะสัมปะกัมปิโย
 ตะลูปะมัง สัมปุริสัง วะทามิ
 โย อะริยะสัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุฯ

เย อะริยะสัจจานิ วิภาวะยันติ
 คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
 กิญจาปิ เต โหนติ ภูสัปปะมัตตา

นะ เต ภาวัง อัญฐะมะมาทียันติ
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

สะหาวัสสะ ทัสสะนะสัมปะทาเย
 ตะยัสสุ ชัมมา ชะหิตา ภาวันติ
 สักกาเยทิกฺกุสิ วิจิกจนิตฺตญะ
 สีลัพพะตัง วาปี ยะทตถิ กิญฺจิ
 จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
 จะ จาภิฐานานิ อะภัพโป กาตุง
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

กิญฺจาปี โส กัมมัง กะโรติ ปาปะกัง
 กาเยนะ วาจาเยนะ เจตะสา वा
 อะภัพโป โส ตัสสะ ปะฏิจจะทาเย
 อะภัพพะตา ทิกฺกุสะปะทัสสะ วุตตา
 อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

วะนัปปะคุมเพ ยะถา สุตตติตฺถเค
 กิมหะนมะเส ปะฐะมัสสัมมิมิ กิมเห
 ตะถูปะมัง ชัมมะวะรัง อะเทสะยิ
 นิพพานะคามิง ปะระมัง หิตาเย

อิทัมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณัตถัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

วะโร วัระัญญุ วัระระโท วัระราหะโร

อะนุตตะโร ชัมมะวะรัง อะเทสะยิ

อิทัมปิ พุทฺเธ ระตะนัง ปะณัตถัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

ชีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง

วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวัสสัมมิง

เต ชีณะพีชา อะวิรุพฺหิณฺทนา

นิพฺพันฺติ ชีรา ยะถายัมปะทีโป

อิทัมปิ สัจเฆ ระตะนัง ปะณัตถัง

เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ

ภุมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเฆ

ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง

พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ

ภุมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเฆ

ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง

ชัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตติ โหตุฯ

❖ กะระณียะเมตตะสุตตัง ❖

๑ กะระณียะมัตตะกุสะเลนะ ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
 สักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ สุวะโจ จัสสะ มุทุ อะนะติมานิ
 สันตุสสะโก จะ สุกะโร จะ อัปปะกิจโจ จะ สัตถะหุกะวุตติ
 สันตินทริโย จะ นิปะโก จะ อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุกิทธิ
 นะ จะ ขุททัง สะมาจะเร กิณฺณิ ยะนะ วิณฺณุ ปะเร อุปะวะเทยฺยัง
 สุจิโน วา เขมิโน โหนตุ สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตัตตา
 เขเกจิ ปาณะภูตัตติ ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสธา
 ทิฆมา วา เข มะหันตา วา มัชฌิมา รัสสะกา อะนุกะถุลา
 ทิฏฐา วา เข จะ อะทิฏฐา เข จะ ทูเร วะสันติ อะวิทูเร
 ภูตา วา สัมมะเวสี วา สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตัตตา
 นะ ปะโร ปะรัง นิกุพเพถะ นาติมัญญะถะ กัตตะจิ นัง กิณฺณิ
 พยาโรสะนา ปะภีฆะสัณฺณู นานูญะมัญญัสสะ ทุกะมะจฺเจยยะ
 มาตา ยะถา นิยัง ปุตตัง อายุสา เอกะปุตตะมะนุรักเข
 เอวัมปิ สัพพะภูเตสุ มานะสัมภาวะเข อะปะริมาณัง

(ย่อ) เมตตัญจะ สัพพะ โลกัสสิมิ มานะสัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 อุทัง อะโธ จะ ติริยัญจะ อะสัมพาธัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 คิณฺฐัญจะรัง นิสินโน วา สะยาโน วายาวะตัสสะ วิคะตะมิตฺโธ
 เอตัง สะติง อะธิญฺญะยะ พริหะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
 ภิญฺญัญจะ อะนุปะกัมมะ สีละวา ทัสสะเนนะ สัมปันโน
 กาเมสุ วิเนยยะ เฌ็ง นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ ๘

❖ ชัณหะปะริตตะคาถา ❖

๑ วิรูปักเขหิ เม เมตตัง	เมตตัง เอราปะเถหิ เม
จัปปาปุตเตหิ เม เมตตัง	เมตตัง กัณหาโคตะมะเถหิ จะ
อะปาทะเถหิ เม เมตตัง	เมตตัง ทิปาทะเถหิ เม
จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง	เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม
มา มัง อะปาทะโก หิงสิ	มา มัง หิงสิ ทิปาทะโก
มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ	มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท
สัพเพ สัตตา สัพเพ ปาณา	สัพเพ ภูตา จะ เกวะลา
สัพเพ ภัทธานิ ปัสสันตุ	มา กิณฺจิ ปาปะมาคะมา

(ย่อ) อัปปะมาโณ พุทฺโธ อัปปะมาโณ รัชมโณ อัปปะมาโณ
 สังโฆ ปะมาณะวันตานิ สิริงสะปานิ อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที
 อุณณานาถิ สะระพู มุสิกกา กะตา เม รักษากะตา เม ปะริตตา
 ปะฎิกกะมันตุ ภูตานิ โสหัง นะโม ะกะวะโต นะโม สัตตันทัง
 สัมมาสัมพุทฺธานัง ๘

❖ โอมระปะริตตัง ❖

๑ อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวันโน ปะฐะวีปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวันณัง ปะฐะวีปปะภาสัง
 ตะยัชชะ กุตตา วิหะเรมุ ทิวะสัง
 เย พรหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร จะระติเอสะนา ฯ

๒. อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวันโน ปะฐะวีปปะภาโส
 ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวันณัง ปะฐะวีปปะภาสัง
 ตะยัชชะ กุตตา วิหะเรมุ รัตติง
 เย พรหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา
 อิมัง โส ปะริตตัง กัตวา โมโร วาสะมะกัปปะยิถิ ๑

❖ อาภานาฎิยะประริตตัง ❖

๑ วิปัสสิสสะ นะมัตถุ	จักขุมันตัสสะ สิริมะโต
สิขิสสะปิ นะมัตถุ	สัพพะภูตานุกัมปิโน
เวสสะภูสสะ นะมัตถุ	นะหาตะกัสสะ ตะปัสสีโน
นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ	มาระเสนปปะมัททิโน
โกนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ	พราหมะณัสสะ วุสีมะโต
กัสสะปัสสะ นะมัตถุ	วิปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
อังกีระสัสสะ นะมัตถุ	สักกะปุตตัสสะ สิริมะโต
โย อิมัง ชัมมะมะเทเสติ	สัพพะทุกขาปะนุทธะนัง
เย จาปิ นิพพุตา โลเก	ยะถาภูตัง วิปัสสิสฺส
เต ชะนา อะปิสุณา	มะหันทา วิตะสาระทา
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	มะหันทัง วิตะสาระทัง
วิชชาจะระณะสัมปันนัง	พุทฺธัง วันทามะ โคตะมันติ๑

อาภานาฎิยปริตร (นะโม เม สัพพะพุทธานัง)

๑ นะโม เม สัพพะพุทธานัง อุปันนानัง มะเหลสินัง
 ตันหังกะโร มะหาวิโร   เมธังกะโร มะหายะโส
 สระณังกะโร โลกะหิโต   ทิปังกะโร ชุตินธะโร
 โกณฑัญญโณ ชะนะปาโมกโข   มังกะโล ปุริสาสะโก

ตุมะโน ตุมะโน ธีโร	เรวะโค ระติวัฑฒะโน
โสภิตอ คุณะสัมปันโน	อะโนมะทัสสี ชะนุดตะโม
ปะทุโม โลกะปัชโชโต	นาระโท ะระสาระถิ
ปะทุมุตตะโร สัตตะสาโร	สุเมโข อัมปะณูปุคคะโล
สุชาโต สัพพะโลกักโก	ปิยะทัสสี นะราสะโก
อัตตะทัสสี การุณิก	ธัมมะทัสสี ตะโมนุโท
สิทธัตถโธ อะสะโม โลก	คิสโส จะ ะวะทะตัง ะโว
ปุตโส จะ ะระโท พุทโธ	วิปัสสี จะ อะนุปะโม
สิขิ สัพพะหิโต สัตถา	เวสสะภู สุขาทายะโก
กะกุสันโธ สัตตะวาโห	โกนาคะมะโน ระณัญชะโห
กัสสะโป สิริสัมปันโน	โคตะโม สักกะปะงคะโวต๑

อังคฺลิมาละปะริตตัง

๑ยะโคหัง ภะคินี อะริยาเย ชาติยา ชาโต นาภิขานามิ สัจฺญจิจจะ
ปาณัง ชีวิดา โวโรเปตา ฯ เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
กัปปัสสะ

❖โพชฌังคะปะริตตัง❖

โพชฌังโค สะติสังขาโต	ธัมมานัง วิจะโย ตะถา
วิริยัมปิติปัสสัทธิ-	โพชฌังคา จะ ตะถาปะเร
สมารุเปกขะโพชฌังคา	สัตเตเต สัพพะทัสสีนา

มุนินา สัมมะทักขตา
 สังวัตตันติ อะภิญญายะ
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 เอกัสมิง สะมะเย นาโถ
 คิลานะ ทุกขิเต ทิสวา
 เต จะ ตัง อะภินันทิตวา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 เอกะทา ชัมมะราชาปี
 จุนทัตเตเรนะ ตัญญูวะ
 สัมโมทิตวา จะ อาพาธา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ปะหีนา เต จะ อาพาธา
 มัคคาหะตะกิเลสา วะ
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ภาวิตา พะหุลีกะตา
 นิพพานายะ จะ โพธิยา
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
 โมกคัลลานัญจะ กัสสะปะง
 โพรธมังเก สัตตะ เทสะยิ
 โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
 เกลัญญะนาภิปิโธ
 ภาณเปตวานะ สาทะรัง
 ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ
 คินณันนัมปิ มะเหลสีนัง
 ปัตตานุปปัตติธัมมะตัง
 โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ๕

❖ วัฏฏะกะปะริตตัง ❖

๑ อตถิ โลเก สีละคุโณ
 เตะนะ สัจเจนะ กาหามิ
 อาวัชชิตวา ชัมมะพะลัง
 สัจจะพะละมะวัสสาเย
 สันติ ปักขา อะปัตตะนา

สัจจัง โสเจยยะนุททะยา
 สัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
 สะริตวา ปุพพะเก ชินะ
 สัจจะกิริยะมะกาสะหัง
 สันติ ปาทา อะวัญจะนา

มาตา ปิตา จะ นิกขันตา   ชาตะเวทะ ปะภูิกกะมะ
 สะหะ สัจจ กะเต มัยหัง   มะหาปัชชะลิโต สีจี
 วัชเชสิ โสพะสะ กะรีตานิ   อุทะกัง ปัตวา ยะถา สีจี
 สัจเจนะ เม สะโม นัตถิ   เอสา เม สัจจะปาระมิตี❶

❖ อะกะยะปะริตตัง ❖

๑ ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
 พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

๒. ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
 รัจฉานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

๓. ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ
 โย จามะนาโป สะกุณัสสะ สัทโท
 ปาปัคคะโห ทุสสุปินัง อะกันตัง
 สัตถมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ❷

๑ สักกัตวา พุทธะระตะนัง   โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
 หิตัง เทวะมะนุสสานัง   พุทธะเตเชนะ โสติธินา

นัสสันตูปัททะวา สัพเพ ทุกขา วูปะสะเมนตุ เต
 ๒. สักกัตวา รัมมะระตะนัง โอสะถัง อุดตะมัง วะรัง
 ปะริพาหุปะสะมะนัง รัมมะเตเชนะ โสตถินา
 นัสสันตูปัททะวา สัพเพ ภาเย วูปะสะเมนตุ เต
 ๓. สักกัตวา สังฆะระตะนัง โอสะถัง อุดตะมัง วะรัง
 อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง สังฆะเตเชนะ โสตถินา
 นัสสันตูปัททะวา สัพเพ โรคา วูปะสะเมนตุ เต ฯ

๑. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังกะลัง
 ๒. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง รัมโม เม สะระณัง วะรัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังกะลัง
 ๓. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง สังโฆ เม สะระณัง วะรัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังกะลัง ฯ

๑. ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ
 ระตะนัง พุทธะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
 ๒. ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ
 ระตะนัง รัมมะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
 ๓. ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก วิชชะติ วิวัชัง ปุณฺ
 ระตะนัง สังฆะสะมัง นัตถิ ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต ๕

❖ เทเวธาอุยโยชะนะคาถา ❖

๑ ทุกข์ขปัดตา จะ นิททุกขา ะยัปปัดตา จะ นิพพะยา
 โสกัปปัดตา จะ นิสโสกา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน
 เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
 สัพเพ เทวานุโมทนต์ สัพพะสัมปัตติสัทธา
 ทานัง ทะทนต์ สัทธาเย สีลัง รักขันตุ สัพพะทา
 ภาวนาภีระตา โหนตุ กัจจันตุ เทเวธาคะตา ๑
 ๒ สัพเพ พุทธา พะลัปปัดตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
 อะระหันตานุญจะ เตชะนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส ๒

๓ ะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทเวธา
 สัพเพพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ฯ
 ะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทเวธา
 สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ฯ
 ะวะตุ สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทเวธา
 สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ๓

หรือจะขึ้น

๑ นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัลลกะหะนิวาระณา
ปะริตคัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัลลกะหะนิวาระณา
ปะริตคัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัลลกะหะนิวาระณา
ปะริตคัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว ๘

❖ ถวายพรพระ ❖

๑ นะโม คัสสะ ะกะวะโต อะระหะโต สัมมา-
สัมพุทฺธัสสะ ๘ (ว่า ๓ หน)

๑ อิติปิโส ะกะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ วิชชาจะระณะ-
สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
สัสตถา เทวะมะนุสสานัง พุทฺโธ ะกะวาติ ฯ

สวากขาโต ะกะวะตา ชัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก
เอหิภัสสโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตังเวทิตฺตโพ ธิญญหิติ ฯ

สุปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน
ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ะกะวะโต
สาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ะกะวะโต สาวะกะสังโฆ

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัญฐะปุริสะปุกกะลา เอสะ
กะกะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิณเณยโย
อัญฐะลีกะระณียะ อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ๑

❖ บทพาหุง ❖

๑ พาหุง สะหัสสะมะณินิมิตตะสาวุธันตัง
กริเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาทิธัมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ๑

๒. มาราติเรกะมะภิชฺชมิตะสัพพะรัตติง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ๑

๓. นาฬาคิริง กะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ทาวักคิจกกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ๑

๔. อุกขิตตะขัคกะมะติหัตตะสุทธารุณันตัง
ธาวันติโยชะนะปะถังกุลิมาละวันตัง
อิทธิกิสังวะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ๑

๕. กัถวานะ กัฏฐะมูทะรัง อิวะ คัพภินียา
จิณฺญายะ ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมัสสเม
สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

๖. สัจจัง วิหาเย มะตีสัจจะกะวาตะเกตุ
วาทาภิโรปิตะมะนัง อะตออันธะภูตัง
ปัญฺญาปะทีปะชะลิโต ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

๗. นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพุชัง มะหิทธิง
ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
อิทธูปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

๘. ทุคคาหะทีฏฐิภุชะเคนะ สุตักฺกัฏฐะหัตถัง
พรหมัง วิสุทฺธิชฺชติมิทธิพะกาภิธานัง
ญานาคะเทนะ วิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภะวะตุ เต ชะยะมังคะลานิ ฯ

๙. เอตาปี พุทฺทะชะยะมังคะละอฏฺฐะกาลา
โย วาจะโน ทินะทิเน สระะเต มะตันที
หิตวานะเนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญฺโญ●

❖ ชะยะปริตร ❖

๐ มหาการุณิก นาโถ
 ปุเรตฺวา ปาละมี สัพพา
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ
 ะยันโต โพธิยา มูเล
 เอวํ ตํวํ วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง
 สุกกะโย สุมุหุตโต จะ
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

หิตายะ สัพพะปาณินัง
 ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ
 สักยานัง นันทิวัทตะนโน
 ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
 สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ
 สุปะภาตัง สุกกุณฺติตัง
 สุกุณฺฐัง พรหมะจาริสุ
 วาจา กัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะณิธิ เต ปะทักขิณา
 ละภันตฺเต ปะทักขิณะ ๐

๐ ะวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะพุทธานุภาเวนะ
 ะวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะธัมมานุภาเวนะ
 ะวะตุ สัพพะมังคะลัง
 สัพพะสังฆานุภาเวนะ

รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ฯ
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ฯ
 รักขันตุ สัพพะเทวะตา
 สะทา โสตถิ ะวันตุ เต ๐

หมวดที่ ๓
พระสูตร

❖ บทขัดธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร ❖

๑ อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง สัมพูชนิวัตตะ ตะถาคะโต
 ประทุมัง ยัง อะเทเสสิ ธัมมะจักกั อะนุตตะรัง
 สัมมะทะวะ ปะวัตตะนโต โลเก อัมปะวัตติยัง
 ยัตถากขาตา อุโก อันตา ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา
 จะตุสวาริยะสัจเจสุ วิสุทธีง ญาณะทัสสะนัง
 เทลิตัง ธัมมะราเชนะ สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง
 นามะเน วิสสุตัง สุตตัง ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง
 เวยยากะระณะปาฐะนะ สังกิถันตัมภะณามะ เส๑

❖ ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตัง ❖

๑ เอวัมเม สุตตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา พาราณะสียัง
 วิหะระติ อิติปะตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตถะ ไซ ภะคะวา ปญจะวัคคิเย
 ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

แล้วเม ภิกขเว อันตา ปัพพะชิเตนะ นะ เสวิตัพพา โย จายัง
 กามะสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค หิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย
 อะนัตตะสัณฺหิโต โย จายัง อัตตะกิลมะมะถานุโยโค ทุกโข
 อะนะริโย อะนัตตะสัณฺหิโต ฯ

เอเต เต ภิกขเว อุโก อันเต อะนุปะคัมมะ มัชฌิมา ปะฏิปะทา
 ตะถาคะเตนะ อะภิสัมพุทธา จักขุกระระณิ ญาณะ-

กระระณี อุปะสะมายะ อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ
สังวัตตะติ ฯ

กะตะมา จะ สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี อุปะสะมายะ
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญจันทิกโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ
สัมมาทิฏฺฐิ สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต
สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสมาธิ ฯ

อะยัง โข สา ภิกขเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
อะภิสัมพุทฺธา จักขุกระระณี ญาณะกระระณี อุปะสะมายะ
อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง ฯ ชาติปิ ทุกขา
ชะราปิทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะ-
นัสสุปายาสาปิ ทุกขา อปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ
วิปะโยโค ทุกโข ยัมปิจันถิ นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง สังขิตเตนะ
ปญฺจุปาทานักขันธา ทุกขา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะสมุทเย อะริยะสัจจัง ฯ
ยายัง ตัณหา โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตฺตระ
ตัตฺตราภินันฺทินิ ฯ เสยยะถิทัง ฯ กามะตัณหา ภาวะตัณหา
วิภาวะตัณหา ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขเว ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง ฯ

โย ตัสสาเยวะ ตันหาเย อะเสสะวิราคะนิโรโธ จาโค
ปะณินิสัคโค มุตติ อะนาละโย ฯ

อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา
อะริยะสัจจัง ฯ

อะยะเมวะ อะริโย อัญจันติโก มัคโค ฯ เสยยะถิทัง ฯ
สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต
สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะดี สัมมาสมาธิ ๘

๘ อิทัง ทุกัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ ญานัง อูทะปาติ ปัญญา
อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ ฯ

ตังโข ปะนิทัง ทุกัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม ภิกขะเว
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ ญานัง อูทะปาติ
ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ ฯ

ตังโข ปะนิทัง ทุกัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะตันติ เม ภิกขะเว
ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ ญานัง อูทะปาติ
ปัญญา อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ ฯ

อิทัง ทุกะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ ญานัง อูทะปาติ ปัญญา
อูทะปาติ วิชชา อูทะปาติ อาโลโก อูทะปาติ ฯ

ตังโข ปะนิทัง ทุกะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ รัมเมสุ จักขุ อูทะปาติ ญานัง

อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

ตังโฆ ปะนิทัง ทุกขะสมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะทีนันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง อุทะปาที ญาณัง
อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ
อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง อุทะปาที ญาณัง อุทะปาที ปัญญา
อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

ตังโฆ ปะนิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจฉิกาตัพพันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง อุทะปาที ญาณัง
อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

ตังโฆ ปะนิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจฉิกะตันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง อุทะปาที ญาณัง
อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

อิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจันติ เม
ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง อุทะปาที ญาณัง
อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาที ฯ

ตังโฆ ปะนิทัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาเวตัพพันติ เม ภิกขะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ จักขุง
อุทะปาที ญาณัง อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชา อุทะปาที
อาโลโก อุทะปาที ฯ

ตังโฆ ปะนิทัง ทุกะกะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง
ภาวิตันติ เม ภิกกะเว ปุพเพ อะนะนุสสุเตสุ ชัมเมสุ จักขุ
อุทะปาที ญาณัง อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชชา อุทะปาที
อาโลโกอุทะปาที ฯ

ยาวะทีวัณณะ เม ภิกกะเว อิมสุ จะตฺตฺส อะริยะสัจเจสุ
เอวันติปะริวัณฺณัง ทวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ
สุวิสุทฺธัง อะโหสิ ฯ

เนวะ ตาวาหัง ภิกกะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก
สะพรัหมะเก สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะชายะ
สะเทวะมะนุสสาเย อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธ
ปัจจัญญาสิง ฯ

ยะโต จะ โฆ เม ภิกกะเว อิมสุ จะตฺตฺส อะริยะสัจเจสุ เอวันติ
ปะริวัณฺณัง ทวาทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทฺธัง
อะโหสิ ฯ

อะถาหัง ภิกกะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก
สัสสะมะณะพราหมะณียา ปะชายะ สะเทวะมะนุสสาเย
อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทฺโธ ปัจจัญญาสิง ฯ

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาที อะกุปปา เม วิมุตติ
อะยะมันติมา ชาติ นัตถิทานิ ปุณฺณพะวัตติ ฯ

อิทมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัถตะมะนา ปญฺจะวัคคิยา ภิกขุ
ภะคะวะโต ภาสีตัง อะภินันฺทุง ฯ อิมัสมีณฺจะ ปะนะ

เวยากระระณัสมิง ภัณฺฑณฺเณ อายัสมะโต โทณทัณฺณสสะ
วิระชัง วิตะมะลลัง ชัมมะจักขุ อุตตะปาที ยังกิญจิ สะมุทะยะชัมมัง
สัพพันตัง นิโรธะชัมมันติ ฯ

ปะวัตติเต จะ ณะกะวะตา ชัมมะจักเก ภูมมา เทวา
สัททะมะนุสสาเวสุ เอตัมณะกะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน
มิคะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัปปะฏิวัตติยัง
สะมะเณนะวา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา
พรัหมฺนา วา เณนะจิ วา โลกัสมินติ ๘

๘ ภูมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

จาตุมมะหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ จาตุมมะ-
หาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

ดาวะดิงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ดาวะดิงसानัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา

ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ยามานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา

ตุลิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ ตุลิตานัง เทวานัง
สัททัง สุตฺวา

นิมมานะระติ เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ นิมมานะระตินัง
เทวานัง สัททัง สุตฺวา

ปะระนิมมิตะวะสะวัตติ เทวา สัททะมะนุสสาเวสุ ฯ
ปะระนิมมิตะวะสะวัตตินัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา

พรัหมะกายิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสุง เอตัมภะกะวะตา
พาราณะสียัง อิติปะตะเน มิกะทาเย อะนุตตะรัง ชัมมะจักกัง
ปะวัตติตัง อัมปะภูวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา
เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ๑

๑อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ ยาวะ พรัหมะโลกา
สัทโท อัพภุคคัจจิ ฯ อะยัญจะ ทะสะสะหัสสี โลกะธาตุ สังกัมปิ
สัมปะกัมปิ สัมปะเวริ ฯ อัมปะมาโน จะ โอฟาโร โอภาโส โลเก
ปาตุระโหสี อะติกกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง ฯ

อะถะโข ภะกะวา อุทานัง อุทานะสิ อัญญาสิ ะตะ โภ
โกณทัญญู อัญญาสิ ะตะ โภ โกณทัญญูติ ฯ

อิติหิทัง อาัยสมะโต โกณทัญญูสสะ อัญญาโกณทัญญู
เตววะ นามัง อะโหสีติ ๑

❖ บทขัดอะหัตตะลักขณะสูตร ❖

๑ ยันตัง สัตเตหิ ทุกเขนะ	ญะยัง อะนัตตะลักขณะัง
อัตตะวาทาตตะสัณฺณานัง	สัมมะทะเว วิโมจะนัง
สัมพุทฺโธ ตัง ปะกาเสติ	ทิจฺฐะสัจฺจานะ โยคินัง
อุตตะริง ปะฏิเวธายะ	ภาเวตฺถ ญานะมุตตะมัง
ยันเตตัง ทิจฺฐะธัมมานัง	ญาเณนุปะปะริกขะตัง
สัพพาสะเวหิ จิตตานิ	วิมุจิงสุ อะเสสะโต
ตะถา ญานานุสาเรนะ	สาสะนัง กาคุมิจจะตัง
สาธุนัง อัตตะสัทธัตถัง	ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส

❖ อะหัตตะลักขณะสูตรตัง ❖

๑ เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะกะวา พาราณะสียัง
วิหะระติ อัสสิปะตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตตระ โข ภะกะวา ปญฺจะวัคคิเย
ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

รูปร่าง ภิกขุเว อะนัตตา ฯ รูปร่างจะหิทั้ง ภิกขุเว อัตตา
อะภะวิสสะ นะยิทัง รูปร่าง อาพาธายะ สัตว์ตายะ ลัพพะเถ จะ
รูปร่าง เอวัง เม รูปร่าง โหตุ เอวัง เม รูปร่าง มา อะโหสีติ ยัสมา จะ โข
ภิกขุเว รูปร่าง อะนัตตา ตัสมา รูปร่าง อาพาธายะ สัตว์ตายะ นะ จะ
ลัพพะเถ รูปร่าง เอวัง เม รูปร่าง โหตุ เอวัง เม รูปร่าง มา อะโหสีติ ฯ

เวทนา อะนัตตา ฯ เวทนา จะ หิทั้ง ภิกขุเว อัตตา

อะภาวิสสะ นะยิทัง เวทะนา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพเพถะ จะ
เวทะนายะ เอวัง เม เวทะนา โหตุ เอวัง เม เวทะนา มา อะโหสีติ ฯ
ยัสมา จะ โข ภิกขะเว เวทะนา อะนัตตา ตัสมา เวทะนา
อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ จะ ลัพพะติ เวทะนายะ เอวัง เม เวทะนา
โหตุ เอวัง เม เวทะนา มา อะโหสีติ ฯ

สังญญา อะนัตตา ฯ สังญญา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภาวิสสะ
นะยิทัง สังญญา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพเพถะ จะ สังญญายะ
เอวัง เม สังญญา โหตุ เอวัง เม สังญญา มา อะโหสีติ ฯ ยัสมา จะ โข
ภิกขะเว สังญญา อะนัตตา ตัสมา สังญญา อาพาธายะ สังวัตตะติ
นะ จะ ลัพพะติ สังญญายะ เอวัง เม สังญญา โหตุ เอวัง เม สังญญา
มาอะโหสีติ ฯ

สังขารา อะนัตตา ฯ สังขารา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสังสุ นะยิทัง สังขารา อาพาธายะ สังวัตเตยยุง ลัพเพถะ
จะ สังขารesu เอวัง เม สังขารา โหนตุ เอวัง เม สังขารา มา
อะहेสุณฺติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขะเว สังขารา อะนัตตา ตัสมา
สังขารา อาพาธายะ สังวัตตันติ นะ จะ ลัพพะติ สังขารesu เอวัง เม
สังขารา โหนตุ เอวัง เม สังขารา มา อะहेสุณฺติ ฯ

วิญญาณัง อะนัตตา ฯ วิญญาณญจะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา
อะภาวิสสะ นะยิทัง วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพเพถะ
จะ วิญญาณเ เอวัง เม วิญญาณัง โหตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา

อะโหสีติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขเว วิญญานัง อะนัตตา ตัสมา
 วิญญานัง อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ จะ ลัพพะติ วิญญาณ เอวัง เม
 วิญญานัง โหตุ เอวัง เม วิญญานัง มา อะโหสีติ●

๑ ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจจัง วา อะนิจจัง วาติ
 อะนิจจัง ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตัง
 สมะนุปัสสีตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ
 โน เหตัง ภันเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว เวทนา นิจจา วา อะนิจจา วาติ
 อะนิจจา ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตัง
 สมะนุปัสสีตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ
 โน เหตัง ภันเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา วาติ
 อะนิจจา ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตัง
 สมะนุปัสสีตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาติ ฯ
 โน เหตัง ภันเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะถะ ภิกขเว สังขารานิจจา วา อะนิจจา วาติ
 อะนิจจา ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง

กันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตัง
 สมะนุปัสสีตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาคิ ฯ
 โน เหตัง กันเต ฯ

ตั้ง กิง มัญญะณะ ภิกขะเว วิญญาณัง นิจจัง วา อะนิจจัง วาติ
 อะนิจจัง กันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตัง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 กันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตัง
 สมะนุปัสสีตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อัตตาคิ ฯ
 โน เหตัง กันเต ฯ

ตัสมาติหะ ภิกขะเว ยังกิญจิ รุปัง อะติตานาคะตะปัจจุปปันนัง
 อัชฌัตตัง วา พะหิทธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณีตัง
 วา ยันทุเร สันติเก วา สัพพัง รุปัง เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ
 เมโส อัตตาคิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเยะ ทักกฐัพพัง ฯ

ยา กาจิ เวทะนา อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา อัชฌัตตา วา
 พะหิทธา วา โอฟาริกา วา สุขума วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา ทุเร
 สันติเก วา สัพพา เวทะนา เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
 อัตตาคิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเยะ ทักกฐัพพัง ฯ

ยา กาจิ สัณญา อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา อัชฌัตตา วา
 พะหิทธา วา โอฟาริกา วา สุขума วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา ทุเร
 สันติเก วา สัพพา สัณญา เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
 อัตตาคิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเยะ ทักกฐัพพัง ฯ

เย เกจิ สังขารอ อะติตานาคะตะปัจจุปปันนา อัชฉัตตา วา
พะหิททา วา โอพาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณัตถัง วา เย พุเร
สันติเก วา สัพเพ สังขารอ เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
อัตตาคิ ฯ เอวเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง ฯ

ยังกิญจิ วิญญาณัง อะติตานาคะตะปัจจุปปันนัง อัชฉัตตัง วา
พะหิททา วา โอพาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณัตถัง วา ยันพุเร
สันติเก วา สัพพัง วิญญาณัง เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
อัตตาคิ ฯ เอวเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง●

๑๐ เอวัง ปัสสัง ภิกขเว สุตวา อะริยะสาวะโก รูปัสสมิงปิ
นิพพินทะติ เวทะนายะปิ นิพพินทะติ สันญายะปิ นิพพินทะติ
สังขาระสุปิ นิพพินทะติ วิญญาณัสสมิงปิ นิพพินทะติ ฯ นิพพินทัง
วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมุจจะติ ฯ วิมุตตัสสมิง วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ
ชีณา ชาติ วุสิตัง พรหมะจะริยัง กะตัง กะระณียัง นาปะรัง
อิตถัตถายาติ ปะชานาตีติ ฯ

อิทมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนา ปญฺจะวัคคิยา ภิกขุ
ภะคะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุง ฯ

อิมัสสมิญจะ ปะนะ เวยากระระณัสสมิง ภัญญะมาเน
ปญฺจะวัคคิยานัง ภิกขุณัง อะนุปาทาเย อาสะเวหิ จิตตานิ
วิมัจจิสฺสุติ●

❖ บทขัดอาทิตตะปริยาเยสูตร ❖

๑ เวเนยยะทะมะโนปาเย	สัพพะโส ปาริมิง คะโต
อะโมฆะวะจะโน พุทโธ	อะภิญญายานุสาสะโก
จิณณานุรูปะโต จาปี	ธัมเมนะ วินะยัง ปะชัง
จิณณาคคิปาริจะรียานัง	สัมโพชณาระหะโยคินัง
ยะมาทิตตะปะรียายัง	เทสะยันโต มะโนหะรัง
เต โสตาโร วิโมเจสิ	อะเสกขาเย วิมุตติยา
ตะเถโวปะปะริกขาเย	วิญญูณัง โสตุมิจจะตัง
ทุกขะตาลักกะโนปายัง	ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส๑

❖ อาทิตตะปริยาเยสูตรตัง ❖

๑ เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา คะยายัง วิหะระติ
 คะยาสีเส สัทธิง ภิกขุสะหัสสะนนะ ฯ

ัตถะระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามันเตสิ ฯ

สัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง ฯ กิญจะ ภิกขะเว สัพพัง อาทิตตัง ฯ
 จักขุ ภิกขะเว อาทิตตัง รูปา อาทิตตา จักขุวิญญูณัง อาทิตตัง
 จักขุสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา
 อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา
 ตัมปิ อาทิตตัง เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราลลคคินา โทลลคคินา
 โมลลคคินา อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ

ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทาหิ ฯ

โสตัง อาทิตตัง สัททา อาทิตตา โสตะวิญญานัง อาทิตตัง
โสตะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา
คัมปิ อาทิตตัง ฯ เณะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคักคินา โทสัคคินา
โมหัคคินา อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระเณนะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทาหิ ฯ

ฆานัง อาทิตตัง คันธา อาทิตตา ฆานะวิญญานัง อาทิตตัง
ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา คัมปิ
อาทิตตัง ฯ เณะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคักคินา โทสัคคินา
โมหัคคินา อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระเณนะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทาหิ ฯ

ชีวะหา อาทิตตา ะสะหา อาทิตตา ชีวะหาวิญญานัง อาทิตตัง
ชีวะหาสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง ชีวะหาสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา คัมปิ
อาทิตตัง ฯ เณะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคักคินา โทสัคคินา
โมหัคคินา อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระเณนะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะทาหิ ฯ

กาโย อาทิตโต โฝฏฐัพพา อาทิตตา กายะวิญญานัง อาทิตตัง
กายะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา

อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา ตัมปิ
อาทิตตัง ฯ เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา
โมหคคินา อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ ฯ

มะโน อาทิตโต รัมมา อาทิตตา มะโนวิญญาณัง อาทิตตัง
มะโนสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา
อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา ตัมปิ
อาทิตตัง ฯ เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา
โมหคคินา อาทิตตัง ชาติยา ชะรามะระณณะ โสเกหิ ปะริเทเวหิ
ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ วะทามิ ๘

๘ เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตวา อะริยะสาวะโก

จักขุสฺมิงปิ นิพพินทะติ รูปะสุปิ นิพพินทะติ จักขุวิญญาณะปิ
นิพพินทะติ จักขุสฺมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง
จักขุสฺมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา ทุกขัง วา
อะทุกขะมะสุขัง วา ตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

โสตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ สัททะสุปิ นิพพินทะติ
โสตะวิญญาณะปิ นิพพินทะติ โสตะสฺมผัสเสปิ นิพพินทะติ
ยัมปิทัง โสตะสฺมผัสสะปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง วา
ทุกขัง วา อะทุกขะมะสุขัง วา ตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ฆานัสฺมิงปิ นิพพินทะติ คันธะสุปิ นิพพินทะติ
ฆานะ วิญญาณะปิ นิพพินทะติ ฆานะสฺมผัสเสปิ นิพพินทะติ

ยัมปิทั้ง ฆานะสัมผัสสจะปจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा
 ทุกัง वा อะทกขมะสุขัง वा ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ชีวหาเยปิ นิพพินทะติ ระเสสุปิ นิพพินทะติ
 ชิวหาวิญญาณปิ นิพพินทะติ ชิวหาสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ
 ยัมปิทั้ง ชิวหาสัมผัสสจะปจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा
 ทุกัง वा อะทกขมะสุขัง वा ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

กายัสส์มิงปิ นิพพินทะติ โภฏฐัพเพสุปิ นิพพินทะติ
 กายะวิญญาณปิ นิพพินทะติ กายะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ
 ยัมปิทั้ง กายะสัมผัสสจะปจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा
 ทุกัง वा อะทกขมะสุขัง वा ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

มะนัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฐัมเมสุปิ นิพพินทะติ
 มะโนวิญญาณปิ นิพพินทะติ มะโนสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ
 ยัมปิทั้ง มะโนสัมผัสสจะปจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा
 ทุกัง वा อะทกขมะสุขัง वा ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

นิพพินทัง วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมูจจะติ ฯ วิมุตตัสส์มิง
 วิมุตตะมิตติ ญาณัง โหติ ปิณา ซาติ วุสิตัง พรหมะจะริยัง กะตัง
 กระณียัง นาปะรัง อดธัตตายาติ ปะชานาตีติ ฯ

อิทะมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัตตะมะนะ เต ภิกขุ ภะกะวะโต
 ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

อิมัสส์มิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสส์มิง ภัญญะมานะ ตัสสะ
 ภิกขุสะหัสสัสสะ อะนุปาทาเย อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจิงสูติ ๘

❖ บทขัดสติปัฏฐานะปาฐะ ❖

๑ สัมพุทโธ ทิปะทังเสฏโฐ มะหาการุณิกโก มุนิ

เอกายะนัง มักคัง นามะ	เวเนยยานัง อะเทสะยิ
กิติญฺฐะจิตตะสัจจตานัง	จิตตักเลสะวิสุทธยา
โสแกนัง ปะริเทวานัง	อะตักกะมายะ สัพพะโส
ทุกขานัง โทมะนัสสานัง	อตัถังกะมายะ อัญฺฐิตัง
ญายัสเสวาทิกะมายะ	นิพพานัสสาภิปัตติยา
สะติปัฏฐานะนาเมนะ	วิสสุตัง อีระ สาสะเน
จิตตักเลสะวิสุตธัตถัง	ตัง มักคันตัมภะณามะ เส๑

❖ สะติปัฏฐานะปาฐะ ❖

๑ อตฺถิ โข เตนะ ภะคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
 สัมมาสัมพุทฺธะโน เอกายะโน อะยัง มักโค สัมมะทักขาโต
 สัจจตานัง วิสุทธยา โสกะปะริเทวานัง. สะมะตักกะมายะ
 ทุกขะโทมะนัสสานัง อตัถังกะมายะ ญายัสสะ อะริกะมายะ
 นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย ยะทิทัง จัตตาโร สะติปัฏฐานา,
 กะตะเม จัตตาโร.

อีระ ภิกขุ กาเย กายานุปัสสี วิหะระติ อาตาปี สัมปะชาโน
 สะติมา วิเนยยะ โลเก อะภิชฌาโทมะนัสสัง. เวทะนาสุ
 เวทะนานุปัสสี วิหะระติ อาตาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ

โลก อะภิขฌาโทมะนัสสัง. จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ อาดาปี
 สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ โลก อะภิขฌาโทมะนัสสัง. รัมเมสุ
 รัมมานุปัสสี วิหะระติ อาดาปี สัมปะชาโน สะติมา วิเนยยะ
 โลก อะภิขฌาโทมะนัสสัง.

กะถัญจะ ภิกขุ กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ. อีระ ภิกขุ อัมมัตตัง
 วา กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ พะหิทธา วา กายะ กายานุปัสสี
 วิหะระติ. อัมมัตตะพะหิทธา วา กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ
 สะมุทะยะรัมมานุปัสสี วา กายัสสัง วิหะระติ ะยะรัมมานุปัสสี
 วา กายัสสัง วิหะระติ สะมุทะยะยะยะรัมมานุปัสสี วา กายัสสัง
 วิหะระติ อตติ กาโยติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปฺภุจฺจิทา โหติ
 ยาวะเทวะฌาณะมัตตายะ ปะภุสสะติมัตตายะ อะนิสสิโต
 จะ วิหะระติ นะจะ กิณฺณิ โลเก อุปาทิสฺสตี. เอวัง โข ภิกขุ
 กายะ กายานุปัสสี วิหะระติ.

กะถัญจะ ภิกขุ เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ. อีระ
 ภิกขุ อัมมัตตัง วาเวทะนาสุเวทะนานุปัสสี วิหะระติ พะหิทธา วา
 เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ. อัมมัตตะพะหิทธา วา
 เวทะนาสุ เวทะนานุปัสสี วิหะระติ สะมุทะยะรัมมานุปัสสี วา
 เวทะนาสุ วิหะระติ ะยะรัมมานุปัสสี วา เวทะนาสุ วิหะระติ
 สะมุทะยะยะยะรัมมานุปัสสี วา เวทะนาสุ วิหะระติ อตติ
 เวทะนาติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปฺภุจฺจิทา โหติ ยาวะเทวะ-
 ฌาณะมัตตายะ ปะภุสสะติมัตตายะ อะนิสสิโต จะ วิหะระติ

นะ จะ กิณฺญจิ โลเก อุปาทิยะติ. เอวํ โข ภิกขุ เวทะนาสุ-
เวทะนานุปัสสี วิหะระติ.

กะถัญจะ ภิกขุ จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ. อีระ ภิกขุ อัมมัตตัง
วา จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ พะหิทธา วา จิตเต จิตตานุปัสสี
วิหะระติ. อัมมัตตะพะหิทธา วา จิตเต จิตตานุปัสสี วิหะระติ
สะมุทะยะธัมมานุปัสสี วา จิตตัสสัง วิหะระติ วะยะธัมมานุปัสสี
วา จิตตัสสัง วิหะระติ สะมุทะยะวะยะธัมมานุปัสสี วา จิตตัสสัง
วิหะระติ อตฺถิ จิตตันติ วา ปะนัสสะ สะติ ปัจจุปฺภุจฺจิทา โหติ
ยาวะเทวะ ญานะมัตตายะ ปะภุสสะติมัตตายะ อะนิสสิโต จะ
วิหะระติ นะจะ กิณฺญจิ โลเก อุปาทิยะติ. เอวํ โข ภิกขุ จิตเต
จิตตานุปัสสี วิหะระติ.

กะถัญจะ ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ. อีระ ภิกขุ
อัมมัตตัง วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ พะหิทธา วา ธัมเมสุ
ธัมมานุปัสสี วิหะระติ. อัมมัตตะพะหิทธา วา ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี
วิหะระติ. สะมุทะยะธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหะระติ
วะยะธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหะระติ สะมุทะยะวะยะ-
ธัมมานุปัสสี วา ธัมเมสุ วิหะระติ อตฺถิ ธัมมาติ วา ปะนัสสะ
สะติ ปัจจุปฺภุจฺจิทา โหติ ยาวะเทวะ ญานะมัตตายะ
ปะภุสสะติมัตตายะ อะนิสสิโต จะ วิหะระติ นะ จะ กิณฺญจิ โลเก
อุปาทิยะติ. เอวํ โข ภิกขุ ธัมเมสุ ธัมมานุปัสสี วิหะระติ.

อะยัง โข เตนะ ภะกะวะดา ชานะดา ปัสสะดา อะระหะตา

สัมมาสัมพุทฺธเณ อกายะโน มัคโค สัมมะทักขาโต สัตตตานัง
 วิสุทฺธิยา โสกะปะริเทวานัง สะมะติกกะมาเย ทุกกะ-
 โทมะนัสสานัง อัดถังกะมาเย ญายัสสะ อะธิกะมาเย
 นิพพานัสสะ สัจฉิกิริยาเย ยะทิทัง จัตตาโร สะติปฏฺฐานาติ.

เอกายะนัง ชาติจะยันตะทัสสี

มัคคัง ปะชานาติ หิตานุกัมปิ

เอเตนะ มัคเคนะ ตะริงสุ ปุพเพ

ตะริสสะเร เจวะ ตะรันติ โจมันติ●

❖ บทขัดธะชัคคะปะริตตัง ธะชัคคะสุตตัง ❖

๑ ยัสสานุสสะระเณนาปี อันตะลิกเขปี ปาณินโน
 ปะติฏฺฐะมะธิกัจฉันติ ภูมียัง วิยะ สัพพะทา
 สัพพูปัททะวะชาลัมहा ยักกะโจราทิสัมภะวา
 กะณะนา นะ จะ มุตตานัง ปะริตตันตัมภะณามะ เท●

❖ ธะชัคคะปะริตตัง ธะชัคคะสุตตัง ❖

๑ เอวัมเม สุตฺตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ
 เชตะวะเน อะนาถะปิณทิกัสสะ อารามะฯ ตัตถะเร โข ภะคะวา ภิกขุ
 อามันเตสิ ภิกขะโวติฯ ภะทันทะติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต
 ปัจจัสโสสุฯ ภะคะวา เอตะทะโวจะ●

๑ ภูตะปุพพัง ภิกขะเว เทवासูระสังคาโม สะมุပ္พัยฺฟูโห

อะโหสิฯ อะณะโข ภิกขะเว สักโก เทวานะมินโท เทเว ตาวะติงเส
 อามันเตสิ สะเจ มาริสา เทวานัง สักคามะคะตานัง อุปปัชเชยยะ
 ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา มะเมวะ ตัสมิง สะมะเย
 ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ มะมัง หิ โว ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
 ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา โส
 ปะหิยิสสะติ โน เจ เม ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ

อะณะ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ
 ปะชาปะติสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
 ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา โส
 ปะหิยิสสะติ โน เจ ปะชาปะติสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลเกยยาถะ

อะณะ ะรຸณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ
 ะรຸณัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
 ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา โส
 ปะหิยิสสะติ โน เจ ะรຸณัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง
 อุลโลเกยยาถะ

อะณะ อีสานัสสะ เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลเกยยาถะ
 อีสานัสสะ หิ โว เทวะราชัสสะ ะชัคคัง อุลโลกะยะตัง
 ยัมภะวิสสะติ ภายัง วา นัมภิตัตตัง วา โลมะหังโส วา โส
 ปะหิยิสสะติติ●

๑๑๓๓ โข ปะนะ ภิกขะเว สักกัสสะ วา เทวานะมินทัสสะ

ระชักคัง อุลโลกะยะตัง ปะชาปะติสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชักคัง
 อุลโลกะยะตัง ะรุณัสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชักคัง
 อุลโลกะยะตัง อีสานัสสะ วา เทวะราชัสสะ ระชักคัง
 อุลโลกะยะตัง ยัมกะวิสสะติ ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหัง
 โส วา โส ปะหิยเยถาปี โนปี ปะหิยเยถะ ตัง กิสสะ เหตุ สักโก
 หิ ภิกขเว เทวานะมินโท อะวีตะราโค อะวีตะโทโส
 อะวีตะโมโห ภิกขุ ฉัมภิ อุตฺตราสี ปะลาขิตี ฯ

อะหัญจะ โข ภิกขะเว เอวัง ะทามิ สะเจ ตุมหากัง ภิกขเว
 อะรัญญะคะตานัง วา รุกขะมูละคะตานัง วา สุนฺญาคาระคะตานัง
 วา อุปปัชเชยยะ ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา มะเมวะ
 ตัสมิถ สะมะเย อะนุสสะเรยยาถะ

อิตปีโส ะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชาจะระณะ-
 สัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ
 สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ะคะวาติ มะมัง หิ โว ภิกขะเว
 อะนุสสะระตัง ยัมกะวิสสะติ ะยัง วา ฉัมภิตตัง วา โลมะหัง
 โส วา โส ปะหิยยิสสะติ โน เจ มัง อะนุสสะเรยยาถะ อะถะ
 รัมมัง อะนุสสะเรยยาถะ

สวากขาโต ะคะวะตา รัมโม สันทิภูจฺจโก อะกาลิโก
 เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตฺัพโพ วิญญูหิติ
 รัมมัง หิ โว ภิกขะเว อะนุสสะระตัง ยัมกะวิสสะติ ะยัง วา
 ฉัมภิตตัง วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ โน เจ รัมมัง

อะนุสตะเรยยาละ อะละ สัมมัง อะนุสตะเรยยาละ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อุชุปะฏิปันโน
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต
สาวะกะสังโฆ สามิจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา เอสะ
ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเนยโย
อัญชะลิกระระณียะ อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

สังฆะ หิ โว ภิกขะเว อะนุสตะระรัง ยัมภะวิสสะติ ภะยัง วา
นัมภิตตัตถัง วา โลมะหังโส วา โส ปะหิยยิสสะติ ตัง กิสสะ
เหตุ ตถาคะโต หิ ภิกขะเว อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิตะราโค
วิตะโทโส วิตะโมโห อะภिरุ อัจฉัมภี อะนุคฺรวาสี อะปะลายิตฺถ
อิทะมะโวจะ ภะคะวา อิทัง วัตถ์วานะ สุกะโต อะถาปะรัง
เอตะทะโวจะ สัตถา

อะริญฺญะ รุกขะมูเล วา	สุญญาคาเร วะ ภิกขะโว
อะนุสตะเรละ สัมพุทฺธัง	ภะยัง คุมหากะ โน สียา
โน เจ พุทฺธัง สะเรยยาละ	โลกะเชฏฺฐัง นะราสะกัง
อะละ ชัมมัง สะเรยยาละ	นียยานิกัง สุเทสิตัง
โน เจ ชัมมัง สะเรยยาละ	นียยานิกัง สุเทสิตัง
อะละ สัมมัง สะเรยยาละ	ปุญญักเขตตัง อะนุตตะรัง
เอวัมพุทฺธัง สะรันตานัง	ชัมมัง สัมมัญจะ ภิกขะโว
ภะยัง วา นัมภิตตัตถัง วา	โลมะหังโส นะ เหสสะตึติ๑

❖ เมตตานิสังสະสุตตะปาฐะ ❖

๑ เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ
 เขตตะวะเน อะนาถะปิตทักสสะ อารามะฯ ตัตถะ โข ภะคะวา
 ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติฯ ภะทันทะติ เต ภิกขุ ภะคะวะโต
 ปัจจัสโสสุภะ ภะคะวา เอตะทะโวจะ

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
 พะหุลีกะตายะ ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญจิตายะ
 ปะริจิตายะ สุตะมารัทธายะ เอกาทะสานิสังสา ปาฎิกังขาฯ
 กะตะเม เอกาทะสะฯ สุขัง สุขะปะติ สุขัง ปะฏิพุชณะติฯ
 นะ ปาปะกัง สุปินัง ปัสสะติฯ มะนุสสานัง ปิโย โหติฯ
 อะมะนุสสานัง ปิโย โหติฯ เทวะตา รักขันติฯ นาสสะ อัคคิ วา
 วิสัง วา สัตถัง วา กะมะติฯ คุวะภูง์ จิตตัง สะมาธิยะติฯ
 มุขะวันโณ วิปะสัทธิยะติฯ อะสัมมุพโห กาลัง กะโรติฯ
 อุตตะริง อัมปะฏิวัชณันโต พรหมะโลกุปะโค โหติฯ

เมตตายะ ภิกขะเว เจโตวิมุตติยา อาเสวิตายะ ภาวิตายะ
 พะหุลีกะตายะ ยานีกะตายะ วัตถุกะตายะ อะนุญจิตายะ
 ปะริจิตายะ สุตะมารัทธายะ อิมะ เอกาทะสานิสังสา
 ปาฎิกังขาติฯ อิทะมะโวจะ ภะคะวาฯ อัตตะมะนา เต ภิกขุ
 ภะคะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุนติ ๕

หมวดที่ ๔
สวดพุทธมนต์

สวดแจ้ง

❖ พระวิწყฺย ❖

๐ ยันเตนะ ะกะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
 สัมมาสัมพุทเธนะ ปะฐะมัง ปาราชิกัง กัตถะ ปญฺญัตตันติ ฯ
 เวสาลียัง ปญฺญัตตันติ ฯ กัง อารัพภาติ ฯ สุทินนัง กะถันทะปุตตัง
 อารัพภาติ ฯ กัสสิมิง วัตถุสฺมินติ ฯ สุทินโน กะถันทะปุตโต
 ปุราณะพุตฺติกาเย เมถุนัง รัมมัง ปะภูเสวิ ตัสสิมิง วัตถุสฺมินติ ฯ

เตนะ สะมะเยนะ พุทฺโธ ะกะวา เวรัญชายัง วิหะระติ นะ
 เปรุปัจจิมันตะมุเล มะหะตา ภิกขุสังฆะนะ สักกิง ปญฺจะมัตเตหิ
 ภิกขุสะเตหิ ฯ

อัสโสสิ โข เวรัญโข พราหะโณ สะมะโณ ขะลุ โภ โคตะโม
 สักกยะปุตโต สักกยะกุลา ปัพพะชิโต เวรัญชายัง วิหะระติ นะ
 เปรุปัจจิมันตะมุเล มะหะตา ภิกขุสังฆะนะ สักกิง ปญฺจะมัตเตหิ
 ภิกขุสะเตหิ

ตังโฆ ปะนะ ะวันตัง โคตะมัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท
 อัปภุคคะโต อิติปิโส ะกะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทฺโธ
 วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร
 ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทฺโธ ะกะวาติ ฯ

โส อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง
 สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง
 อะภิญญา สัจฉิกัตถา ปะเวเทติ โส รัมมัง เทเสติ อาทิกัลยาณัง
 มัชฌะกัลยาณัง ปะริโยสานะกัลยาณัง สาดัง สะพัญชนะนัง
 เภาละปะริปุณณัง ปะริสุทฐัง พรัหมะจะริยัง ปะกาเสติ ฯ

สาธุ โข ปะนะ ตะถารูปานัง อะระหะตัง ทัสสะนัง โหติติ ◐

❖ พระสูตร ❖

๑ เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะกะวา อันตะรา จะ
 ราชะคะหัง อันตะราจะ นาลันทัง อัทธานะมัคคะปะฏิปันโน โหติ
 มะหะตา ภิกขุสังฆะนะ สัทธัง ปญฺจะมัตเตหิ ภิกขุสะเทหิ ฯ
 สุปปิโยปิ โข ปะริพพาชะโก อันตะราจะ ราชะคะหัง อันตะราจะ
 นาลันทัง อัทธานะมัคคะปะฏิปันโน โหติ สัทธัง อันเตवासินา
 พรัหมะทัตเตนะ มาณะเวนะ ฯ ตัตถะ สุตัง สุปปิโย ปะริพพาชะโก
 อะเนกะปะริยาเยนะ พุทฺธัสสะ อะวันณัง ภาสะติ รัมมัสสะ
 อะวันณัง ภาสะติ สังฆัสสะ อะวันณัง ภาสะติ ฯ สุปปิยัสสะ
 ปะนะ ปะริพพาชะกัสสะ อันเตวาสี พรัหมะทัตโต มาณะโว
 อะเนกะปะริยาเยนะ พุทฺธัสสะ วันณัง ภาสะติ รัมมัสสะ วันณัง
 ภาสะติ สังฆัสสะ วันณัง ภาสะติ ฯ อิติหะ เต อุโก
 อาจะริยันเตวาสี อัญญะมัญญัสสะ อุชฺฐาปิจะนิกะวาทา
 ภะคะวันตัง ปิณฺธุโต ปิณฺธุโต อะนุพันฺธา โหนติ ภิกขุสังฆัญจะ ◐

พระอภิธรรม (๗ คัมภีร์)

❖๑. พระสังคินี❖

๑ กุสะลา ฐัมมา อะกุสะลา ฐัมมา อัพยากะตา ฐัมมา ฯ กะตะเม ฐัมมา กุสะลา ฯ ยัสมิง สะมะเย กามาจะระรัง กุสะลัง จิตตัง อุปปันนัง โหติ โสมนัสสะสะหะกะตัง ญาณะสัมปะยุตตัง รูปรัมมะณัง วา สัททารัมมะณัง วา คันธารัมมะณัง วา ระสารัมมะณัง วา โภฏฐัพพารัมมะณัง วา ฐัมมารัมมะณัง วา ยัง ยัง วา ปะนารัพพะะ ตัสมิง สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ เอ วา ปะนะ ตัสมิง สะมะเย อัญญะปิ อัตถิ ปะฏิจะสะมุปปันนา อะรูปิโน ฐัมมา อิม ฐัมมา กุสะลา ๑

❖๒. พระวิภังค์❖

๑ ปัญจักขันธา รูปักขันโธ เวทะนากขันโธ สัตถุญจักขันโธ สังขารักขันโธ วิญญานักขันโธ ฯ ตัตถะ กะตะโม รูปักขันโธ ฯ ยังกิญจิ รูปัง อะติตานาคะตะปัจจุปปันนัง อัชฉัตตัง วา พะหิทธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณีตัง วา ยัง ทูเร วา สันติเก วา ตะเทกัชฌัง อะภิสัตถุญหิตวา อะภิสังขิปิตวา อะยัง วุจจะติ รูปักขันโธ ๑

❖๓. พระธาตุกะถา❖

๑ สังกะโท อะสังกะโท ฯ สังกะหิเตนะ อะสังกะหิตัง
 อะสังกะหิเตนะ สังกะหิตัง สังกะหิเตนะ สังกะหิตัง
 อะสังกะหิเตนะ อะสังกะหิตัง ฯ สัมปะโยโค วิปะโยโค
 สัมปะยุตเตนะ วิปะยุตตัง วิปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง
 อะสังกะหิตัง๑

❖๔. พระปุกะละปัญญัตติ❖

๑ อะ ปัญญัตติโย จันธะปัญญัตติ อายะตะนะปัญญัตติ
 ธาตุปัญญัตติ สัจจะปัญญัตติ อินทริยะปัญญัตติ
 ปุกะละปัญญัตติ ฯ กิตตาวะตา ปุกะถานัง ปุกะละปัญญัตติ ฯ
 สมะยะวิมุตโต อะสมะยะวิมุตโต กุปปะรัหมโม อะกุปปะรัหมโม
 ปะริหานะรัหมโม อะปะริหานะรัหมโม เจตะนาภัพโพ
 อะนุรักขะนาภัพโพ ปุณฺหะชะโน โคตระภู ะยะยุปะระโต
 อะกะยะยุปะระโต ภัททาอะมะโน อะภัททาอะมะโน นิยะโต
 อะนิยะโต ปะฏิปันนะโก ะเลฏฐิตอ อะระหา อะระหัตตายะ
 ปะฏิปันโน๑

❖๕. พระกะถาวัตถุ❖

๑ปุกกะโล อุปะลัพพะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะณานิ อามันตา ฯ
โย สัจฉิกัตถะโล ปะระมัตถะโล ตะโต โส ปุกกะโล อุปะลัพพะติ
สัจฉิกัตถะปะระมัตถะณานิ ฯ นะ เหวัง วัตตัพเพ ฯ อาชานาหิ
นิกกะหัง หัญจิ ปุกกะโล อุปะลัพพะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะ
เตนะ วะตะ เร วัตตัพเพ โย สัจฉิกัตถะโล ปะระมัตถะโล ตะโต โส
ปุกกะโล อุปะลัพพะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะณานิ ฯ มิจฉา ๐

❖๖. พระยะมะกะ❖

๑เย เกจิ กุสะลา ชัมมา สัพเพ เต กุสะละมุลา ฯ เย วา ปะนะ
กุสะละมุลา สัพเพ เต ชัมมา กุสะลา ฯ เย เกจิ กุสะลา ชัมมา
สัพเพ เต กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา ฯ เย วา ปะนะ กุสะละมุเลนะ
เอกะมุลา สัพเพ เต ชัมมา กุสะลา ๐

❖๗. พระมะหาปฏฐาน❖

๑เหตุปัจจะโย อารัมมะณะปัจจะโย อะธิปะติปัจจะโย
อะนันตะระปัจจะโย สมะนันตะระปัจจะโย สะหะชาตะปัจจะโย
อัญญะมัญญะปัจจะโย นิสสะยะปัจจะโย อุปะนิสสะยะปัจจะโย
ปุรชาตะปัจจะโย ปัจฉาชาตะปัจจะโย อาเสวะนะปัจจะโย
กัมมะปัจจะโย วิปากะปัจจะโย อาหาระปัจจะโย อินทริยะปัจจะโย

ฉานะปัจจะโย มักกะปัจจะโย สัมปะยุตตะปัจจะโย วิปะยุตตะ-
ปัจจะโย อตฺติปัจจะโย นัตติปัจจะโย วิกะตะปัจจะโย
อะวิกะตะปัจจะโย๕

คำบั้งสกุลศพหรืออัฐิ (บั้งสกุลตาย)

❖แบบมหานิกาย❖

อะนิจจา วะตะ สังขารา อุปปาทะวะยะธัมมิโน,
อุปปัชชีตฺวา นิรุชฌันติ เตสัง วูปะสะโม สุโขฯ

❖แบบธรรมยุต❖

อะนิจจา วะตะ สังขารา อุปปาทะวะยะธัมมิโน,
อุปปัชชีตฺวา นิรุชฌันติ เตสัง วูปะสะโม สุโขฯ
สัพเพ สัตตา มะรันติ จะ มะริงสุ จะ มะริสสะเร
ตะเถวาทัง มะริสสามิ นัตติ เม เอตถะ สังสะโยฯ

❖คำบั้งสกุลคนเป็น❖

อะจิรัง วะตะยัง กาโย ปะฐะเวง อะธิเสสสะติ
นุชาโฑ อะเปตะวิญญาโน นิรัตถังวะ กะลิงกะรัง

❖ มาติกา ❖

๑ กุสะลา ชัมมา อะกุสะลา ชัมมา อัพยากะตา ชัมมา ฯ

สุขาเย เวทะนaye สัมปะยุตตะตา ชัมมา ทุกขาเย เวทะนaye
สัมปะยุตตะตา ชัมมา อะทุกขะมะสุขาเย เวทะนaye สัมปะยุตตะตา
ชัมมา ฯ

วิปากา ชัมมา วิปากะชัมมะชัมมา เนวะวิปากะนะวิปากะ-
ชัมมะชัมมา ฯ

อุปาทินนุปาทานิยา ชัมมา อะนุปาทินนุปาทานิยา ชัมมา
อะนุปาทินนานุปาทานิยา ชัมมา ฯ

สังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ชัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิเลสิกา ชัมมา
อะสังกิลิฏฐาสังกิเลสิกา ชัมมา ฯ

สะวัตักกะสะวิจารณ์า ชัมมา อะวัตักกะวิจารณ์ัตตะตา ชัมมา
อะวัตักกาวิจารา ชัมมา ฯ

ปีติสะหะกะตา ชัมมา สุขะสะหะกะตา ชัมมา อุเปกขา-
สะหะกะตา ชัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหัตถัปปา ชัมมา ภาวะนaye ปะหัตถัปปา
ชัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนaye ปะหัตถัปปา ชัมมา ฯ

ทัตสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา ภาวะนาเย-
ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา เนวะทัตสะเนนะ นะภาวะนาเย-
ปะหาตัพพะเหตุกา ชัมมา ฯ

อาจะยะคามิโน ชัมมา อะปะจะยะคามิโน ชัมมา
เนวาจะยะคามิโน นาปะจะยะคามิโน ชัมมา ฯ

เสกขา ชัมมา อะเสกขา ชัมมา เนวะเสกขานาเสกขา ชัมมา ฯ

ปะริตตา ชัมมา มะหัคคะตา ชัมมา อัปปะมานา ชัมมา ฯ

ปะริตตารัมมะณา ชัมมา มะหัคคะตารัมมะณา ชัมมา
อัปปะมานารัมมะณา ชัมมา ฯ

หีนา ชัมมา มัชฌิมา ชัมมา ปะณีตา ชัมมา ฯ

มิจฉัตตะนิยะตา ชัมมา สัมมัตตะนิยะตา ชัมมา อะนิยะตา
ชัมมา ฯ

มัคคารัมมะณา ชัมมา มัคคะเหตุกา ชัมมา มัคคาธิปะติโน
ชัมมา ฯ

อุปปันนา ชัมมา อะนุปปันนา ชัมมา อุปปาติโน ชัมมา ฯ

อะตีตา ชัมมา อะนาคะตา ชัมมา ปัจจุปปันนา ชัมมา ฯ

อะตีตารัมมะณา ชัมมา อะนาคะตา รัมมะณา ชัมมา
ปัจจุปปันนารัมมะณา ชัมมา ฯ

อัมมัตตา ธัมมา พะหิทธา ธัมมา อัมมัตตะพะหิทธา ธัมมา ฯ

อัมมัตตารัมมะณา ธัมมา พะหิทธารัมมะณา ธัมมา
อัมมัตตะพะหิทธารัมมะณา ธัมมา ฯ

สະนိทฺสສະນະຕັປປະກฺขิມา ธัมมา อะนိทฺสສະນະຕັປປະກฺขิມา
ธัมมา อะนိทฺสສະนาปປະກฺขิມา ธัมมา ๘

❖ วิปัสสะนาภูมิปาฐะ ❖

๑ ปญจกัณฺฐา ฯ รูปกัณฺฐโร เวทนากัณฺฐโร สัณฺญาณกัณฺฐโร
สังขารกัณฺฐโร วิญญานกัณฺฐโร ฯ

ท้าวทะสาเยตะนานิ ฯ จักขัวยะตะนัง รูปายะตะนัง
โสตะยะตะนัง สัททายะตะนัง ฆานายะตะนัง คันธายะตะนัง
ชีวนายะตะนัง ระสายะตะนัง กายายะตะนัง โผฏฐัพพะยะตะนัง
มะนายะตะนัง ธัมมายะตะนัง ฯ

อัญฺฐาระสะ ธาตุโย ฯ จักขุธาตุ รูปะธาตุ จักขุวิญญานะธาตุ
โสตะธาตุ สัททะธาตุ โสตะวิญญานะธาตุ ฆานะธาตุ คันธะธาตุ
ฆานะวิญญานะธาตุ ชีวนาธาตุ ระสะธาตุ ชีวนาวิญญานะธาตุ
กายะธาตุ โผฏฐัพพะธาตุ กายะวิญญานะธาตุ มะโนธาตุ
มะโนวิญญานะธาตุ ฯ

พาวิสะดินท์ரியานิ ฯ จักขุนท์ரியัง โสดินท์ரியัง ฆานินท์ரியัง
ชีวนินท์ரியัง กายินท์ரியัง มะนินท์ரியัง อิตถินท์ரியัง ปุริสินท์ரியัง
ชีวนินท์ரியัง สุชินท์ரியัง ทุกชินท์ரியัง โสมะนัสสินท์ரியัง

โทมนัสสันตริยัง อุเปกขินตริยัง สัทธินตริยัง วิริยันตริยัง
 สะดินตริยัง สะมาธินตริยัง ปญฺญินตริยัง อะนํญฺญะ-
 ตัญญูสสามิตินตริยัง อัญญินตริยัง อัญญูตาวันตริยัง

จิตตาริ อะริยะสัจจานิ ฯ ทุกขัง อะริยะสัจจัง ทุกขะสะมุทะโย
 อะริยะสัจจัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง ทุกขะนิโรธคามินี
 ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง●

❖พระมหาปฏฺฐาน❖

๑เหตุปัจจัยโย อารัมมะณะปัจจัยโย อะธิปะติปัจจัยโย
 อะนันตะระปัจจัยโย สะมะนันตะระปัจจัยโย สะหะชาตะปัจจัยโย
 อัญญะมัญญะปัจจัยโย นิสสะยะปัจจัยโย อุปะนิสสะยะปัจจัยโย
 ปุเรชาตะปัจจัยโย ปัจฉาชาตะปัจจัยโย อาเสวะนะปัจจัยโย
 กัมมะปัจจัยโย วิปากะปัจจัยโย อาหาระปัจจัยโย อินทริยะ-
 ปัจจัยโย ฌานะปัจจัยโย มัคคะปัจจัยโย สัมปะยุตตะปัจจัยโย
 วิปะยุตตะปัจจัยโย อตฺถิปัจจัยโย นตฺถิปัจจัยโย วิกะตะ-
 ปัจจัยโย อะวิกะตะปัจจัยโย●

❖อุณฺหิสสะวิชะยะคาถา❖

๑อตฺถิ อุณฺหิสสะ วิชะโย	ธัมโม โลเก อะนุตตะโร
สัพพะสัตตะหิตตถายะ	ตัง ตํวัง คัมภาทิ เทวะเต
ปะริวัชเชราชะทณฺเฑ	อะมะนุสเสหิ ปาเวเก

พะยัคเข นาคเ วิเส ภูเต	อะกาละมะระณนะ วา
สัพพัสฺมา มะระณา มุตโต	ฐะเปตฺวา กาละมาริตัง
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ	โหตุเทโว สุขี สะทา
สุทธะสีลัง สะมาทายะ	ธัมมัง สุจะริตัง จะเร
ตัสเสวะ อานุภาเวนะ	โหตุเทโว สุขี สะทา
ลิกขิตัง จินติตัง ปุชัง	ธาระณัง วาจะนัง คะรุง
ปะเรสัง เทสะนัง สุตฺวา	ตัสสะ อายุ ปะวัตตะเตตฺติ๑

❖ ปัพพะโตปะมะคาถา ❖

๑ยะถาปี เสลา วิปฺลา	นะกัง อาหังจะ ปัพพะตา
สะมันตา อะนุปะริเยยฺย	นิปโปถเนตา จะตฺตทิสา
เอวัง ะระรา จะ มัจจุ จะ	อะริวัตตันติ ปาณิน
จัตติเย พราหมะเณ เวสเส	สุทเท จันฑาละปุกกุเส
นะ กิญจิ ปะริวัชเชติ	สัพพะเมวากิมัทตะติ
นะ ตตฺตะ หัตถินัง ภูมิ	นะ ระถานัง นะ ปัตติยา
นะ จาปี มันตะยฺยทเธนะ	ตักกา เชตฺต ะเนนะ วา
ตัสฺมา หิ ปันณิโต โปโส	สัมปัสสัง อตฺตะมัตตะโน
พุทฺธ ะมเม จะ สังเข จะ	ธีโร สัทธัง นิเวสะเย
โย ะมมะจารี กาเยนะ	วาจาเย อุทะ เจตะสา
อิเฐะ นัง ปะสังสันติ	เปจจะ สักเค ปะโมทะเต๑

❖ อะริยะะระณะคาถา ❖

๑ ยัสสะ สัทธา ตะถาคะเต อะจะลา สุปะติภูจิตา
 สิลฺลัญจะ ยัสสะ กัลยาณัง อะริยะะกันตัง ปะสังกิตัง
 สังฆะ ปะสาโท ยัสสัจฉิ อชฺฐคุตฺตัญจะ ทัสสะนัง
 อะทะลิตฺโตติ ตัง อาหุ อะโมฆันตัสสะ ชีวิตัง
 ตัสมา สัทธัญจะ สิลฺลัญจะ ปะสาทัง รัมมะทัสสะนัง
 อะนุญญะเชณะ เมธาวิ สะรัง พุทธานะ สาสะนันติ ๑

❖ บทชาดธรรมนิยามะสูตร ❖

๑ ยัง เว นิพพานะญาณัสสะ ญาณัง ปุพเพ ปะวัตตะเต
 ตัสเสวะ วิสะยิภูตา ยายัง รัมมะนิยามะตา
 อะนิจจะตา ทุกขะตา จะ สัพเพสัง จะ อะนัตตะตา
 ตัสสา ปะกาสะกัง สุตตัง ยัง สัมพุทเธนะ ภาสีตัง
 สาธุนัง ญาณะจาเรนะ ยะถา พุทเธนะ เทสีตัง
 โยนิโส ปะฏิปัตถยัตถัง ตัง สุตตันตัง ภาณามะ เส ๑

❖ รัมมะนิยามะสูตรตัง ❖

๑ เอวัมเม สุตังฯ เอกัง สมะยัง ภะกะวา สาวัตถิยัง วิหะระติ
 เชตะวะเน อะนาถะปิณทิกัสสะ อารามะฯ ตตฺถะ โข ภะกะวา

ภิกขุ อามันเตสิ ภิกขะโวติฯ ะทันทเตติ เต ภิกขุ ะกะวะโต
ปัจจัสโสสงฺฯ ะกะวะวา เอตะทะโวจะ●

๑อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง จูฑา วะ สาทาตุ รัมมัญญูติตะตา รัมมะนิยามะตา
สัพเพ สังขารา อะนิจจาติฯ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุทฺธะติ
อะภิสะเมติ อะภิสัมพุทฺธมิตฺวา อะภิสะเมตฺวา อาจิกขะติ เทเสติ
ปัญฺณะเปติ ปฏฺฐะเปติ วิะระระติ วิกะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ
สังขารา อะนิจจาติฯ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง จูฑา วะ สาทาตุ รัมมัญญูติตะตา รัมมะนิยามะตา สัพเพ
สังขารา ทุกขาติฯ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุทฺธะติ อะภิสะเมติ
อะภิสัมพุทฺธมิตฺวา อะภิสะเมตฺวา อาจิกขะติ เทเสติ ปัญฺณะเปติ
ปฏฺฐะเปติ วิะระระติ วิกะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ สังขารา
ทุกขาติฯ

อุปปาทา วา ภิกขะเว ตะถาคะตานัง อะนุปปาทา วา
ตะถาคะตานัง จูฑา วะ สาทาตุ รัมมัญญูติตะตา รัมมะนิยามะตา สัพเพ
รัมมา อะนัตตาติฯ ตัง ตะถาคะโต อะภิสัมพุทฺธะติ อะภิสะเมติ
อะภิสัมพุทฺธมิตฺวา อะภิสะเมตฺวา อาจิกขะติ เทเสติ ปัญฺณะเปติ
ปฏฺฐะเปติ วิะระระติ วิกะชะติ อุตตานีกะโรติ สัพเพ รัมมา
อะนัตตาติฯ อิทะมะโว จะ ะกะวะวาฯ อัตตะมะนา เต ภิกขุ
ะกะวะโต ภาสีตัง อะภินันทุนฺติ●

❖ ตีลักระณาทิคาถา ❖

๖ สัพเพ สังขารา อนิจจาติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข	เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา
สัพเพ สังขารา ทุกขาติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข	เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา
สัพเพ ชัมมา อนัตตาคติ	ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ
อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข	เอสะ มัคโค วิสุทฺธิยา
อัปปะกา เต มนุสเสสุ	เย ชะนา ปาระคามิโน
อะถายัง อิตะรา ปะชา	ติระเมวานุชาวะติ
เย จะ โข สัมมะทักขาเต	ชัมเม ชัมมานุวัตติโน
เต ชะนา ปาระเมสสันติ	มัจจุเรยยัง สุทฺตตะรัง
กัณ्हัง ชัมมัง วิปะหาเย	สุกกัง ภาเวถะ ปันชิโต
โอกา อะโนกะมาคัมมะ	วิเวเก ชัตตะ ทูระมัง
ตัตถาริระติมิจเจยยะ	หิตฺวา กามะ อะกิญจะโน
ปะริโยทะเปยยะ อัตตานัง	จิตตักเลเสหิ ปันชิโต
เยสัง สัมโพธิยังเคสุ	สัมมา จิตตัง สุภาวิตัง
อาทานะปะภูนิสสัคเค	อะนุปาทาเย เย ระตา
จีณาสะวา ชุติมันโต	เต โลเก ประรินิพพุตติ ๗

❖ ประวิจจะสะสมุปปาทะปาฐะ ❖

๑ อะวิชาปัจจะยา สังขารา สังขาระปัจจะยา วิญญูณัง
 วิญญูณะปัจจะยา นามะรูปัง นามะรูปะปัจจะยา สะพะยะตะนัง
 สะพะยะตะนะปัจจะยา ผัสโส ผัสสะปัจจะยา เวทะนา
 เวทะนาปัจจะยา ตัณหา ตัณหาปัจจะยา อุปาทานัง
 อุปาทานะปัจจะยา ภาวะ ภาวะปัจจะยา ชาติ ชาติปัจจะยา
 ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสา
 สัมภะวันติ ฯ เอเวเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
 สะมุตะโย โหติ ฯ

อะวิชายะเตวะ อะเสสะวิราคะนิโรธา สังขาระนิโรโธ
 สังขาระนิโรธา วิญญูณะนิโรโธ วิญญูณะนิโรธา นามะรูปะ-
 นิโรโธ นามะรูปะนิโรธา สะพะยะตะนะนิโรโธ สะพะยะตะนะ-
 นิโรธา ผัสสะนิโรโธ ผัสสะนิโรธา เวทะนานิโรโธ
 เวทะนานิโรธา ตัณหานิโรโธ ตัณหานิโรธา อุปาทานะนิโรโธ
 อุปาทานะนิโรธา ภาวะนิโรโธ ภาวะนิโรธา ชาตินิโรโธ
 ชาตินิโรธา ชะรามะระณัง โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายา-
 สา นิรุชฌันติ ฯ เอเวเมตัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ
 นิโรโธ โหติ ๑

❖ พุทธะอุทานะคาถา ❖

๐ ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ชัมมา
 อาตาปีโน ฌายะโต พรหมะณัสสะ
 อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา
 ยะโต ปะชานาติ สะเหตุชัมมังฯ

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ชัมมา
 อาตาปีโน ฌายะโต พรหมะณัสสะ
 อะถัสสะ กังขา วะปะยันติ สัพพา
 ยะโต ขะยัง ปัจจะยานัง อะเวทิกฯ

ยะทา หะเว ปาตุกะวันติ ชัมมา
 อาตาปีโน ฌายะโต พรหมะณัสสะ
 วิรูปะยัง ตัญญะติ มาระเสนัง
 สุโรวะ โธภาสะยะมันตะลิกขันติ๐

❖ ภัทเทกะรัตตะคาถา ❖

๐ อะติตัง นานวาอะเมยยะ	นัปปะฎีกังเข อะนาอะตัง
ยะทะตีตัมปะหีนันตัง	อปปัตตัญจะ อะนาอะตัง
ปัจจุปปันนัญจะ โย ชัมมัง	ตัตตะ ตัตตะ วิปัสสะติ
อะสังหิริง อะสังกุปปัง	ตัง วิทธา มะนุพฺรหะเย
อัสสะวะ กิจจะมาตฺปปัง	โก ชัญญา มะระณัง สุเว

นะ หิ โน สັงคะรันเตนะ	มะหาเสเนนะ มัจจุณา
เอวัง วิหาริมตาปิง	อะโหรัตตะมะตันทิดัง
ตังเว ภัทเทกะรัตโตติ	สันโต อาจิกขะเต มุนีติ๑

❖ ปฐมพุทธะวะจะนะ ❖

๑อะเนกะชาติสังสารัง	สันธาวิสสัง อะนิพพิสัง
กะหะการัง คะเวสันโต	ทุกขา ชาติ ปุณฺณปุณฺณัง
กะหะการะกะ ทิฏฺฐโฐติ	ปุณฺเณ เกหัง นะ กาหะสิ
สัพพา เต ผาสูกา ภักคา	กะหะกุฏฺฐัง วิสังขะตัง
วิสังขาระกะตัง จิตตัง	ตณฺหานัง ขะยะมัชฌะคาติ๑

หมวดที่ ๕
บทให้พรต่าง ๆ

อนุโมทนาวิธี

❖ บทให้พรในโอกาสต่าง ๆ ❖

(ผู้เป็นประธานเริ่มต้น)

ยะถา วาริจะหา ปุรา	ปะริปุเรนติ สาคะรัง
เอะวะเมวะ อิตฺ ทินนัง	เปตานัง อูปะกัปปะติ
อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง	จิปปะเมวะ สะมิชณะตุ
สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปปา	จันโท ปันณะระโส ยะถา
	มะณิ โชติระโส ยะถา ฯ

(รับพรพร้อมกัน)

สัพพิติโย วิวัชขันตุ	สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ะวัตวันตะราโย	สุขี ทีฆายุกะ ะวะ
สัพพิติโย วิวัชขันตุ	สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ะวัตวันตะราโย	สุขี ทีฆายุกะ ะวะ
สัพพิติโย วิวัชขันตุ	สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ะวัตวันตะราโย	สุขี ทีฆายุกะ ะวะ ฯ
อะภิวาทะนะ สีสิตตะ	นิจจัง วุทธาปะจาโยโน
จัตตาโร รัมมา วัทถันติ	อายุ วันโณ สุขัง พะลัง ฯ

❖ โภชนะทานานุโมทนาคาถา ❖

อายุโท พะละโท ธีโร	วันณะโท ปะฏิภาณะโท
สุขัสสะ ทาตา เมธาวิ	สุขัง โส อะธิกังคะติ
อายุง ทัตถวา พะลัง วันณัง	สุขัญจะ ปะฏิภาณะโท
ทีมายุ ยะสะวา โหติ	ยัตถะ ยัตถูปะปัชชะติติ ฯ

❖ มงคลจักรวาฬน้อย (ย่อ) ❖

ระตะนัตตะยานุภาเวนะ	ระตะนัตตะยะเตชะสา
ทุกขะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตจ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโต
หะยะสีหิ ษะนัง ลาภัง	โสคติ ภากยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วันโณ จะ	โกกัง วุทสี จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสีหิ ภาวันตุ เต ฯ

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะพุทธานุภาเวนะ	สะทา โสคติ ภาวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะธัมมานุภาเวนะ	สะทา โสคติ ภาวันตุ เต ฯ
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง	รักขันตุ สัพพะเทวะตา
สัพพะสังฆานุภาเวนะ	สะทา โสคติ ภาวันตุ เต ฯ

❖ อาภาหาภิยะปะริตตัง (ย่อ) ❖

สัพพะโรคะวินิมุตโต	สัพพะสันตปาปะวัชชิตो
สัพพะเวระมะตักกันโต	นิพพุโต จะ ตูวัง ภาวะะ ฯ
สัพพิโตโย วิวัชชันตุ	สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มา เต ภาวัตวันตะราโย	สุขี ที่ฌายโก ภาวะะ
อะภิวาทะนะสีลิสสะ	นิจัจจ วุฑฒาปะจาโยโน
จัตตาโร ชัมมา วัฑฒันติ	อายุ วันโณ สุขัง พะลัง ฯ

❖ อัคคัปปะสาทะสุตตะคาถา ❖

อัคคะโต เว ปะสันนानัง	อัคคัง ชัมมัง วิชานะตัง
อัคเค พุทธะ ปะสันนानัง	ทักขิณะเย อะนุตตะเร
อัคเค ชัมเม ปะสันนानัง	วิราคุปะสะเม สุขะ
อัคเค สังฆะ ปะสันนानัง	ปุณฺณักเขตเต อะนุตตะเร
อัคคัสสมิง ทานัง ทะทะตัง	อัคคัง ปุณฺณัง ปะวัฑฒะติ
อัคคัง อายุ จะ วันโณ จะ	ยะโส กิตติ สุขัง พะลัง
อัคคัสสะ ทาตา เมธาวิ	อัคคะชัมมะสะมาหิโต
เทวะภูโต มะนุสโส วา	อัคคัปปัตโต ปะโมทะตติ ฯ

❖ มงคลจักรวาฬน้อย ❖

สัพพะพุทธานุภาวณะ สัพพะธัมมานุภาวณะ สัพพะสังฆา-
 นุภาวณะ พุทธะระตะนัง ธัมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง คินถัง
 ระตะนัง อานุภาวณะ จะตุราสีติสหัสสะธัมมิกังขณานุภาวณะ
 ปิฎกัตตะยานุภาวณะ ชินะสวากะกานุภาวณะ สัพเพ เต โรคา สัพเพ
 เต ภะยา สัพเพ เต อันตะรายา สัพเพ เต อุปัททะวา สัพเพ เต
 ทุนนิมิตตา สัพเพ เต อะวะมังคะลา วินัสสันตุ อายุวฑฺฒะโก
 ธนะวฑฺฒะโก สิริวฑฺฒะโก ยะสะวฑฺฒะโก พละวฑฺฒะโก
 วัณณะวฑฺฒะโก สุชะวฑฺฒะโก โหตุ สัพพะทา ฯ

ทุกขะโรคะภะยา เวรา	โสกา สัตตุ จุปัททะวา
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ จะ เตชะสา
หะยะสิทธิ ธะนัง ลาภัง	โสคติ ภากยัง สุขัง พะลัง
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ	โกกััง วุฑฺฒี จะ ยะสะวา
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ	ชีวะสิทธิ ภะวันตุ เต ฯ

❖ มงคลจักรวาลใหญ่ ❖

สิริธิติมะติเตโชชะยะสิทธิมะหิทธิมะหาคุณาปะริมิตะ-
 ปุญญาริการัสสะสัพพันตะรายะนิวาระณะสะมัตถัสสะ ะกะวะโต
 ะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ทวัตติงสะมะหาปริสสะลักกะณา-
 นุภาเวนะ อะสีตยานุพยุชะนานุภาเวนะ อัญญุตตะระสะตะมังกะ-
 ลานุภาเวนะ จัปปัณณะรังสียานุภาเวนะ เกตุมาลานุภาเวนะ
 ทะสะปาระมิตานุภาเวนะ ทะสะอุปะปาระมิตานุภาเวนะ
 ทะสะปะระมัตตะปาระมิตานุภาเวนะ สีละสะมาธิปัญญานุภาเวนะ
 พุทธานุภาเวนะ ธัมมานุภาเวนะ สังฆานุภาเวนะ เตชานุภาเวนะ
 อิทธานุภาเวนะ พะลานุภาเวนะ เญยยะธัมมานุภาเวนะ
 จะตุราสีติสะหัสสะธัมมิกังขานุภาเวนะ นะวะโลกุตตะระธัมมา-
 นุภาเวนะ อัญญังคิกะมัคคานุภาเวนะ อัญญะสะมาปัตติยานุภาเวนะ
 ณะพะภิญญานุภาเวนะ จะตุสัจจะญาณานุภาเวนะ ทะสะพะละ
 ญาณานุภาเวนะ สัพพะปัญญะตญาณานุภาเวนะ เมตตากะรุณา มุทิตา
 อุเปกขานุภาเวนะ สัพพะปะริตตานุภาเวนะ ระตะนัต
 นุภาเวนะตะยะสะระณา ดุยหัง สัพพะโรคะโสกุปัททะวะ-
 ทุกกะโทมะนัสสุปายาสา วินัสสันตุ สัพพะอันตะรายาปิ วินัสสันตุ
 สัพพะสังกัปปา ดุยหัง สะมิชฌันตุ ทิมายุดา ดุยหัง โหตุ
 สะตะวัสสะชีเวนะ สะมังคิโก โหตุ สัพพะทา ฯ อากาสะปัพพะตะ-
 ะนะภูมิกังคามาหาสะมุททา อารักกะกาเทวะตา สะทาคุมเห ะนะรุรักขันตุ ฯ

นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว
นักขัตตะยักกะภูตานัง	ปาปัคคะหะนิวาระณา
ปะริตตัสสานุภาเวนะ	หันตวา เตสัง อุปัททะเว ฯ

❖ เกณียาหุโมทนาคาถา ❖

อัคริหุตตัง มุขา ยัญญา	สาวิตติ จันตะโส มุขัง
ราชา มุขัง มะนุสสานัง	นะทีนัง สาคะโร มุขัง
นักขัตตานัง มุขัง จันโท	อาทิจโจ ตะปะตัง มุขัง
ปญฺญะมากังขะมานานัง	สังโฆ เว ยะชะตัง มุขัง ฯ
กะณิสสามะ มะยัง คาคา	<u>กาละทานัปปะทีปิกา</u>
เอตา สุนันตุ สักกัจจิง	ทายะกา ปุญฺญะกามิโน ฯ

๒๕ แบบนี้ นำ กาละทานะสุตตะคาถา

ถ้านำ วิหาระทานะคาถาเปลี่ยนที่ขีดเส้นใต้เป็น วิหาระทานะทีปิกา

❖ กาละทานะสูตรตะคาถา ❖

กาเล ทะทันทิ สะปัณฺญา   วะทัญญู วีตะมัจจะรา
 กาเลนะ ทินนัง อะริเยสุ   อุชฺฐุเตสุ ตาทิสุ
 วิปะสันนมะมะนา ตัสสะ   วิปฺลว โหติ ทักขิณา
 เย ตัตถะ อะนุโมทนต์ิ   เวยยาวัจจิง กะโรนติ วา
 นะ เตะนะ ทักขิณา โอนา   เตปิ ปุณฺณัสสะ ภาคิโน
 ตัสมา ทะเท อัมปะภูวานะจิตโต ยัตถะ ทินนัง มะหัพพะลัง
 ปุณฺณานิ ประระโลกัสสิง   ปะติภูฐา โหนติ ปาณินันติ ฯ

❖ ตีโรกุตทะกัณเฑปะจฉิมภาค ❖

อะทาสี เม อะกาสี เม   ญาติमितตา สะขา จะ เม
 เปตานัง ทักขิณัง ทัชชา   ปุพเพ กะตะมะนุสสะรัง
 นะ หิ รุณฺณัง วา โสโก วา   ยา วัณฺญา ประริเทวะนา
 นะ ตัง เปตานะมัตถายะ   เอวัง คิฏฺฐันติ ญาตะโย
 อะยฺญะจะ โข ทักขิณา ทินนา   สังฆัมหิ สุปะติภูฐิตา
 ทิฆะรัตตัง หิตายัสสะ   ฐานะโส อุปะกัมปะติ
 โส ญาติธัมโม จะ อะยัง นิทสฺสีโต
 เปตานะ ปุชา จะ กะตา อุพารา
 พะลฺลัญจะ ภิกขุณะมะนุปะปะทินนัง
 ตุมहेหิ ปุณฺณัง ปะสุตัง อะนัมปะกัณติ ฯ

❖ เทเวตาทิสสะทักขิณานุโมทนาคาถา ❖

ยัสมิท ปะเทเส ทักขิณิ	วาสัง ปันนิตะชาตโย
สีละวันเตตตะ โภเชตวา	สัณฺญะเต พรหมะจารีโน
ยา ตัตตะ เทเวตา อาสุท	ตาสัง ทักขิณะมาทิสเ
คา ปุชิตา ปุชะยันติ	มานิตา มานะยันติ นัง
ตะโต นัง อะนุกัมปันติ	มาตา ปุตตังวะ โอระสัง
เทเวตานุกัมปิโต โปโส	สะทา ภัทธานิ ปัสสะติ ฯ

❖ เทเวตาภิสังมณฺหะนะคาถา ❖

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิ วะ อันตะลิกเข
 สัพเพ วะ ภูตา สุมะนา ะวันตุ
 อะโถปิ สักกัจจะ สุนันตุ ภาสีตัง
 สุภาสีตัง ภิญฺจิปิ โว ะเนมุ
 ปุญฺญะ สะตุปปาทะกะรัง อะปาปัง
 รัมมุปะเทสัง อะนุกะระกานัง
 ตัสมา หิ ภูตานิ สะเมนตุ สัพเพ
 เมตตัง ะโรตะ มานุสิยา ปะชายะ
 ภูเตสุ พาวพหัง ะตะภัตติกาเย
 ทิวา จะ รัตโต จะ ะหะรันติ เย พะลัง

ปัจโจปะการัง อะภิกังขะมานา
 เต โข มะนุสสา ตะนุกานุกา
 ภูตา วิเสสณะ มะหิทธิกา จะ
 อาทิสสะมานา มะนุเชหิ ญาคา
 ตัสมา หิ เน รักขะณะ อัมปะมัตตา ฯ

❖ อาทियะสุตตะคาถา ❖

ภุตตา โภคา ภาฏา ภัจจา	วิติณณา อาปะทาสุ เม
อุททักคา ทักขินา ทินนา	อะโถ ปัญจะ พะถิ กะตา
อุปฏฐิตา สีละวันโต	สัณญะตา พรหมะจาริโน
ยะทัตถัง โภคะมิจเจยยะ	ปัททิตโต ฆะระมาวะสัง
โส เม อัคโค อะนุปัตโต	กะตัง อะนะนุตาปิยัง
เอตัง อะนุสสะรัง มัจโจ	อะริยะธัมเม สฺฐิตो นะโร
อิธะวะ นัง ปะสังสันติ	เปจจะ สักเค ปะโมทะตติ

❖ วิหาระทานะคาถา ❖

สีตัง อุณ्हัง ปะภูหันติ	ตะโต วาพะมิกานิ จะ
สีริงสะเป จะ มะกะเส	สีสิเร จาปี วุญฺชิโย
ตะโต วาตาตะโป โฆโร	สัณฺหาโต ปะภูหิณฺญะติ
เลนัตถัญจะ สุขัตถัญจะ	ฌายิตุง จะ วิปัสสิตุง
วิหาระทานัง สังฆัสสะ	อัครัง พุทธะหิ วัณณิตัง

ดัสมา หิ ปันทิโต โปโต	สัมปัสสัง อตตะมัตตะโน
วิหาเร การะเย รัมเม	วาสะเยตตะ พะหุสสุเต
เตสัง อันนัญจะ ปันนัญจะ	วัตตะเสนาสะนานิ จะ
ทะเทยยะ อุชฺฐุเตสุ	วิปะสันเนนะ เจตะสา
เต ดัสสะ รัมมัง เทเสนติ	สัพพะทุกขาปะนุทะนัง
ยัง โส รัมมะมิธฺชัญญายะ	ปะรินิพพาตะยะนาสะโวติ ฯ

หมวดที่ ๖

ปกิณกะศาสนพิธี

สำหรับพระภิกษุ

และพุทธศาสนิกชนทั่วไป

❖ คำพินทุผา ❖

พินทุกัปป หมายถึง การทำพินทุ(จุด) ที่ผาด้วยรูปวงกลมเป็นต้นที่มุมจีวร
ด้านใดด้านหนึ่งตามพระวินัย (๓ จุด)

- วิธีทำ ☐ จับชายผ้ามุมใดมุมหนึ่งขึ้นมา
☐ ประนมมือขึ้นแล้วตั้งนะโมฯ ๓ จบ
☐ จับปากกาจรดลงไปที่ผ้า พร้อมกับกล่าวคำพินทุผา ๓ ครั้งดังต่อไปนี้

อิมัง พินทุกัปปัง กะโรมิ (จุดที่ ๑)

ทุติยัมปิ อิมัง พินทุกัปปัง กะโรมิ (จุดที่ ๒)

ตติยัมปิ อิมัง พินทุกัปปัง กะโรมิ (จุดที่ ๓)

☞ ถ้ากล่าวบริกรรมขณะใช้ปากกาหรือดินสอตำจุดที่ผ้าใดจีวร

❖ คำอธิษฐานผา ❖

บาตร, อิมัง ปัตตัง อะธิฏฐามิ

สังฆาฏิ, อิมัง สังฆาฏิ อธิฏฐามิ

จีวร, อิมัง อุตตะราสังคัง อะธิฏฐามิ

สบง, อิมัง อันตะระวาสะกัง อะธิฏฐามิ

ผ้าอาบน้ำฝน, อิมัง วัสสสิกะสาฎิกัง อะธิฏฐามิ

☞ ถ้ากล่าวอธิษฐานก่อนการนำอัฐฐบริขารมาใช้

❖ คำเสียดสละผ้า ❖

อิหยัง เหม กันเต จีวะรัง รัตติวิปปะวุตถัง,
 อัญญัตระ ภิกขุสัมมะติยา นิสัสกคิยัง,
 อิมายัง อายัสมะโต นิสัชชามิ,
 (ถ้าทั้ง ๒ ผืนว่า ทวิจีวะรัง ถ้าทั้ง ๓ ผืนว่า ติจีวะรัง)
 จีวร เป็นนิสัสกคิยะ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรีหรือที่เรียก
 กันว่า “ผาขาดครอง”

☞ คำกล่าวสละกรรมสิทธิในผ้าจีวร

❖ คำคืนผ้า ❖

อิมัง จีวะรัง อายัสมะโต ทัมมิ
 ☞ คำกล่าวขอคืนกรรมสิทธิ์แก่เจ้าของผ้าจีวร

❖ คำวิกัปป์ผ้า ❖

อิมัง จีวะรัง ตูยหัง วิกัปเปมิ
 หลายผืนว่า อิมานิ จีวะรานิ ตูยหัง วิกัปเปมิ
 ☞ คำกล่าวขอมอบกรรมสิทธิ์ให้สหธรรมิกเก็บผ้าจีวรไว้ชั่วคราว

❖ คำถอนผ้า ❖

อิมัง จีวะรัง มัยหัง สันตะกัง ปะริกฺขชะ วา

วิสัชเชหิ วา ยะถาปิจจะยัง วา กะโรหิ

(ถ้าผู้ถอนอ่อนกว่า)

อิมัง จีวะรัง มัยหัง สันตะกัง ปะริกฺขชะถะ วา

วิสัชชะถะ วา ยะถาปิจจะยัง วา กะโรถะ

กล่าวถอนกรรมสิทธิ์ในผ้าจีวรออกจากตน

❖ คำอธิษฐานเข้าพรรษา ❖

อิมัสมิง อาวาเส อิมัง เตมาสัง วัสสัง อุเปมิ (ว่า ๓ จบ)

❖ คำปวารณาออกพรรษา ❖

สังฆัมภันเต ปะวาเรมิ ทิฏฺฐะเน วา สุเตนะ วา ปะริสังกายะ
วา เวทันทุ มัง อายัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ ปัสสันโต
ปะฏิกกระริสสามิ ฯ

ทุกขัมปิ ภันเต สังฆัง ปะวาเรมิ ทิฏฺฐะเน วา สุเตนะ วา
ปะริสังกายะ วา เวทันทุ มัง อายัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ
ปัสสันโต ปะฏิกกระริสสามิ ฯ

ตะติยัมปิ ภันเต สังฆัง ปะวาเรมิ ทิฏฐะเน วา สุเตนะ วา
 ประริสังกายะ วา ะทันทุ มัง आयัสมันโต อะนุกัมปัง อุปาทายะ
 ปัสสันโต ปะฏิกกระริตสามิ ฯ

❖ คำขอขมาโทษพระเถระ ❖

(แบบทั่วไปที่แก้ไขให้อยู่ในปัจจุบัน)

(ผู้ขอ) เถเร ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ กะตัง สัพพัง อะปะราธัง
 ขะมะถะ เม ภันเต

(ถ้าขอหลายรูปเปลี่ยน ขะมะถะ เม เป็น ขะมะตุ โน)

(ผู้รับ) อะหัง ขะมามิ ตะยาปิ เม ขะมิตัพพัง

(ถ้าผู้มีหลายรูปเปลี่ยนตะยาปิเป็นคุมเหหิปี)

(ผู้ขอ) ขะมามิ ภันเต (ถ้าขอหลายรูปเปลี่ยน มิ เป็น มะ)

❖ คำลาสิกขา ❖

สิกขัง ปัจจักขามิ คิหิติ มัง ฐาเรถะ ฯ

กระผมลาสิกขา ขอตานทั้งหลาย จงจำกระผมไว้ว่า เป็ น
 กฤหัสถ์ ณ บัดนี้ ฯ (ว่า ๑ ครั้ง)

❖ ลักษณะการปลงอาบัติที่ถูกต้อง ❖

ภิกษุต้องอาบัติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ให้รีบแสดงเสีย
 อย่าช้าไว้ในอาบัติ การปลงอาบัติที่ถูกต้องเพื่อให้อาบัตินั้น

ต้องกำหนด ดั่งนี้ก่อนคือ

๑. ถ้านั่งชิดกันเกินไปแสดงอาบัติไม่ตก ต้องนั่งให้มนุษย์แลสัตว์เดินผ่านได้จึงจะแสดงอาบัติตก

๒. เวลาแสดงอาบัติ พระอ้อนพรรษายกมือสูง พระแก่พรรษายกมือต่ำกว่าผู้อ้อนพรรษา แสดงอาบัติด้วยกันไม่ตก พระแก่พรรษายกมือสูงพระอ้อนพรรษายกมือต่ำและนอมกาย เขาหาควย จึงแสดงอาบัติตก

๓. ภิกษุอุปสมบทคนละอุปัชฌาย์ คนละสีมา แต่บวชวันเดือนปี เวลานาทีเดียวกัน เวลาปลงอาบัติด้วยกัน ถ้า “กันเเต” ก็ว่า “กันเเต” ด้วยกัน ถ้าว่า “อาวุโส” ก็ว่า “อาวุโส” ด้วยกัน เพราะอุปสมบทเสมอกัน

๔. การห่มผ้านั้นต้องให้เหมือนกัน จึงจะแสดงอาบัติตก

๕. ถ้านั่งอยู่คนละอาสนะ แสดงอาบัติด้วยกันไม่ตก ต้องนั่งที่เสมอกันจึงจะแสดงอาบัติตก

๖. หากภิกษุในอาวาสเดียวกัน ต้องอาบัติเดียวกัน แสดงอาบัติด้วยกันไม่ตก ต้องส่งภิกษุในอาวาสนั้น ๑ องค์ หรือ ๒ องค์ ไปแสดงอาบัติที่อาวาสอื่นก่อน เมื่อกลับมาแล้วให้แสดงกันต่อๆ ไปอาบัตินั้นจึงจะตกและบริสุทธิ์ได้

(จากหนังสือ พระปาฏิโมกข์แปล นิพนธ์ของสมเด็จพระวันรัตน์

(แดง สีลวฑฺฒโน)

❖ วิธีแสดงอาบัติ ❖

เมื่อจะปลงอาบัตินิยมกราบพระประธานหรือพระสณฺฑูปเจดียก่อน
ต่อจากนั้นภิกษุผู้อ่อนพรรษากว่า พึงกราบภิกษุผู้แก่พรรษา
แล้วเริ่มปลงอาบัติตามลำดับดังนี้

(พรรษาอ่อนว่า) สัพพา ตา อาปัตติโย อาโรเจมิ (ว่า ๓ หน)
สัพพา กระรุละหุกา อาปัตติโย อาโรเจมิ (ว่า ๓ หน)
อะหัง ภันเต สัมพะหุลา นานาวัตถุกาโย
อาปัตติโย อาปัสซิง ตา ตุมหะ มูเล ปะฏิเทเสมิ

(พรรษาแก่รับว่า) ปัสสะสี อาวุโส ตา อาปัตติโย

(พรรษาอ่อนว่า) อุกาสะ อามะ ภันเต ปัสสามิ

(พรรษาแก่รับว่า) อายะติง อาวุโส สังวะเรยยาสิ

(พรรษาอ่อนว่า) สาธุ สุญฺญ ภันเต สังวะริสสามิ
หุติยัมปิ สาธุ สุญฺญ ภันเต สังวะริสสามิ
ตะติยัมปิ สาธุ สุญฺญ ภันเต สังวะริสสามิ
นะ ปุเนวัง กะริสสามิ
นะ ปุเนวัง ภาสิสสามิ
นะ ปุเนวัง จินตะยิสสามิ

(จบพรรษาอ่อน)

(พรรษาแก่ว่า) สัพพา ตา อาปัตติโย อาโรเจมิ (ว่า ๓ หน)

ถัฟพา ะรุดะหูกา อาปัดติโย อาโรเจมิ (ว่า ๓ หน)

อะหัง อาวุโส สัมพะหุลา นานาวัตถุกาโย

อาปัดติโย อาปัชชิง ตา ดุยหะ มูเล ปะฏิเทเสมิ

(พรรษาอ่อนรับว่า) อูกาสะ ปัสสะถะ กันเต ตา อาปัดติโย

(พรรษาแก่ว่า) อามะ อาวุโส ปัสสามิ

(พรรษาอ่อนรับว่า) อายะติง กันเต สังวะเรยยาถะ

(พรรษาแก่ว่า) สาธุ สุญฺญ อาวุโส สังวะริสสามิ

ทุติยัมปิ สาธุ สุญฺญ อาวุโส สังวะริสสามิ

ตะติยัมปิ สาธุ สุญฺญ อาวุโส สังวะริสสามิ

นะ ปุเนวัง กะริสสามิ

นะ ปุเนวัง ภาสิสสามิ

นะ ปุเนวัง จินตะยิสสามิ ฯ

❖แบบกรรมวาจาสดให้ผ้ากฐิน❖

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ,

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ,

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ,

สุณาคู เม กันเต สังโฆ, อิหัง สังฆัสสะ กะฐินะพุทฺธัง

อุปปันนัง, ยะทิสังฆัสสะ ปัตตะกัลลัง, สังโฆ อิมัง กะฐินะพุทฺธัง

อาัยสมะโต (อิตถันนามัสสะ) ทะเทยยะ, กะฐินัง อัตถะริตุ,

เอสา ญัตติ.

สุณาตุ เม ภันเต สังโฆ, อิหัง สังฆัสสะ กะฐินะทุสสัง
อุปปันนัง, สังโฆ อิมัง กะฐินะทุสสัง อาัยสมะโต (อิตถันนามัสสะ)
เทติ, กะฐินัง อัตถะริตฺตุง, ยัสสาัยสมะโต ขะมะติ, อิมัสสะ
กะฐินะทุสสัง, อาัยสมะโต (อิตถันนามัสสะ) ทานัง, กะฐินัง
อัตถะริตฺตุง, โส คุณหัสสะ, ยัสสะ นัักกะมะติ โส ภาเสยยะ.

ทินนัง อิหัง สังฆะนะ, กะฐินะทุสสัง อาัยสมะโต
(อิตถันนามัสสะ) กะฐินัง อัตถะริตฺตุง ขะมะติ สังฆัสสะ ตัสมา
คุณหิ, เอเวเมตัง ธาระยามิ

✎ ในวงเล็บ อิตถันนามัสสะ นั้นให้ใส่ชื่อผู้ครองกฐินแทน

❖ คำอธิษฐานผ้ากฐิน ❖

สังฆาภิ, อิมายะ สังฆาภิยา กะฐินัง อัตถะรามิ (๑ หน)

จิวร, อิมินา อุตตะราสังเคนะ กะฐินัง อัตถะรามิ (๑ หน)

สบบง, อิมินา อันตะระวาสะเคนะ กะฐินัง อัตถะรามิ (๑ หน)

❖ คำอนุโมทนา กฐิน ❖

อัตถะตัง อาวุโส สังฆัสสะ กะฐินัง ฐัมมิโก กะฐินัตถาโร
อะนุโมทะถะ (๑ หน)

บทนี้สำหรับท่านผู้ครองกฐินมีพรรษาแก่กว่าภิกษุอื่นที่มี
พรรษามากกว่าท่านผู้ครองกฐินอยู่ในที่นั้นให้เปลี่ยน คำว่า อาวุโส
เป็น ภันเต แล้วให้พระสงฆ์ทั้งปวงเปล่งวาจาอนุโมทนาต่อไปว่า

อิตถะตัง ภันเต สัมผัสสะ กะฐินัง ชัมมิโก กะฐินัตถาโร
อะนุโมทามะ (๓ หน)

บทนี้ สำหรับผู้สอนพรรษาว่าท่านผู้ครองกฐินกล่าว
ถามีภิกษุที่แก่พรรษาว่าท่านผู้ครองกฐินอยู่ในที่นั้น
ก็รูปก็ตามใหญ่แก่เหล่านั้นเปลี่ยน คำว่า ภันเต เป็น อาวุโส
หรือจะให้ว่าพร้อมกันเฉพาะผู้แก่เสียคราวหนึ่งก่อน ๓ จบ
แล้วจึงให้ผู้น้อยกว่าอีกคราวหนึ่ง ๓ จบก็ได้

❖ คำบอกสัตตาทะ ❖

สัตตาทะกะระณียัง กิจจัง เม อตฺถิ ตัสมา มะยา คันตัพพัง
อิมัสมิง สัตตาทัพภันตะเร นีวัตตีสสามิ.

✎ คำกล่าวบอกลาไปกิจจำเป็นภายในพรรษาได้เจ็ดวัน

❖ วิธีอุปโลกน์สำหรับกฐินราษฎร ❖

วิธีอุปโลกน์สำหรับกฐินราษฎร มีนัยเช่นเดียวกับพระกฐินหลวง
ต่างกันเพียงคำปรารภเบื้องต้นในระหว่างเจ้าภาพเท่านั้น
แต่เพื่อความสะดวกจึงขอนามกล่าวในที่นี้ดังต่อไปนี้

เมื่อทายกกล่าวคำถวายจบ และพระสงฆ์ทั้งปวงรับ “สาธุ”
แล้ว เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาสหรือภิกษุผู้สามารถ
พึงตั้งพัดขึ้นเป็นรูปที่ ๑ กล่าวคำอุปโลกน์ ไม่ต้องตั้งนะโม
พระสงฆ์นอกนั้นยังคงประนมมืออยู่เช่นเดิม คำอุปโลกน์ว่า

“ผากฐินทาน กับทั้งผาอันิสงส์บริวารทั้งปวงนี้ เป็นของ .....ประกอบด้วยสัตธาปะสาทิคุณ พร้อมด้วยญาติสายโลหิต มิตร สหาย และท่านที่เคารพนับถือนำมาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ ผู้อยู่ จำพรรษากาลถวนไตรมาสในอาวาสนี้ ก็แลผากฐินทานนี้ เป็นของ บริสุทธิ์ คุงเลื่อนลอยมาโดยนภากาศ และแลแล้วตกลง ในท่าม กลางสงฆ์ จะได้จำเพาะเจาะจงพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง หามิได้ โดย มีพระบรมพุทธานุญาตไว้ว่า ให้พระสงฆ์ทั้งปวง พร้อมกันยอม อนุญาตให้แก่พระภิกษุรูปหนึ่ง เพื่อกระทำกฐินันต์การกิจ และมีคำ พระอรธกถาจารย์ผู้รูพระบรมพุทธานุญาตไว้ว่า พระ ภิกษุรูปใด กอปรด้วยศีลสุตาทิคุณ มีสติปัญญา สามารถรู้ธรรม ๘ ประการ มีบุพพกรรม เป็นคน พระภิกษุรูปนั้นสมควรรับผากฐิน ทานนี้ได้ บัดนี้พระสงฆ์ทั้งปวงเห็น สมควรแก่พระภิกษุรูปใด จง พร้อมกันยอมอนุญาตให้แก่พระภิกษุรูปนั้น เทอญ”

เมื่อรูปที่ ๑ กล่าวจบแล้ว พระภิกษุทั้งปวงยังไม่ต้องรับ “สาธุ” แต่ยังคงประนมมืออยู่อย่างนั้น ภิกษุรูปที่ ๒ ตั้งพัดขึ้น กล่าวคำ อปโลกนเป็นรูปที่ ๒ โดยไม่ต้องตั้งนโม ดังนี้

“ผากฐินทาน กับทั้งผาอันิสงส์บริวารทั้งปวงนี้ ข้าพเจ้า พิจารณาเห็นสมควรแก่...เป็นผู้มีสติปัญญาสามารถ เพื่อจะกระทำ กฐินันต์การกิจให้ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตได้ ถ้าพระภิกษุ รูปใดเห็นไม่สมควรจงทักท้วงขึ้นในท่ามกลางสงฆ์ ถ้าเห็นสมควร

แล้ว จึงให้สหัทธสัญญาสารการขึ้นพร้อมกัน ณ กาลบัดนี้ เทอญ”

หมายเหตุ ๑. บอกชื่อเจ้าภาพหรือคณะเจ้าภาพ

๒. บอกชื่อผู้ครองผ้ากฐิน

❖ คำอุปโลกน์กฐิน (อีกแบบ) ❖

แบบ ๒ รูป

รูปที่ ๑

ผา กฐิน ทาน กับ ทั้ง ผา อานิ สัจ สบ ริ วร ทั้ง ปวง นี้
เป็นของ.....พร้อมด้วย.....ผู้ประกอบด้วยศรัทธา
อุตสาหะพร้อมเพรียงกันนำมาถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ผู้อยู่จำพรรษา
ถาวรในไตรมาสในอาวาสนี้

ก็แลผากฐินทานนี้เป็นของบริสุทธิดุจเลื่อนลอยมาโดยนภากาศ
แล้วแลตกลงในที่ประชุมสงฆ์ จำได้จำเพาะเจาะจงลงว่าเป็นของ
พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งก็หามิได้มีพระบรมพุทธานุญาตไว้ว่าให้พระ
สงฆ์ทั้งปวงยอมอนุญาตให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง เพื่อจะทำซึ่ง
กฐินัตการกิจตามพระบรมพุทธานุญาต และมีคำพระอรรถกถาจารย์
ผู้รู้พระบรมพุทธานุญาตไว้ว่า ภิกษุรูปใดประกอบด้วย

ศีลสุตาธิคุณ มีสติปัญญาสามารถ ธรรม ๘ ประการ มีบุพกิจ เป็น
คน ภิกษุรูปนั้นจึงสมควร เพื่อจะกระทำกฐินัตถการกิจ ตามพระบรม
พุทธานุญาตได้

บัดนี้ พระสงฆ์ทั้งปวง จะเห็นสมควรแก่ภิกษุรูปใด
จงพร้อมกันขอมอนุญาตให้แกภิกษุรูปนั้น เทอญ (ไม่ต้องสาธุ)

รูปที่ ๒

ผากฐินทาน กับทั้งผาอันสังสบริวารทั้งปวงนี้ ข้าพเจ้าพิจารณา
เห็นสมควรแก่.....เป็นผู้มีสติปัญญาสามารถ เพื่อกระทำ
กฐินัตถการกิจให้ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตได้ ถ้าพระภิกษุรูป
ใดเห็นไม่สมควรจงทักท้วงขึ้นในท่ามกลางระหว่างสงฆ์ (หยุดนิด
หนึ่ง) ถ้าเห็นสมควรแล้วไซร้จงให้สัตตสัจญสาธุการขึ้นให้พร้อม
กันเทอญ

พระสงฆ์ “สาธุ” พร้อมกัน

❖ คำขอขมาโทษพระเถรานุเถระทั่วไป ❖

เถร ปะมาเทนะ ท้าวรัตตะเยนะ กะตัง สัพพัง อะปะราธัง
ขะมะตุ โน ภันเต.

(พระเถระตอบว่า) อะหัง ขะมามิ, อายัสมันเตหิปี เม ขะมิตัพพัง

(พระอนุเถระตอบรับว่า) ขะมามะ ภันเต.

บทนี้สำหรับผู้ขอขมาโทษหลายรูป ถ้ารูปเดียวให้เปลี่ยนตาม
ภาษานิยมคือคำว่า ขะมะตุ โน ภันเต เปลี่ยนเป็น ขะมะตุ
เม ภันเต คำว่า อายัสมันเตหิปี เม ขะมิตัพพัง เปลี่ยนเป็น
อายัสมันตาหิปี เม ขะมิตัพพัง คำว่า ขะมามะ ภันเต เปลี่ยนเป็น
ซะมามิ ภันเต คำว่า เถร ปะมาเทนะ สำหรับพระเถระ ๑๐
พรรษาขึ้นไป ถ้าต่ำกว่า ๑๐ พรรษาลงมาเปลี่ยนเป็น อายัสมันเต
ปะมาเทนะ.

❖ อธิบายระเบียบสวดมนต์ในพิธีต่าง ๆ ❖

งานพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับศาสนพิธี โดยเฉพาะที่มีการสวดพระพุทธรูปมนต์นั้น แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ งานพิธีที่เป็นพิธีมงคล ๑ งานพิธีที่เป็นพิธีอวมงคล ๑ งานพิธีที่เป็นมงคลนั้น เช่น งานทำบุญฉลองอายุหรือฉลองอาคารบ้านเรือน ที่ถือกันว่าทำงานพิธีเพื่อให้เป็นสิริสวัสดิมงคล งานพิธีที่เป็นอวมงคลนั้น ได้แก่ งานทำบุญอุทิศแก่คนตาย เช่น ทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน หรือ ๑๐๐ วัน โดยมีไฉมังให้เป็นสิริสวัสดิมงคล

ในงานพิธีมงคลและพิธีอวมงคลดังกล่าว มีพิธีนิยมสวดมนต์ไม่เหมือนกัน คือ งานพิธีมงคลมีระเบียบสวดอย่าง ๑ งานพิธีอวมงคลมีระเบียบสวดอีกอย่าง ๑ จักอธิบายไว้พอเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

❖ ๑. ระเบียบสวดมนต์งานพิธีมงคล ❖

ถ้าเป็นงานทำบุญฉลองอายุ มีนิยมให้สวด ชัมมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร และเจ็ดตำนานย้อนต่อท้ายมีพิธีโดยละเอียดดังนี้

เมื่อทายกอาราธนาพระปริตรจบแล้ว พระภิกษุรูปหนึ่ง (นิยมรูปที่ ๓) ตั้งพัดขัดขุมหนุนเทวคาขึ้น ปริตวานะ เมตตัง สะเมตตาทะทันตาฯ เปฯ ชัมมัสสะวะนะกาโล อะชัมภะทันตา วางพัดไว้แล้ว พระเถระผู้เป็นประธานนำสวดต่อไปตามลำดับดังนี้ คือ

❖ ตันตำนาน ❖

๑. นะมะการะปาฐะ คือ นโม ฯ เปฯ ๓ จบ

๒. สะระณะคะมะนะปาฐะ คือ พุทธัง สะระณัง กัจจามิ ฯ เปฯ ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง กัจจามิ.

๓. นะมะการะสัพพิทาคา คือ โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏโฐ ฯ เปฯ สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ.

๔. นะโมการะอัญญะกะถา คือ นะโม อะระหะโต สัมมา- สัมพุทฺธสสะ มะเหสีโน ฯ เปฯ นะโมการัสสะ เตชะนะ วิธิมหิ โหมิ เตชะวา

หยุดสวดไว้เพียงนี้ แล้วพระภิกษุรูปที่ตั้งพัดขัดเริ่มขัด เย สันตา สันตะจิตตา ติสระณะสะระณา เอตตะ โลกันตะเร วา ฯ เปฯ อะนีฆา สุมะณา โหนตุ สะหะ สัพเพหิ ญาคิภิ แล้วขัด รัมมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตะ ต่อไปว่า อะนุตตะรัง อะภิสัมโพธิง สัมพุชฌิตวา ตะถาคะโต ฯ เปฯ เวยยาการะณะ- ปาฐนะ สังคีตันตัมภะณามะ เส.

วางพัดไว้ พระเถระผู้เป็นประธานนำสวด รัมมะ- จักกัปปะวัตตะนะสุตตะ ขึ้นตนบทว่า เอวัมเม สุตัง รองประธาน และพระภิกษุ นอกนี้รับเอกัง สะมะยัง ภะคะวา ฯ เปฯ ต่อกันไปจน ถึง อิทัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง อะยะเมวะ อะริโย อัญญังคิโก มัคโค เสยยะถิทัง?

สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปो สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต
 สัมมาอาชีโว สัมมาวายาโม สัมมาสะติ สัมมาสมาธิ ลงพร้อมกัน
 ที่ตรงนี้แล้วประธานขึ้นต้นว่า อิทัง ทุกขัง นอกนี้รับต่อพร้อมกันว่า
 อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว ฯ เปฯ สวดไปจนถึง ปะวัตติเต จะ
 ภาคะวะตา รัมมะจักเก ภูมมา เทวา สัตตะมะนุสสาเวสุ
 เอตัมภาคะวะตา ฯ เปฯ พรหมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ. ลง
 พร้อมกันที่ตรงนี้เป็นวาระที่ ๒ แล้วประธานขึ้นต้นบทต่อไปว่า
 ภูมานัง นอกนี้รับพร้อมกันว่า เทวานัง สัตถัง สุตวา ฯ เปฯ
 สวดไปจนถึง พรหมนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ ลงพร้อมกันที่ตรงนี้
 เป็นวาระที่ ๓ แล้วประธานขึ้นบทต่อไปว่า อิติหะ เตนะ
 นอกนี้รับพร้อมกันว่า ขะเณนะ เตนะ มุหุตเตนะ ฯ เปฯ
 สวดต่อไปจนจบ คือ อัญญาโกณฑัญญเฏวจะ นามัง อะโหสิตี.

ประธานนำสวดเจ็ดตำนานย่อต่อไป ดังนี้

๑. มังคะละสุตตะ ขึ้น อะเสวนา จะ พาลานัง ฯ เปฯ ลงต้นเตสัง
 มังคะละมุตตะมันติ.

๒. ระตะนะสุตตะ ขึ้น ยังกัญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา ฯ เปฯ ถึง
 เยสุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ ฯ เปฯ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง
 ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ แล้วข้ามไปขึ้น ชินัง
 ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง วิรัตตะจิตตาเยติเก ภาวะสมีง เต
 ชินะพีชา อะวิรุพพิณฺหา นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป อิทัมปิ
 สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

๓. ภาวะณียะเมตตะตตตะ ขึ้น เมตตัญจะ สัพพะโลกัสมิง ฯเปฯ
นะ หิ ชาติ คัพพะเสยยัง ปุณเรตติ

๔. ขึ้นระปะริตตะ ขึ้น อัมปะมาโณ พุทโธ ฯเปฯ นะโม
สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง.

๕. ะชัคคะสัตตะ ขึ้น อิติปิ โส ภะคะวา ฯเปฯ สะวากขาโต
ภะคะวาตา ธัมโม ฯเปฯ สุปปัญโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ฯเปฯ อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

๖. อาณานาฏิยะปะริตตะ ขึ้น วิปัสสีสสะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ
สิริมะโต ฯเปฯ วิชชาจะระณะสัมปันนัง พุทธัง วันทามะ
โคตะมันติ

๗. อังคุลิมาละปะริตตะ ถ้าเป็นงานกฤหัสถ์ ขึ้น ยะโตหัง ภะคินิ
ถ้าเป็นงานบรรชิตขึ้น โพชฌังโก สะติสังขาโต ฯเปฯ เอเตนะ
สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา

❖แล้วสวดท้ายเจ็ดตำนานย่อ ดังนี้❖

๑. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง พุทโธ เม สะระณัง วะรัง ฯเปฯ
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เต ชะยะมังคะลัง แล้วสวด ยังกิญจิ
ระตะนัง ต่อไปไม่ต้องลง คือ ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก ฯเปฯ ตัสมา
โสตถิ ภะวันตุ เต

๒. เทวะตาอุยโยชนะนาคา คือ ทุกข์ปัดตาจะ นิททุกขา ฯเปฯ
กัจฉันตุ เทวะตะกะตา

๓. สัพเพ พุทธา พระลัปป์ตดา ฯเปฯ รักขัง พันธามิ สัพพะโส

๔. ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯเปฯ สัพพะสังฆานุภาเวน สะทา
โสตถิ ภาวันตุ เต

๕. นักขัตตะยักกะภูตานัง ฯเปฯ หันตวา เตสัง อุปัตทะเว

❖๒. ระเบียบสวดมนต์ในงานพิธีมงคลอื่น ๆ❖

นอกจากงานทำบุญฉลองอายุแล้ว นิยมสวดแต่เจ็ดตำนาน
เป็นพื้น การสวดมนต์เจ็ดตำนานมีนิยมใช้อยู่ ๓ แบบ คือ

๑. สวดเจ็ดตำนานอย่างเต็มที

๒. สวดเจ็ดตำนานอย่างปานกลาง

๓. สวดเจ็ดตำนานอย่างย่อ

มีระเบียบสวดตามลำดับดังนี้

❖๓. ระเบียบสวดเจ็ดตำนานอย่างเต็มที❖

เมื่อท่ายกอาราธนาพระปริตรจบแล้ว พระภิกษุรูปหนึ่ง (นิยมรูปที่
๓) ตั้งพัดขัดขุมนุเมทวดา ขึ้น พระริตวานะ เมตตัง สะเมตตา
กะทันดา ฯเปฯ รัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมกะทันดา วางพัดไว้
แล้วพระเถระผู้เป็นประธานนำสวดต่อไปตามลำดับดังต่อไปนี้

❖ ตันเจ็ดตำนาน ❖

๑. นะมะการะปาฐะ คือ นะโม ฯเปฯ ๓ จบ

๒. สะระณะคะมะนะปาฐะ คือ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯเปฯ ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ.

๓. นะมะการะสัทธิกาถา คือ โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐโฐ ฯเปฯ สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ (หรือไช้บท สัมพุทธะ ฯ)

๔. นะโมการะอัญฐะกะคาถา คือ นะโม อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ มะเหสีโน ฯเปฯ นะโมการัสสะ เตชะนะ วิธิมหิ โหมิ เตชะวา

❖ สวดเจ็ดตำนานต่อไป ❖

๑. มังคะละสุตตะ ขึ้น เอวัมเม สุตัง เอกัง สะมะยัง ภะคะวา ฯเปฯ ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ.

๒. ระตะนะสุตตะ ขึ้น ยานิระ ภูตานิ สะมาคะตานิ ฯเปฯ ตะเถกะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ.

๓. กะระณียะเมตตะสุตตะ ขึ้น กะระณียะมัตตะกุสะเลนะ ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ ฯเปฯ กาเมสุ วิเนยยะ เกธัง นะ หิ ชาตุ คัพพะเสยยัง ปุณะเรตติ.

๔. ขันธะปะริตตะ ขึ้น วิรูปักเขหิ เม เมตตัง เมตตัง เอราปะเถหิ เม ฯเปฯ นะโม สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง

๕. รัชคคะสุตตะ ขึ้น เอวัมเม สุตัง เอกัง สะมะยัง ะกะคะวา
ฯเปฯ ะยัง วา นัมภิตตัง วา โลมะหังโส นะ เหสสะติติ.

ระเบียบสวด รัชคคะสุตตะ มินิยมขึ้นในระหว่างตามลำดับดังนี้

ก. ขึ้น เอวัมเม สุตัง แล้วลง ะกะคะวา เอตะทะโวจะ.

ข. ขึ้น ภูตะปุพพัง ภิกขะเว แล้วลง มะเมวะ ตัสมิยัง สะมะเย
อะนุสสะเรยยาถะ.

ค. ขึ้น อิติปิ โส ะกะคะวา แล้วลง อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง
โลกัสสาติ.

ง. ขึ้น สังฆัง หิ โว ะกะคะวา อะนุสสะระตัง แล้วลง ะยัง วา
นัมภิตตัง วา โลมะหังโส นะ เหสสะติติ.

๖. อาภานาภิยะปะริตตะ ขึ้น วิปัสสิสสะ นะมัตถุ จักขุมันตัสสะ
สิริมะโต ฯเปฯ จัตตาโร รัมมา วัฑฒันติ อายุ วณฺโณ สุขัง พะลัง.

๗. อังคุลิมาละปะริตตะ ขึ้น ยะโตหัง ะกะคินิ อะริยาเย ชาติยา
ชาโต ฯเปฯ เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

❖ ท้ายเจ็ดตำนาน ❖

๑. ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ ฯเปฯ สังฆานุภาเวนนะ
วินาสะเมนตุ.

๒. สักกัตวา พุทธะระตะนัง ฯเปฯ โรคา วุปะสะเมนตุ เต แล้ว
สวด นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง และยังกัญจิ ระตะนัง โลเก ต่อไป

โดยไม่ต้องหยุดในระหว่าง ดังนี้ นัตถิ เม สหระณัง อัญญัง ฯเปฯ
โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ยังกิญจิ ระตะนัง โลเก ฯเปฯ ตัสมา โสตถิ
ภะวันตุ เต.

๓. ทุกข์ปัดดา จะ นิตทุกขา ฯเปฯ กัจฉันตุ เทวะตาคะตา.
๔. สัพเพ พุทธา พระลัปปิตตา ฯเปฯ รักขัง พันธามิ สัพพะโส
๕. ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯเปฯ สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.
๖. นักขัตตะยักกะภูตานัง ฯเปฯ หันตวา เตสัง อุปัททเว.

❖๔. ระเบียบสวดเจ็ดตำนานอย่างปานกลาง❖

ระเบียบสวดต้นเจ็ดตำนานอย่างปานกลาง เหมือนกับระเบียบ
สวดอย่างเต็มๆที่ทุกประการ เมื่อผู้เป็นประธานนำสวดต้นเจ็ดตำนาน
จบลงแล้ว ฟังนำสวดเจ็ดตำนานอย่างปานกลางต่อไปอย่างนี้

๑. มังคะละสุตตะ ขึ้น อะเสวะนา จะ พาลาณังฯ ต้นเตสัง
มังคะละมุตตะมันติ.

๒. ระตะนะสุตตะ ขึ้น ยังกิญจิ วิตถัง อิระ วา หุรัง วา ฯเปฯ
เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ ฯเปฯ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง
ปะณัตถัง เอตตะเน สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ. แล้วข้ามไปสวด ขีณัง
ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมมะวัง ฯเปฯ เอตตะเน สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ.

๓. กะระณียะเมตตะสุตตะ ขึ้น กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ
ฯเปฯ นะ หิ ชาตุ กัปปะเสยยัง ปุณะเรตติ. (สวดเต็ม)

๔. จันระปะริตตะ ขึ้น วิรูปักเขหิ เม เมตตัง ฯเปฯ นะโม
สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง (สวดเต็ม)

๕. รัชคะสุตตะ ขึ้น อิติปิ โส ภะกะวา ฯเปฯ อะนุตตะรัง
ปุณฺณกเขตตัง โลกัสนาติ.

๖. อาณานาฏยะปะริตตะ ขึ้น วิปัสสิสสะ นะมัตถุ ฯเปฯ
วิขชาจะระณะสัมป็นนัง พุทฺธัง วันทาเม โคตะมันติ.

๗. อังคุลิมาละปะริตตะ ถ้าเป็นงานกฤหสัถ์ ขึ้น ยะโตหัง
ภะคินี อะริยาเย ชาติยา ชาโต ฯเปฯ

ถ้าเป็นงานบรรพชิต ขึ้น โพชฌังโก สะติสังขาโต ฯเปฯเอเตนะ
สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหนตุ สัพพะทา.

แล้วสวดทายเจ็ดตำนาน เหมือนระเบียบสวดเจ็ดตำนานอย่าง
เต็มี่ทุกประการ

❖๕. ระเบียบสวดมนต์เจ็ดตำนานอย่างย่อ❖

ระเบียบสวดต้นเจ็ดตำนานอย่างย่อ เหมือนกับระเบียบสวดต้น
เจ็ดตำนานอย่างเต็มี่ และอย่างปานกลางทุกประการ เมื่อผู้เป็น
ประธานนำสวดต้นเจ็ดตำนานจบลงแล้ว ฟังนำสวดเจ็ดตำนานอย่าง
ย่อต่อไป

๑. มังคะละสุตตะ ขึ้น อะเสวะนา จะ พาลานัง ฯเปฯ ตันเตสัง
มังคะละมุตตะมันติ. (หรือขึ้น พหู เทวา ฯ)

๒. ระตะนະสูตรตะ ขึ้น ยังกัญจิ วิตตัง อิระ วา หุรัง วา ฯเปฯ
ขามและลงเหมือนอย่างปานกลาง

๓. กระระณิยะเมตตะสูตรตะ ขึ้น เมตตัญจะ สัพพะโสภัสสมิง ฯเปฯ
นะ หิ ชาตุ กัฬกะเสยยัง ปุณะเรตติ.

๔. ชันระปะริตตะ ขึ้น อัปปะมาโณ พุทโธ ฯเปฯ นะโม
สัตตันนัง สัมมาสัมพุทธานัง.

๕. ระชักกะสูตรตะ ขึ้น อิติปิ โส ภะกะวา ฯเปฯ อะนุตตะรัง
ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ. (หรือ ขึ้น อะรัญญเญ รุกขะมุเล วา ฯเปฯ
โลมะหังโส นะ เหสสะตติ.)

๖. อาณานาฏิยะปะริตตะ ขึ้น สัพพะโรคะวินิมุตโต
สัพพะสันตาปะวัชชีโต ฯเปฯ จัตตาริ รัมมา วัทถันนติ อายุ วัณโณ
สุขัง พะลัง

๗. อังคุลิมาละปะริตตะ ถ้าเป็นงานภฤหัสถ์ ขึ้น ยะโตหัง ภะคินิ
อะริยาเย ชาติยา ขาโต

ถ้าเป็นงานบรรพชิต ขึ้น โพชฌังโก สะติสังขาโต ฯเปฯ
ลงเหมือนกัน คือ เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา.

❖ ท้ายเจ็ดตำนานย่อ ❖

๑. นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง ญุเปฯ โหตุ เต ชะยะมังกะลัง
ยังกัญจิ ระตะนัง โลเก ฯเปฯ ตัสมา โสตถิ ภะวันตุ เต.

๒. ทุกข์ปัดดา จะ นิททุกขา ฯเปฯ กัจจันตุ เทวะตาเคตา.

๓. สัพเพ พุทธา พระลัปป์ตดา ฯเปฯ รักขัง พันธามิ สัพพะโส

๔. ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯเปฯ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เต.

๕. นักขัตตะยักกะภูตานัง ฯเปฯ หันตวา เตสัง อุปัททะเว.

ตามระเบียบที่อธิบายมาแล้ว นิยมใช้สวดในงานมงคล ที่มีการสวดมนต์เวลาเย็นแล้วมีการฉันเช้าหรือฉันเพลในวันรุ่งขึ้น จะสวดเต็มหรืออย่างกลาง อย่างย่อ สุดแต่โอกาสหรือวิสัยของเจ้าของงาน แต่ถาเป็นงานสวดมนต์แล้วกันในเวลาเดียวกันก็มักใช้สวดอย่างย่อแล้วสวดถวายพรพระต่อไปตามควรแก่เวลา ถ้ามีเวลาน้อยก็สวดเจ็ดตำนานแต่ตอนต้นแล้วสวดถวายพรพระต่อเลยดังนี้

เมื่อทายกอาราธนาพระปริตรจบแล้ว พระภิกษุรูปหนึ่งตั้งพัดขัด ขุนนุมนเทวดาขึ้น พระริตวา นะ เมตตัง สะเมตตา ฯเปฯ ชัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา วางพัดไว้แล้ว ประธานนำสวดดังนี้

๑. นะมะการะปาฐะ คือ นะโม ๓ จบ

๒. สะระณะคะมะนะปาฐะ คือ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯเปฯ ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

๓. นะมะการะสิทธิคาถา คือ โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏโฐ ฯเปฯ สัพพันตะรายา จ วินาสะเมนตุ

๔. นะโมการะอัฐฐะกะคาถา คือ นะโม อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ ฯเปฯ นะโมการัสสะ เตชะนะ วิหิมหิ โหมิเตชวา.

๕. มังคะละสุดตะ ขึ้น อะเสวนา จะพาลานัง ฯเปฯ ดันเตลัง มังคะละมุตตะมันติ.

๖. ระตะนะสุดตะ ขึ้น ยังกัญจิ วิตตัง อิระ วา หุรัง วา ฯเปฯ
เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ ฯเปฯ อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง
ปะณัตถัง เอตะนะ สังเจนนะ สุวัตติ โหตุ แล้วข้ามไปสวด จินัง
ปุราณัง นะวัง นัตติ สัมภะวัง ฯเปฯ เอตะนะ สังเจนนะ สุวัตติ โหตุ
เริ่มหยดเทียนน้ำมันที่ จินัง ปุราณัง ฯเปฯ พอสวดถึง นิพพันติ
ธีรา ยะถายัมปะทีโป ให้จุ่มเทียนลงที่น้ำมันพร้อมๆ กับคำว่า
นิพพันติ.

๗. กะระณียะเมตตะสุดตะ ขึ้น เมตตัญจะ สัพพะโสภัสสมิง ฯเปฯ
นะ หิ ชาตุ กัมพะเสยยัง ปุณะเรตติ.(หรือจะขึ้นบทเต็มก็ได้)

๘. จันธัปะริตตะ ขึ้น อัปปะมาโณ พุทฺโธ ฯเปฯ นะโม สัตตันนัง
สัมมาสัมพุทธานัง.(หรือจะขึ้นบทเต็มก็ได้)

๙. สวดถวายพรพระต่อ ขึ้น อิติปิ โส ภะกะวา ฯเปฯ อะนุตตะรัง
ปฺปูญฺญักเขตตัง โลกัสสาติ.

๑๐. พาหุง สะหัสสะมะภินิมิตตะสาธุขันตัง ฯเปฯ โมกขัง สุขัง
อริคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

๑๑. มะหาการุณิกโก นาโถ ฯเปฯ ละภันตัตเต ปะทักขิเณ แล้วสวด
ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง ต่อไปจนถึง สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

❖๖. ระเบียบสวดถวายพรพระก่อนฉัน❖

เมื่อประธานให้ศีลเสร็จแล้ว นำสวดดังต่อไปนี้

๑. นะมะการะปาฐะ คือ นะโม ฯ เปฯ ๓ จบ

๒. อิติปิ โส ภะกะวา ฯ เปฯ อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

๓. พาหุ สะหัสสะมะภินิมิตตะสาวุธันตัง ฯ เปฯ โมกขัง สุขัง อะธิคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

๔. মহาการุณิกো นาโถ ฯ เปฯ ละกันตัตเต ปะทักขิเณ ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯ เปฯ สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต.

❖๗. ระเบียบสวดมนต์ในงานพิธีอวมงคล❖

ระเบียบสวดมนต์ในงานอวมงคลนั้น โดยมากมีดังนี้ คือ งานทำบุญศพ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน และงานสัตตะมะวารที่ทำทุก ๗ วัน ในระหว่าง ๗ วันถึง ๕๐ วัน และ ๕๐ วันถึง ๑๐๐ วัน นอกจากนี้ก็มีงานปรารภวันตายของบรรพบุรุษบูรพาจารย์ ซึ่งมีนิยมทำกันอยู่โดยตลอดมา ระเบียบการสวดมนต์ในงานพิธี เช่นนี้ มีต้นสวดมนต์และท้ายสวดมนต์เป็นระเบียบเดียวกัน ต่างแต่พระสูตรที่นำมาสวดให้เหมาะสมแก่งาน หรือให้ถูกกับความปรารถนาของเจ้าของงานเท่านั้น ดังจะแนะไว้ต่อไปนี้

๑. งานทำบุญศพ ๗ วัน หรือที่เรียกว่า งานสัตตมะวาร ใช้สวด
อะนัตตะลักขณะสูตร

๒. งานทำบุญศพ ๕๐ วัน หรือที่เรียกว่า ปันญาสมวาร ใช้สวด
อาทิตตะปะริยาเยสูตร

๓. งานทำบุญศพ ๑๐๐ วัน หรือที่เรียกว่า สดมาหะ ใช้สวด
สะติปัญฺฐานะปาฐะ

๔. งานทำบุญศพ สัตตมวาร ที่ ๒-๓ เป็นต้น นิยมใช้สวด
ธัมมะนิยามะสูตร แต่จะสวดสูตรอื่นสูตรหนึ่งสูตรใดก็ได้สุดแต่ผู้
เป็นประธานจะพิจารณาเห็นสมควร หรือเจ้าภาพงานนิมนต์เจาะจง
ไว้จะทำระเบียบสวดมนต์ทำบุญศพ ๗ วัน ไว้เป็นตัวอย่างดังนี้

การสวดมนต์งานอวมงคล ไม่ต้องจัดชุมนุมเทวดา เมื่อท่ายก
อาราธนาพระปริตรจบแล้ว พระเถระผู้เป็นประธานนำสวดดังนี้

๑. นะมะการะปาฐะ นะโม ฯเปฯ ๓ จบ

๒. สะระณะคะมะนะปาฐะ พุทฺธัง สะระณัง คัจฉามิ ฯเปฯ
ตะติยัมปิ สังฆังสะระณัง คัจฉามิ

๓. ปัพพะโคปะมะคาถาและ อะริยะชะนะคาถา สวดต่อกัน ขึ้น
ยะถาปีเสลา วิปฺลว นะกัง อาหังจะ ปัพพะตา ฯเปฯ
อะนุญญะชะ เมธาวิ สะรัง พุทธานะ สาสะนันติ.

๔. พระภิกษุรูปหนึ่งตั้งพักขัด อะนัตตะลักขณะสูตร ขึ้น
ยันต์ สัตตเทหิ ทุกขะเน ญะยัง อะนัตตะลักขะณัง ฯเปฯ สาธุณัง
อิตถะสิทธิธัง ตั้ง สุตตันตัง ภาณามะ เส.

๕. สวดอะนัตตะลักษณะสูตร ประทานขึ้นต้นบท เอวัมเม
 สุตัง เอกัง สมะยัง ภะคะวา ฯเปฯ เอวัง เม วิญญูณัง มา
 อะโหสีติ. ลงตรงนี้แล้วประทานขึ้นต่อไป ดัง กิง มัญญะละ
 ภิกขะเว ฯเปฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง
 ลงตรงนี้อีกวาระหนึ่งแล้วประทานขึ้นต่อไป เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว
 สุตวา อริยสวากะโก ฯเปฯ ปัญจะวัคคิยานัง ภิกขุณัง อะนุปาทาเย
 อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ.

๖. สวดปะฏิจจะสะมุปปาทะ ขึ้น อะวิชาปัจจะยา สังขารา
 ฯเปฯ เอวะเมวะ ตัสสะ เกวลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ นิโรโธ โหติ
 รัมมา ฯเปฯ สุโรวะ โอภาสะเย มันทะลิกขันติ.

๗. สวดภัทเทกะรัตตะคาถา ขึ้น อะติตัง นานวาคะเมยยะ
 นัปปะฏิกังเข อะนาคะตัง ฯเปฯ ดังเว ภัทเทกะรัตโตติ สันโต
 อาจิกขะเต มุนีติ.

๘. สวด ภาวะะตุ ลัพพะมังคะลัง ฯเปฯ สะทา โสตถิ
 ภาวันตุ เต

ส่วนการสวดมนต์ ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน หรือ สัตตมวาร ที่ ๒-๓
 เป็นต้น มีระเบียบสวดต้นพระสูตรและท้ายพระสูตรเหมือนกัน
 ทุกประการ แปลกแต่เปลี่ยนสวดพระสูตรตามที่กำหนดไว้เท่านั้น

การสวด อาทิตตะปะริยาเยสูตระ มินิยมขึ้นลงในระหว่างดังนี้
 เมื่อจัดจบแล้วขึ้น เอวัมเม สุตัง เอกัง สมะยัง ภะคะวา ฯเปฯ ลง
 มะโน อาทิตโต รัมมา อาทิตตา ฯเปฯ โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ

โทมนัสเสหิ อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะวามิ. แล้วขึ้น เอวังปัสสัง
ภิกขเว สุตวา อะริยะสาวะโก ฯเปฯ ตัสสะ ภิกขุสะหัสสัสสะ
อะนุปาทาเย อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจิงสูติ

การสวด สะติปัฏฐานะปาฐะ ไม่มีนิยม หยุดในระหว่างสวดจบ
ทอดเดียว คือ เมื่อขัดจบแล้วก็ขึ้น อตติ โข เตะนะ ะกะวะตา
ขานะตา ปัสสะตา อะระหะตา สัมมาสัมพุทเธนะ ฯเปฯ เอตะนะ
มัคเคนะ ตะริงสุ ปุพเพ ตะริตสะเร เจวะ ตะรันติ โจนันติ

การสวดธัมมะนิยามะสูตระ เมื่อขัดจบแล้วก็ขึ้น เอวัมเม สุตัง ฯเป
ฯ ลงกะกะวา เอตะทะโวจะ แล้วขึ้นต่อ อุปปาทา วา ภิกขเว
ตะถาคะตานัง ฯเปฯ อตตะมะนา เต ภิกขุ ะกะวะโต ภาสีตัง
อะภินันทุนติ

❖ อธิบายระเบียบสวดมนต์พิเศษ ❖

การสวดมนต์ในวาระพิธีต่างๆ นั้น ความมุ่งหมายก็เพื่อให้สำเร็จ เป็นสิริสวัสดิมงคลแก่เจ้าภาพงาน และเพื่อจะเป็นวิบากกุศลแด่ท่านผู้มีพระคุณ แก่เจ้าภาพงานซึ่งล่วงลับไปแล้ว ดังนั้น งานพิธีสวดมนต์จึงถือเป็นพิธีที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ถ้างานศาสนพิธีใด ไม่มีการสวดมนต์อยู่ด้วย ก็ถือว่างานนั้น ไม่มีความสำคัญเมื่อเป็นดังนี้ พระภิกษุซึ่งถูกนิมนต์ไปสวดมนต์ ในงานพิธีต่างๆ นั้น จึงจำเป็นต้องสวดมนต์ให้ถูกต้อง ตามระเบียบและมีความเรียบร้อย เป็นเครื่องเจริญศรัทธาปสาทะ ของเจ้าภาพ เพื่อความเป็น ระเบียบ

เรียบร้อย และสำเร็จเป็นสิริมงคล ตามความมุ่งหมาย ต้องมีการฝึกซ้อมร่วมกันเสมอ นอกจากฝึกซ้อม ให้สวดพร้อมกัน ฝึกทำเสียงให้เขากันอย่างสม่ำเสมอแล้ว พระภิกษุจะต้องฝึกตนในการนั่ง การประนมมือ การถือพัด ตลอดจนการลุก การยืน เดินในสมาคมนั้นๆ ให้ชอบด้วย พระธรรมวินัย และเป็นระเบียบเรียบร้อยตามกาลเทศะด้วย เช่น พยายามรักษากิริยามารยาทในเวลาสวดมนต์ ไม่พูดกัน ไม่สอคล้ายดาไปในที่นั้นๆ ตำรวมทอดสายตาลงแต่พอดี นั่งเรียบร้อยไมเอนและไม่ทอดตัวมากเกินไปพอดี ประนมมือตรงอยู่เพียงหน้าอก ไม่ลดมือลงมาก ไม่ยกขึ้นสูงกว่านั้น และสำรวมไม่กระดิกนิ้วไปมา มีสติสัมปชัญญะ ควบคุมจิตให้ตั้งใจ สวดด้วยความเคารพเอื้อเฟื้อในพระพุทธรูปนั้นๆ ตามที่สวดไป

❖ระเบียบพิเศษ การทำน้ำพุทธรมนต์❖

ส่วนระเบียบพิเศษที่ยังมิได้อธิบาย จักนำมาอธิบายไว้พอเป็นแบบอย่างดังต่อไปนี้ :-

๑. การสวดมนต์ในงานมงคลนั้น นิยมใช้น้ำพุทธรมนต์ และใช้คายสายสิญจน์ด้วย ดังนั้นเมื่อเริ่มพิธีสวดมนต์ พอทายกอาราธนาศีลพระเถระผู้เป็นประธานหยิบคายสายสิญจน์ ส่งไปยังพระอนุเถระต่อๆ ไปตามลำดับจนถึงสุดท้าย

๒. เมื่อมีการทำน้ำพระพุทธรณ์ บังคับต้องสวด นมการสิทธิคาถา คือ นะโม อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธสสะ ฯ เปฯ ด้วย ถ้าไม่มีการทำน้ำพระพุทธรณ์ คือ เจ้าภาพงานไม่ประสงค์มิได้จัดภาชนะ น้ำมนต์ไว้ ไม่ต้องสวด นมการสิทธิคาถา

๓. การสวดมนต์ ถ้าใช้คายสายสิญจน์ให้สวดบท นักขัตตะยักกะภูตานัง ฯ เปฯ เป็นบทสุดท้ายต่อจาก ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯ เปฯ ถือเป็นบทสำหรับเก็บคายสายสิญจน์ เมื่อ ประธานเริ่มขึ้นบท นักขัตตะยักกะภูตานัง ให้ภิกษุรูปสุดท้ายเตรียมเก็บมวนคายสายสิญจน์ แล้วส่งคืนต่อๆ ไปจนถึงประธาน เก็บมวนให้ได้ จังหวะ คือ พอสวดจบ คายสายสิญจน์ก็ถึง ประธานพอดี ถ้าพระภิกษุสวดมนต์มีมากรูป ให้เริ่มเก็บมวน คายสายสิญจน์ตั้งแต่ขึ้นบท ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง เป็นต้นไป ถ้าไม่มีการใช้คายสายสิญจน์ ไม่ต้องสวดบท นักขัตตะยักกะภูตานัง คงจบลงเพียงบท ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯ เปฯ เท่านั้น

๔. การหยดเทียนพระพุทธรณ์ลงในน้ำพระพุทธรณ์ ปกติเป็นหน้าที่ของพระเถระผู้เป็นประธานสวดมนต์ มีนิยามให้หยดเทียนในเมื่อสวดถึงบท ระตะนะสุตตะ คือ พอสวดไปถึงบท มังคะละสุตตะ ให้เจ้าภาพงานเริ่มจุดเทียน พระพุทธรณ์คิดว่าที่ภาชนะ น้ำพระพุทธรณ์แล้วยกภาชนะนั้น ประเคนพระเถระผู้เป็นประธานพอสวดไปถึงบท ระตะนะสุตตะ ขึ้น เย สุปปะยุดตา มะนะสา ทัพเพนะ ฯ เปฯ ประธานเริ่มหยดเทียน ลงในน้ำพระพุทธรณ์ พอสวดถึงบท

ฉินัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง วิรัตตะจิตตายะติเก
กะวัศมิง เต ชินะพีชา อะวิรุฬ्हินันทา นิพพันติ ธีรา
ให้จุ่มเทียนลงในน้ำ พร้อมๆ กับคำสวดว่า นิพพันติ
แล้วติดเทียนไว้ที่ภาชนะตามเดิม

๕. งานพิธีโคมีสวคมนต์ มีการแสดงธรรมไว้ท้ายสวคมนต์
ในงานเช่นนั้น พระสวคมนต์ไม่ให้ศีลเจ้าภาพงานไม่ต้องรับศีลก่อน
ฟังสวคมนต์ เริ่มด้วยอาราธนา สวดพระปริตรเลขทีเดียว เมื่อสวด
จบแล้ว รับศีลเสียก่อนจึงฟังเทศน์ การให้ศีลในงานพิธีเช่นนั้น
เป็นการะของพระธรรมกถึกผู้แสดงธรรม.

๖. บทขัณฑ์ชุมนุมเทวดานั้น ถ้าเป็นพระราชพิธีและสวคมนต์ใน
พระราชสถานให้ขึ้นต้นบทขัณฑ์ตั้งแต่ สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุ
นะรินทัง ฯ เปฯ รั้มมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา. ถ้าเป็นงานพิธี
อื่นๆ นอกจากพระราชพิธี ให้ขึ้นบทขัณฑ์ชุมนุมเทวดา เริ่มแต่
พระรัตนัง เมตตัง สะเมตตา เป็นต้นไป จงระมัดระวังมักเผลอไป
ขึ้นบทต้น ประจิตตานุกาโว ฯ เปฯ

๗. ถ้าการสวคมนต์ไม่มีขัณฑ์ชุมนุมเทวดา ไม่ต้องสวด
เทวะตาอุยโยชะนะ คาถา คือ ทุกข์ปัดดา จะ นิททุกข์ ฯ เปฯ
ก็จั่นตุ เทวะตาคะตา. ถ้ามีเชิญชุมนุมเทวดาแล้ว ต้องสวด
เทวะตาอุยโยชะนะคาถา เสมอ คือบท สระรัชชัง สะเสนัง สะพันธุ
นะรินทัง ฯ เปฯ เป็นบทเชิญเทวดา มาชุมนุมอนุโมทนาในงานพิธี

บททุกข้อปัดดาจะ นิททุกขา ฯ เปฯ เป็นบทสังเทวดากลับคืน เป็น
คติถือสืบกันมาดังนี้แต่โบราณกาล.

❖ระเบียบถวายพรพระ❖

ตามธรรมเนียม ในงานพิธีที่มีการสวดมนต์เย็นและฉันเช้า หรือ
ฉันเพลนั้น สำหรับระเบียบสวดมนต์เย็น ไคอธิบายมาแล้ว ทั้งงาน
มงคลและงานอวมงคล ส่วนเวลาก่อนแต่จะฉันเช้าหรือฉันเพลใน
วันรุ่งขึ้นนั้น มีระเบียบที่จะปฏิบัติดังนี้

ก่อนแต่จะฉันภัตตาหารนั้น มีธรรมเนียมต้องสวดถวายพรพระ
เสียก่อน คือ เมื่อใดเวลาแล้ว เจ้าภาพงานจุดธูปเทียนบูชาพระ
รัตนตรัยแล้วสมาทานศีล ต่อแต่นั้น พระสงฆ์เริ่มสวดถวายพรพระ
ไม่ต้องอาราธนาพระปริตร ดังนี้

๑. สวดนะมการะปาฐุห คือ นะโม ๓ จบ

๒. สวดพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ขึ้น อิติปิ โส ภะคะวา ฯ เปฯ
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

๓. สวด ชัยมงคลคาถา ขึ้น พาหุง สะหัสสะมะภินิมมิตะ-
สาธุรันตัง ฯ เปฯ โมกขัง อะริคะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

๔. สวด มะหาการุณิกโก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง ฯ เปฯ
ปะทักขิณานิ กัตวานะ ละภันตัตถะ สวด ภะชะดู สัพพะมังคะลัง
ฯ เปฯ สะทา โสตถิ ภะวันตุ เต ต่อรวดเดียว ไม่ต้องหยุดขึ้นใหม่
เมื่อสวดจบแล้ว จึงเตรียมการฉันภัตตาหารต่อไป

❖ ระเบียบบอนุโมทนา ❖

เป็นธรรมเนียมของพระ เมื่อฉันเสร็จแล้วสวดอนุโมทนาเป็นการให้ศีลให้พรอีกครั้งหนึ่ง ระเบียบอนุโมทนานั้นดังนี้เมื่อฉันเสร็จแล้วหรือเจ้าภาพถวายเครื่องไทยธรรมเสร็จแล้ว เริ่มอนุโมทนา ดังนี้

๑. พระสงฆ์ทั้งหมดตั้งพัด (ถ้ามี) ขึ้นพร้อมกัน จับพัดถือด้วยมือขวา พระเถระผู้เป็นประธาน ขึ้น ยะถา วาวิระหา ปุรา ปะริปุเรนติ สาคะรัง ฯเปฯ ลงมะณี โขติระโส ยะถา ทอดเสียงยาวเล็กน้อย รองประธานรับ สัพพิติโย นอกนั้นสวดพร้อมกันต่อไป วิวัชขันตุ ฯเปฯ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

๒. ประธานขึ้น ภาวะะตุ นอกนั้นรับพร้อมกันต่อไปว่า สัพพะมังคะลัง ฯเปฯ สะทา โสตถิ ภาวะันตุ เต
นี่เป็นระเบียบอนุโมทนาปกติ ถ้าเป็นงานพิธีต่างๆ ก็นิยมสวดพระคาถาหรือพระสูตรต่างๆ โดยสมควรแก่งานพิธีนั้นๆ สวดแทรกลงในระหว่าง ยะถา ฯเปฯ กับ ภาวะะตุ สัพพะมังคะลัง เรียกว่า “อนุโมทนาวิเสส ดังนี้”

๑. ถ้าเป็นงานมงคล สวดพระคาถาหรือพระสูตรที่มีความหมายเกี่ยวกับงานมงคล เช่น เทวะดาทิสสะทักขิณานุโทชมทะนาคาถา วิหาระทานะคาถา กาละ ทานะสุตตะคาถา อักคัปปะสาทะสุตตะมงคลจักรวาลนอยเป็นต้น ต่อจาก ยะถา-สัพพิ- แล้วจึงสวด

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯ เปฯ ต่อไป ตัวอย่างเช่น อนุโมทนาในงานพิธีทำบุญฉลองอายุ เมื่อสวด ยะธา-สัพพี-จบแล้ว สวดเทวะตาทีสสะทักขินานุโมทนาคาถาและเทวะตาสัมมมัตตะนาคาถา ต่อกับรวดเดียว ก็ขึ้น ยัสมิัง ปะเทเส กัปปเปติ ฯ เปฯ ตัสมา หิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตาแล้วสวด โส อัตตะลัทธโร สำหรับเจ้าภาพเป็นบุรุษ หรือ สาสัตตะลัทธา สำหรับเจ้าภาพเป็นสตรี หรือ เต อัตตะลัทธา สำหรับเจ้าภาพหลายคน สวด ๓ จบแล้ว สวดมงคลจักรวาลนอຍอย่างพิสดาร หรืออย่างย่อ สวดขึ้น สัพพะพุทธานุภาวนะ ฯ เปฯ สวด ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ต่อรวดเดียว ไม่ต้องหยุดขึ้นใหม่

๒. ถ้าเป็นงานอวมงคลเมื่อสวด ยะธา-สัพพี แล้วสวดติโรกูฑทะกัณฐะคาถา ขึ้นที่ อะทาสี เม อะกาสิ เม ฯ เปฯ บางทีอะยัญจะ โข ทักขินา ทินนา ฯ เปฯ บาง แล้วลงที่ ตุมเหหิ ปุญญัง ปะสุตัง อะนัมปะกันติ ต่อจากนี้สวด ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง ฯ เปฯ สะทา โสถถิ ะวันตุ เต. ในขณะที่พระเถระผู้เป็นประธานเริ่มอนุโมทนา ขึ้น ยะธา วาริระหา ฯ เปฯ นั้นให้เจ้าภาพกรวดน้ำแผ่กุศลให้บรรพบุรุษ บุรหาจารย์ตลอดถึงสรรพสัตว์ทั่วไป พอพระเถระว่าไปถึง มะณิ โขติระโส ยะธา ก็ให้เสร็จกรวดน้ำพอดิ แล้วประนมมือขึ้นฟังพระสวดอนุโมทนาจนจบแล้ว กราบ ๓ หนเป็นอัน เสร็จพิธี.

❖ ระเบียบบังสุกุล ❖

ธรรมเนียมบังสุกุลเพื่ออุทิศกุศลแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น ถ้าทำอย่างเต็มแบบพระสงฆ์ต้องสวดเสียก่อน เรียกว่า สวดมาติกา มีระเบียบดังนี้

ถ้าเป็นงานบังสุกุลโดยเฉพาะ ให้เจ้าภาพรับศีลเสียก่อนพระสงฆ์ จึงสวดมาติกาถ้าเป็นบังสุกุลเนื่องต่อจากพิธีอย่างหนึ่ง เช่น งานทำบุญศพ ๗ วัน เป็นต้น เจ้าภาพไม่ต้องรับศีลอีกเพราะรับมาก่อนแต่ สวดมนต์หรือฟังเทศน์แล้ว พระสงฆ์เริ่มสวดมาติกาเลย ดังนี้

พระสงฆ์ทั้งหมดตั้งพัดขึ้นพร้อมกันแล้ว ผู้เป็นประธานนำสวดตามลำดับ คือ

๑. นะมะการะปาฐะ คือ นะโม ๓ จบ

๒. ชัมมะสังกะณีมาติกาปาฐะ ขึ้น กุสะลา ชัมมา อะกุสะลา ชัมมา อัมพายะตะตา ชัมมาฯเปฯ อะนิทฺสตะนาปปะฎีกา ชัมมา

๓. วิปัสสะนาภูมิปาฐะ ขึ้น ปัญจักขันธา รุปักขันโธ ฯเปฯ ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อะริยะสัจจัง

๔. ปฏฺฐานะมาติกาปาฐะขึ้น เหตุปัจจัย ฯเปฯ อะวิคะตะปัจจัย

เมื่อสวดจบแล้วให้วางพัดไว้ตามเดิม และเมื่อพระสวดถึง ปฏฺฐานะ มาติกาปาฐะ เจ้าภาพหรือเจ้าหน้าที่เตรียมจัดลาดผ้าภูษา

โยงหรือค้ายสายสิญจน์ซึ่งไขแทน ไปวางไว้ด้านหน้าพระสงฆ์
 แตะจนแถวถึงปลายแถว พอพระสงฆ์สวดจบลง เจ้าภาพทอดผ้า
 บังสกุลซึ่งเตรียมไว้ลงบนผ้าปูยาโยงหรือค้ายสายสิญจน์นั้น ให้
 ตรงกับหน้าพระสงฆ์เป็นรายรูป พระสงฆ์ทั้งหมดจับมัดด้วยมือ
 ข้างซ้ายตั้งขึ้น แล้วไขมือขวาจับที่ผ้าบังสกุลที่เจ้าภาพทอดไว้นั้น
 พร้อมกัน แล้วประธานขึ้นตนบทบังสกุลที่เจ้าภาพทอดไว้นั้นพร้อม
 กัน แล้วประธานขึ้นตนบทบังสกุลว่า อะนิจจา ะตะ สะขาร่า
 ะเปเตสัง วุปะสะโม สุโข ธรรมเนียมเก่าว่า ๓ คน ธรรมเนียม
 ปัจจุบันว่าคนเดียว เมื่อว่าบทบังสกุลจบแล้ว พระสงฆ์ถือเอาผ้าที่
 ซักนั้นไป ถ้าง่ายถวายไทยธรรมอย่างอื่นอีก ก็ให้ถวายเสียตอน
 นี้ต่อกันไป ถวายเสร็จแล้ว พระสงฆ์สวดอนุโมทนากถา
 เจ้าภาพกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล คือ สวด ยะธา-สัพพี-จบแล้ว
 สวดติโรกฐาทะกัณเฑาะ ขึ้น อะทาสิ เม อะกาสิ เม หรือ อะยังจะ
 โข ทักขินา ะเปเตตุมเหติ ปุญญัง ปะสุตัง อะนัปปะกัณเฑาะขึ้น ะวะระ
 สัพพะมังคะลัง ตอจนจบเป็นอันเสร็จพิธีบังสกุล

❖ อธิบายประกอบ ❖

การสวดมาติกาบังสกุลตามระเบียบนี้ คือสวดอย่างเต็มที่ถ้าจะ
 ย่อสวดให้ตัด วิปัสสะนาภูมิปาฐะ ออกเสีย สวด ัมมะสังคินิมา-
 ติกา แล้วสวด ปฏฐานะมาติกา เลย

๑. ในฐานะที่ไม่มีฝ่ากุษาโยง ให้ใช้ด้ายสายสิญจน์แทนถ้าไม่มีสำหรับทอดบังสุกุล ให้พระจับฝ่ากุษาโยงหรือด้ายสายสิญจน์บังสุกุล

๒. ขณะสวดมาติกาบังสุกุลนั้น ถ้ามีพัดให้ตั้งพัดสวดและตั้งพัดบังสุกุล ต่างแต่เมื่อตั้งพัดสวดจับมือขวา เมื่อบังสุกุลจับพัดมือซ้าย เพื่อจะได้จับชักผาด้วยมือขวา เมื่ออนุโมทนาก็จับพัดด้วยมือขวาตามปกติ

๓. พึงมีสติสัมปชัญญะว่า เมื่อจับผาชักบังสุกุลแล้ว ต้องหงายมือจับ อย่าคว่ำมือจับ ครั้นชักแล้วให้หยิบเอาผานั้นไปเก็บไวข้างตัวเสร็จแล้วถือเอาติดตัวไปด้วย ฝ่ากุษาโยงหรือด้ายสายสิญจน์นี้ห้ามหยิบของขามเป็นอันขาด

๔. การชักผามหาบังสุกุล ที่เจ้าภาพนำไปทอดไว้ที่หีบศพในเวลาก่อนที่จะทำฌาปนกิจ ไม่มีการสวดมาติกาแต่อย่างใด ถือพัดมือซ้ายตรงขึ้นไปชักบังสุกุลเลย ชักเสร็จแล้วถือเอาผานั้นลงมา ส่วนเจ้าภาพผู้ทอดผาต้องยืนรอก่อนกว่าพระจะชักบังสุกุลเสร็จ ขณะพระกล่าวคำชักบังสุกุลประนมมือพึงอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ตายด้วย

❖ คำชักผ้าป่าที่เขาทอดทิ้งไว้ ❖

อิหยัง วัดดัง อัสสามิกัง บังสุกุลละจีวะรัง มัชหัง ปาปฺพนาคิ ฯ
ผ้าบังสุกุลจีวร อันหาเจ้าของมิได้นี้ ขอมถึงแก่เรา ฯ

❖ คำชักผ้าป่าที่มีเจ้าของคอยรับพร ❖

อิหยัง วัดดัง สัสสามิกัง บังสุกุลละจีวะรัง มัชหัง ปาปฺพนาคิ ฯ
ผ้าบังสุกุลจีวรอันมีเจ้าของนี้ ขอมถึงแก่เรา ฯ

❖ กิจวัตร ๑๐ อย่าง ❖

๑. ลงอุโบสถ
๒. บิณฑบาตเลี้ยงชีพ
๓. สวดมนต์ไหว้พระ
๔. กวาดอาวาสวิหารลานพระเจดีย์
๕. รักษาฝาครอง
๖. อยู่ปริวาสกรรม
๗. โกงผมปลงหนวดตัดเล็บ
๘. ศึกษาสิกขาบทและปฏิบัติพระอาจารย์
๙. เทศนาบัติ
๑๐. พิจารณาปัจจุเวกขณะทั้ง ๔ เป็นต้น

กิจวัตร ๑๐ เหล่านี้เป็นใหญ่ควรที่ภิกษุจะต้องศึกษาให้ทราบ
ความชัดและจำไว้เพื่อปฏิบัติสมควรแก่สมณสาธูปแห่งตน ฯ

❖ ภิภษไมัควรฉัณหเื้อ ๑๐ อย่าง ❖

๑. เนื้อมนุขัย
๒. เนื้อซาง
๓. เนื้อมา
๔. เนื้อสุ่นัข
๕. เนื้องู
๖. เนื้อราชสีห์
๗. เนื้อหมี
๘. เนื้อเสื้อโครัง
๙. เนื้อเสื้อดา
๑๐. เนื้อเสื้อเหลื่อง

มั่งสะ ๑๐ อย่างนี้ หามฉัณหและหามรบัประเคน

❖ คำให้ศีล ❖

เมื่อกฤห์สถอาราธนาศีลแล้ว พระพืงให้ศีลดังนี้
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธียัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธียัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธียัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตะตฺถียัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตะตฺถียัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตะตฺถียัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ

(พระว่า-ติสละระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง)

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
๒. อะทินนาทานาเวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
๓. กาเมสุมิจจาจรา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ
๕. สุราเมระยะมัชชปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาทียามิ

(สรุป)

อิมานิ ปญฺจะ สิกขาปะทานิ สีเลนะ สุคะติง ยันติ สีเลนะ
โกกะสัมปะทา สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย ฯ

ถ้าให้คิด ๘ ก็ว่าเหมือนกันเปลี่ยนแต่ข้อ กาเม เป็น
อะพรหมะจะริยา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทียามิ เท่านั้น

แล้วต่อจากข้อ สุรา ไปดังนี้

๖. วิกาละโกชนะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๗. นัจจะกิตะวาทิตะวิสุกะทัตตะนะ มาลาคันธะวิเลปะนะ-
ธาระณะ มัณตะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาทิยามิ

๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาทิยามิ

(สรุปเหมือนศีล ๕ เปลี่ยนแต่ ปัญจะ เป็น อัญจะ เท่านั้น)

ถ้าให้อูโบสถศีล ให้นำว่าต่อจากข้อสุดท้าย ที่ละตอน ดังนี้

อิมัง อัญจะกะสะมันนาจะตัง, พุทธะปัญญัตตัง อุโปสะถัง,
อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง, สัมมะเทวะ อะภิรักขิตุง
สะมาทิยามิ (สรุป) อิมานิ อัญจะ สิกขาปะทานิ อุโปสะถะสีละ-
วะเสนะ สาธุกัง กัตวา อัปปะมาเทนะ รักขิตัพพานิ ฯ สีเลนะ
สุคะติง ยันติ สีเลนะ โภกะสัมปะทา สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา
สีลัง วิโสธะเย

❖ คำบอกศักราชเทศนา ❖

อิทานิ ตัสสะ ภะกะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
ปะรินิพพานะโต ปุญฺญาเย อัญฺจาระสุตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
เทวสัง วัจจะระสะหัสสานิ อะดิกันตานิ ปัจจุปปันนกะละ-

วะเสนะ อาสาพะหะมาลัสสะ โสพะสะมัง ทินัง วาระวะเสนะ
ปะนะ จันทะวาโร โหติ เอวัง ตัสสะ ณะกะวะโด ปะรินิพพานา
สาสะนายุกาละคะณะนา สัลลักเขตัพพาติ ฯ

(คำแปล) สุกมัสสุ พระพุทธศาสนายุกาล จำเดิมแต่ปรินิพพาน
แห่งองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น บัดนี้
ล่วงแล้วได้ ๒๕๑๘ พรรษา ปัจจุบันสมัย กรกฎาคมมาส สุธินที่
๑๖ จันทวาร พระพุทธศาสนายุกาลจำเดิมแต่ปรินิพพานแห่งองค์
สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น มีนัยอันจะพึงกำหนดนับด้วยประการ
ดังนี้

❖ คำเปลี่ยน พ.ศ. ❖

พ.ศ. ๒๕๑๓ เปลี่ยนว่า	สัตตะระสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๑๘ เปลี่ยนว่า	อัฐฐาระสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๑๙ เปลี่ยนว่า	อุณะวิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๒๐ เปลี่ยนว่า	วิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๒๑ เปลี่ยนว่า	เอกะวิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๒๒ เปลี่ยนว่า	พาวิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๒๓ เปลี่ยนว่า	เตวิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ
พ.ศ. ๒๕๒๔ เปลี่ยนว่า	จะตุวิสูตตะระปัญจะสะดาธิกานิ

❖ คำเปลี่ยนเดือน ❖

มกราคม	เปลี่ยนว่า	ปุตตะมาส	สตะ
กุมภาพันธ์	เปลี่ยนว่า	มาฆะมาส	สตะ
มีนาคม	เปลี่ยนว่า	ผัคคุณะมาส	สตะ
เมษายน	เปลี่ยนว่า	จิตตะมาส	สตะ
พฤษภาคม	เปลี่ยนว่า	วิสาขะมาส	สตะ
มิถุนายน	เปลี่ยนว่า	เชษฐะมาส	สตะ
กรกฎาคม	เปลี่ยนว่า	อาสาฬหะมาส	สตะ
สิงหาคม	เปลี่ยนว่า	สวณะมาส	สตะ
กันยายน	เปลี่ยนว่า	โปฏฐะปะทะ หรือ ภัททะปะทะ	มาส สตะ
ตุลาคม	เปลี่ยนว่า	อัสตะยุชะมาส	สตะ
พฤศจิกายน	เปลี่ยนว่า	กัตติกะมาส	สตะ
ธันวาคม	เปลี่ยนว่า	มิกะสิระมาส	สตะ

❖ คำเปลี่ยนวันที่ ❖

วันที่ ๑	เปลี่ยนว่า	ปะฐะมัง	ทินัง
วันที่ ๒	เปลี่ยนว่า	ทุติยัง	ทินัง
วันที่ ๓	เปลี่ยนว่า	ตะติยัง	ทินัง
วันที่ ๔	เปลี่ยนว่า	จะตุตถัง	ทินัง
วันที่ ๕	เปลี่ยนว่า	ปัญจะมัง	ทินัง

วันที่ ๖	เปลี่ยนว่า	กัญจั่ง	ทินัง
วันที่ ๗	เปลี่ยนว่า	สัตตะมัง	ทินัง
วันที่ ๘	เปลี่ยนว่า	อัญจะมัง	ทินัง
วันที่ ๙	เปลี่ยนว่า	นะวะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๐	เปลี่ยนว่า	ทะสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๑	เปลี่ยนว่า	เอกาทะสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๒	เปลี่ยนว่า	ทวาทะสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๓	เปลี่ยนว่า	เตระสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๔	เปลี่ยนว่า	จะตุททะสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๕	เปลี่ยนว่า	ปณะระสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๖	เปลี่ยนว่า	โสพะสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๗	เปลี่ยนว่า	สัตตะระสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๘	เปลี่ยนว่า	อัญจาระสะมัง	ทินัง
วันที่ ๑๙	เปลี่ยนว่า	อุณะวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๐	เปลี่ยนว่า	วีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๑	เปลี่ยนว่า	เอกะวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๒	เปลี่ยนว่า	ทวาวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๓	เปลี่ยนว่า	เตวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๔	เปลี่ยนว่า	จะตุวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๕	เปลี่ยนว่า	ปัญจะวีสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๖	เปลี่ยนว่า	ฉัพพีสะติมัง	ทินัง

วันที่ ๒๗	เปลี่ยนว่า	ตัดะวิสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๘	เปลี่ยนว่า	อฏฐะวิสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๒๙	เปลี่ยนว่า	อุณะติงสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๓๐	เปลี่ยนว่า	ติงสะติมัง	ทินัง
วันที่ ๓๑	เปลี่ยนว่า	เอกะติงสะติมัง	ทินัง

❖ คำเปลี่ยนวัน ❖

วันอาทิตย์	เปลี่ยนว่า	ระวิวาโร
วันจันทร์	เปลี่ยนว่า	จันทะวาโร
วันอังคาร	เปลี่ยนว่า	ภุมมะวาโร
วันพุธ	เปลี่ยนว่า	วุทธะวาโร
วันพฤหัสบดี	เปลี่ยนว่า	กะรุวาโร
วันศุกร์	เปลี่ยนว่า	สุกกะวาโร
วันเสาร์	เปลี่ยนว่า	โสระวาโร

❖ คำสมาทานธุดงค์ ❖

๑. ถือกุณฑลปวงเป็นวัตรว่า กะหะปะติจีวะรัง ปะฏิกขิปามิ
ปวงสุกฺกัถังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรางดคบหาดีจีวรเสีย
สมาทานองค์ของผู้ถือซึ่งผ้านุ่งสุกฺกัถังคังเป็นวัตร

๒. ถือกุณฑลปวงเป็นวัตรว่า จะตุตตะจีวะรัง
ปะฏิกขิปามิ

เตจิวรังกังคัง สะมาதியามิ แปลว่า เรงดจิวรผืนที่สี่เสย สมาทาน
องค์ของผู้ถือซึ่งใครจิวรเป็นวัตร

๓. ถือเทียวบิณฑบาตเป็นวัตรว่า อะติเรกะลาภัง ปะฏิกขิปามิ
บิณฑะปาติงคังคัง สะมาதியามิ แปลว่า เรงดคอดีเรกะลาภเสย สมาทาน
องค์ของผู้ถือบิณฑบาตเป็นวัตร

๔. ถือเทียวบิณฑบาตไปตามแถวเป็นวัตรว่า โลลุปปะจารัง
ปะฏิกขิปามิ สะปะทานะจาริ๊งคังคัง สะมาதியามิ แปลว่า เรงดการ
เทียวโลเลเสย สมาทานองค์ของผู้ถือเทียวบิณฑบาตไปตามแถว
เป็นวัตร

๕. ถือนั่งจันอาสาณะเดียวเป็นวัตรว่า นานาสะนะโกชะนัง
ปะฏิกขิปามิ เอกาสะนิ๊งคังคัง สะมาதியามิ แปลว่า เรงดจันต่าง
อาสาณะเสย สมาทานองค์ของผู้ถือนั่งจันอาสาณะเดียวเป็นวัตร

๖. ถือนั้นเฉพาะในบาตรเดียวเป็นวัตรว่า ทุติยะภาชะนัง
ปะฏิกขิปามิ ปัตตะบิณฑิกังคัง สะมาதியามิ แปลว่า เรงดภาชนะที่
สองเสย สมาทานองค์ของผู้ถือการจันเฉพาะในบาตรเป็นวัตร

๗. ถือห้ามภักตอันนำมาถวายเมื่อภายหลังเป็นวัตรว่า
อะติริตตะโกชะนัง ปะฏิกขิปามิ ขะลุปัจฉาภักตคังคัง สะมาதியามิ
แปลว่า เรงดโกษนะอันเหลือเพื่อเสย สมาทานองค์แห่งผู้ห้ามภักต
อันนำมาถวายเมื่อภายหลังเป็นวัตร

๘. ถืออยู่ป่าเป็นวัตรว่า คามันตะเสนาสะนัง ปะฏิกขิปามิ อารัญญกิงคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดสนาสนะชายบานเสีย สมาทานองค์แห่งผู้ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร

๙. ถืออยู่โคนไม้เป็นวัตรว่า จันนัง ปะฏิกขิปามิ รุกขะมุถิกังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดที่มุงที่บังเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการอยู่โคนไม้เป็นวัตร

๑๐. ถืออยู่ในที่แจ้งเป็นวัตรว่า จันนัญจะ รุกขะมุถัญจะ ปะฏิกขิปามิ อพโภกาสิกังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดที่มุงที่บัง และโคนไม้เสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการอยู่ในที่แจ้งเป็นวัตร

๑๑. ถืออยู่ป่าช้าเป็นวัตรว่า อะสุตานัง ปะฏิกขิปามิ โสตานิกังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดที่มีไร่ป่าช้าเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการอยู่ป่าช้าเป็นวัตร

๑๒. ถือการอยู่ในเสนาสนะอันท่านจัดให้อย่างไรเป็นวัตรว่า เสนาสนะโลลุปปัง ปะฏิกขิปามิ ยะถาสันถะดิกังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดโลเลในเสนาสนะเสีย สมาทานองค์ของผู้อยู่ในเสนาสนะอันท่านจัดให้อย่างไร

๑๓. ถือการนั่งเป็นวัตรว่า เสยยัง ปะฏิกขิปามิ เนตฺถชิกังคัง สะมาทียามิ แปลว่า เรงดการนอนเสีย สมาทานองค์ของผู้ถือการนั่งเป็นวัตร

วิธีบูชาพระรัตนตรัย

❖ กล่าวก่อนนั่งสมาธิ ❖

อันดับต่อไปนี้ให้ท่านทั้งหลายพึงตั้งใจกล่าวคำบูชาพระพร้อมๆ กันต่อไป

ยะมะหัง สัมมาสัมพุทฺธัง, ะกะวันตัง สะระณัง คะโต, (ท่านหญิงว่า...สะระณัง คะตา) อิมินา สักการะนะ, ตัง ะกะวันตัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้, ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้ตรัสรู้แล้วเอง โดยชอบ, ซึ่งข้าพเจ้าถึง, ว่าเป็นที่พึ่ง, กำจัดทุกข์ได้จริง, ด้วยสักการะนี้,

ยะมะหัง สวากขาตัง, ะกะวะตะ ะหัมมัง สะระณัง คะโต, (ท่านหญิงว่า...สะระณัง คะตา) อิมินา สักการะนะ, ตัง ะหัมมัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้, ซึ่งพระธรรม, อันพระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสดีแล้ว, ซึ่งข้าพเจ้าถึง, ว่าเป็นที่พึ่ง, กำจัดภัยได้จริง, ด้วยสักการะนี้,

ยะมะหัง สุปะฏิปันนัง, สังฆัง สะระณัง คะโต, (ท่านหญิงว่า...สะระณัง คะตา) อิมินา สักการะนะ, ตัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาบัดนี้, ซึ่งพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดี, ซึ่งข้าพเจ้าถึง, ว่าเป็นที่พึ่ง, กำจัดโรคได้จริง, ด้วยสักการะนี้,

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา, พุทธัง ภะคะวันตัง
อะภิวาเทมิ, (กราบ ๑ หน)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม, ธัมมัง นะมัสสามิ,
(กราบ ๑ หน)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ, สังฆัง นะมามิ,
(กราบ ๑ หน)

(กล่าวนำ) หันทะ มะยัง พุทธัสสะ ภะคะวะโต,
ปุปพะภาคะนะมะการัง กะโรมะเส ฯ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ

❖ คำขอขมาลาโทษ ❖

อุกาสะ อัจจะโย โน ภันเต, อัจฉิกะมา, ยะดาพาเล, ยะดา
มฺพพะเห, ยะดา อะกุสะเล, เย มะยัง กะรัมฺหา, เอวํ ภันเต มะยัง,
อัจจะโย โน, ปะฏิกัณฺหะถะ, อายะติง สังวะเรยยามะ,

ข้าพระพุทธเจ้าขอวิโรคาต, ที่ได้พลั้งพลาดด้วยกาย วาจา ใจ,
ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์, เพียงไร แต่ข้าพระพุทธเจ้า,
เป็นคนพาลคนหลง, อกุศลเข้าสิงจิต, ให้กระทำความผิด,
ต่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์, ขอพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์,
จงดลความผิดทั้งหลายเหล่านั้น, แก่ข้าพระพุทธเจ้า, จำเดิมแต่นี้

เป็นต้นไป, ขาพระพุทฺธเจ้า, จักขอสำรวจมรร汪, ซึ่งกาย วาจา ใจ, สืบต่อไปในเบื้องหน้า,

❖ คำอาราธนา ❖

อุกาสะ, ขาพระพุทฺธเจ้าขออาราธนา, สมเด็จพระพุทฺธเจ้า, ที่ไคตรัสรู้ล่วงไปแล้ว, ในอดีตกาล, มากกว่าเมล็ดทรายในทองพระมหาสมุทรทั้ง ๔, และสมเด็จพระพุทฺธเจ้า, อันจักไคตรัสรู้, ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า, และสมเด็จพระพุทฺธเจ้า, อันจักไคตรัสรู้, ในปัจจุบันนี้, ของมาบังเกิด, ในจักขุทวาร โสตทวาร, ฆานทวาร ชิวหาทวาร, กายทวาร มโนทวาร, แห่งขาพระพุทฺธเจ้า, ในกาลบัดเดี๋ยวนี้เกิด,

อุกาสะ, ขาพระพุทฺธเจ้าขออาราธนา, พระนพโลกุตตรธรรมเจ้า, ๘ ประการ, ในอดีตกาลที่ล่วงลับไปแล้ว, จะนับจะประมาณมิได้, และพระนพโลกุตตรธรรมเจ้า, ๘ ประการ, ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า, และพระนพโลกุตตรธรรมเจ้า, ๘ ประการ, ในปัจจุบันนี้, ของมาบังเกิด, ในจักขุทวาร โสตทวาร, ฆานทวาร ชิวหาทวาร, กายทวาร มโนทวาร, แห่งขาพระพุทฺธเจ้า, ในกาลบัดเดี๋ยวนี้เกิด,

อุกาสะ, ขาพระพุทฺธเจ้าขออาราธนา, พระอริยสงฆ์กับสมมติสงฆ์, ในอดีตกาลที่ล่วงลับไปแล้ว, จะนับจะประมาณมิได้, พระอริยสงฆ์กับสมมติสงฆ์, ในอนาคตกาลภายภาคเบื้องหน้า, พระอริยสงฆ์กับสมมติสงฆ์, ในปัจจุบันนี้, ของมาบังเกิด,

ในจักขุทวาร โสตทวาร, ฆานทวาร ชิวหาทวาร, กายทวาร
มโนทวาร, แห่งขาพระพุทฺธเจ้า, ในกาลบัดเดี๋ยวนี้เกิด,

❖ คำอธิษฐาน ❖

ขอเดชคุณพระพุทฺธเจ้า, คุณพระธรรมเจ้า, คุณพระสงฆเจ้า,
คุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ (ท่านหญิงว่า...คุณครูบาอาจารย์นะ),
คุณมารดาบิดา, คุณทานบารมี ศีลบารมี, เนกขัมมบารมี
ปัญญาบารมี, วิริยบารมี ขันติบารมี, สัจจบารมี อธิษฐานบารมี,
เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี, ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมา,
นับตั้งแต่รอยชาติพ้นชาติ, หมั่นชาติแสนชาติก็ดี,
ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมา, ในปัจจุบันนี้, ตั้งแต่เล็กแต่น้อย,
จะระลึกได้ก็ดี มิระลึกได้ก็ดี, ขอบุญบารมีทั้งหลายเหล่านั้น,
จงมาช่วยประคับประคองข้าพเจ้า, ขอให้ขาพระพุทฺธเจ้า,
ได้สำเร็จมรรคและผล, ในกาลปัจจุบันนี้เทอญ ฯ
นิพพานะปัจจะโย โหตุฯ
(กราบ ๓ ครั้ง)

❖ คำให้พรเป็นภาษาบาลีเมื่อจะเลิกนั่งสมาธิ ❖

สัพเพ พุทธา พระลัปป์ตดา ปัจเจกานัญจะ ยัง พระลััง,
 อะระหันตานุญจะ เตเชนะ รักขัง พันธามิ สัพเพโส,
 (ส่วนนี้เพิ่มตามความชอบใจ=เต อัตถะลัทธิสาสุจิตาวิรุพพาพุททะสาสะเน,อะโรคาสุจิตา
 โหทะ สะหะ สัพเพหิ ญาตึถิ,) สัพพะพุทธานุภาเวนนะ, สัพพะธัมมา
 นุภาเวนนะ, สัพพะสังฆานุภาเวนนะ, สะทา โสตถิ, ะวันตุ เต ฯ
 (สาธุชนรับว่า สาธุ...)

เบ็ดเตล็ด, คำอาราธนาต่าง ๆ

❖ ตัวอย่างการกล่าวสัมโมทนียกถา ❖

เมื่อพระภิกษุฉันภัตตาหารเรียบร้อยแล้ว ท่านทานบดีผู้หวังบุญ ก็จะถวายเครื่องไทยธรรมเป็นลำดับต่อไป จากนั้นพระภิกษุผู้เป็นประธานสงฆ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ฟังกล่าวสัมโมทนียกถา เพื่อความบันเทิงใจในบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญ ดังนี้ว่า....

เรือนที่กำลังถูกไฟไหม้ สิ่งของที่เจ้าของบ้านนำออกมาได้ ย่อมจะเป็นประโยชน์ แก่เจ้าของ ส่วนสิ่งของที่ถูกไฟไหม้อยู่ในเรือนนั้น ย่อมหาประโยชน์ไม่ได้ฉันใด ร่างกายของมนุษย์ทั้งหลาย ก็เป็นประดุจดังเรือนที่กำลังถูกไฟไหม้อยู่ฉันนั้น ไฟ คือ ความชรา ความเจ็บ และความตาย ซึ่งแผดเผาร่างกายมนุษย์ทั้งหลายอยู่เนื่องนิตย์

เพราะฉะนั้น ควรกระทำกุศล ควรปฏิบัติธรรม ควรนำสิ่งของออก ด้วยการบำเพ็ญทาน สิ่งที่ให้ไปแล้วก็เป็นการนำออกมาดีแล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขในโลกทั้งสอง และประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

คณะสงฆ์ (หลวงพี่หรืออาตมภาพ) ขออนุโมทนาสาธุการ ในความเป็นผู้มีปัญญาของท่านทานบดีทั้งหลายผู้ได้ชื่อว่าเป็นผู้ฉลาด ในการพึงทรัพย์ คือบุญไว้ดีแล้ว

ในโอกาสนี้คณะสงฆ์ จะได้พร้อมใจกันอาราธนาบารมีธรรม
ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าและ พระ
อรหันตเจ้าทั้งปวง บารมีธรรมของครูบาอาจารย์ที่เรเคารพนับถือ
ตลอดจนบารมีธรรมของทุกท่านในที่นี้ได้สั่งสมอบรมมาดีแล้ว

ขออนุญจนาบารมีทั้งหลายเหล่านี้ จงมาประมวลรวมกันเข้าให้เป็น
ตะบะเคาะ พลวปัจจัย ส่งผลคลันดาลอภิบาลปกป้องคุ้มครองรักษา
ให้ทุกๆ ท่าน จงเป็นผู้ปราศจากเสียซึ่งสรรพทุกข์ สรรพโศก สรรพ
โรค สรรพภัย สรรพเคราะห์ อุปัทวันตรายใดๆ อย่าได้มาพองพาน
ให้เจริญยั่งยืนนานอยู่ในร่มเงาแห่งบวรพระพุทธศาสนา

ตราบใดที่ยังเวียนว่ายตายเกิด ถือกำเนิดอยู่ในวิญญูสงสาร
ขอให้ถึงพร้อมด้วยจตุรพิธพรชัยคือ อายุ วรรณะ สุขะ ปฎิภาณ
ธรรมสาร บริวาร สมบัติ ปราธนาสิ่งหนึ่งประการใด
อันเป็นไปในทางที่ขอบประกอบด้วยกุศล ขอจงสัมฤทธิ์ผล
ดังกมลที่มุ่งมาดปรารถนาแล้วจงทุกประการ ให้ทุกท่าน
เข้าถึงฐานะแห่งความเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีผู้ใจบุญ
คำจุนพระพุทธศาสนา

เมื่อถึงคราวเจริญภาวนาปฏิบัติธรรม ขอให้มิได้ดวงตาเห็นธรรม
เข้าถึงธรรมะของพระพุทธเจ้าได้โดยง่าย โดยเร็วพลัน
จนกระทั่งถึงพระนิพพานจงทุกท่านเทอญ

❖ พิธีปล่อยสัตว์ปล่อยปลา ❖

คำเกริ่นก่อนนำปล่อยสัตว์ปล่อยปลา (ตัวอย่าง)

ท่านสาธุชนทั้งหลาย บางคน ถึงจะมีทรัพย์สมบัติ
มากมายสักเพียงใดก็ตามที มีสมบัติเป็นพันล้านก็ตามเกิด
แต่ถ้าชีวิตของเขาเหล่านั้น เป็นชีวิตที่สั้นเสียแล้ว
ก็ไม่มีประโยชน์ในการใช้จ่ายสมบัติเหล่านั้น และโอกาสที่จะได้ใช้
สมบัติเหล่านั้นก็มีน้อย เพราะฉะนั้นชีวิตและอายุที่ยืนนาน
จึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับทุกคน การให้ชีวิตย่อมได้ชีวิต

ท่านทั้งหลายได้เดินทางออกจากบ้านมาตั้งแต่เช้า เพื่อมาสั่ง
สมบุญใหญ่ ๆ ขึ้นไป เราได้มาใช้เวลาให้กับตัวเราอย่างเต็มที่
ในการสร้างบารมีให้กับตัวเอง โดยเฉพาะการปล่อยสัตว์ปล่อยปลา
ให้ชีวิตสัตว์เป็นทาน เป็นการต่ออายุให้กับเราเพราะฉะนั้นเมื่อท่าน
ได้ทราบถึงอานิสงส์แล้ว

ต่อจากนี้ไป ขอเรียนเชิญทุกท่าน ตั้งใจกล่าวคำปล่อยสัตว์ปล่อย
ปลา โดยพร้อมเพรียงกัน

❖ คำปล่อยสัตว์ปล่อยปลา ❖

(นำ) หันตะ มะยัง พุทธัสสะ ะคะคะโต ปุพพะภาคะนะมะ-
การัง ะโรมะ เสฯ

(รับ) นะโม ตัสสะ ะคะคะวะโต ะระหะโต สัมมา-

สัมพุทฺธัสสะ ฯ (ว่า ๑๓ คน)

พุทฺธะบุชา, มะหาเตชะวันโต,
ข้าพเจ้า, บุษาพระพุทฺธเจ้า, ขอให้มีเดช, มีอำนาจ, มีวาสนา,

ธัมมะบุชา, มะหาปัญฺโญ,
ข้าพเจ้า, บุษาพระธรรม, ขอให้มีปัญญา,

สังฆะบุชา, มะหาโกกะ วัหะ,
ข้าพเจ้า, บุษาพระสงฆ์, ขอให้มีโกกะทรพัสสมบัติ,

อิมินา สักกาเรนะ , พุทฺธัง, ธัมมัง, สังฆัง, ปูเชมิ ฯ
ข้าพเจ้า, ขอนอบนอมถึง, คุณพระพุทฺธเจ้า, คุณพระธรรมเจ้า,
คุณพระสงฆ์เจ้า, อีกทั้งคุณมารดาบิดา, คุณครูอุปัชฌาย์ อาจารย์,
คุณทานบารมี ศีลบารมี, เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี, วิริยะบารมี
ขันติบารมี, สัจจะบารมี อธิษฐานบารมี, เมตตาบารมี
อุเบกขาบารมี, ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมา, นับตั้งแต่รอยชาติพันธุ์ชาติ,
หมื่นชาติแสนชาติก็ดี, ที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญมา, ในปัจจุบันนี้,
ตั้งแต่เล็กแต่น้อย, จะระลึกได้ก็ดี, มิระลึกได้ก็ดี,
ขอบุญบารมีทั้งหลายเหล่านั้น, จงมาช่วยประคับประคองข้าพเจ้า,
ให้สิ้นสรรพเคราะห์, ให้สิ้นสรรพโสภ, ให้สิ้นสรรพโรค,
ให้สิ้นสรรพภัย, ศัตรูใด ๆ อย่าพองพาล,

สัพเพ สัตตา, อะเวรา, อัปพะยาปัชชา, อะนีฆา, สุขี อัตตานัง,
ประสิทธิรันตุ ฯ

ขอสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง, จงเป็นผู้ไม่มีเวร, จงเป็นผู้ไม่มีภัย,

ขอให้พ้นทุกข์พ้นภัย, ปลาทิ้งหลายเหล่านี้, หากข้าพเจ้า
ไม่ช่วยชีวิตไว้, ก็จะถึงซึ่งความตาย, ในวันนี้หรือพรุ่งนี้,
ขอบุญกุศล, ที่ข้าพเจ้าช่วยให้, สัตว์พ้นจากความตาย,
สัตว์พ้นจากที่คุมขัง, จงมาช่วยประทับประคองข้าพเจ้า,
ให้สิ้นสรรพเคราะห์, ให้สิ้นสรรพโศก, ให้สิ้นสรรพโรค,
ให้สิ้นสรรพภัย, ให้ได้สำเร็จมรรคผลนิพพาน, ในกาลปัจจุบันนี้
เทอญ นิพพานะปัจจะโย โหตุฯ

❖ คำแผ่เมตตา ❖

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตายด้วย
กันหมดทั้งสิ้น

อะเวรา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย
ด้วยกันหมดทั้งสิ้น

อัปยาปัชฌา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีความเจ็บไข้ลำบาก
กายลำบากใจเลย

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย
ด้วยกันหมดทั้งสิ้น

อะนีฆา จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย

สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์เกิดแก่เจ็บตาย
ด้วยกันหมดทั้งสิ้น

สุชี อัตตานัง ปะริหะรันตุ จงมีความสุขกายสุขใจ
รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

❖ วิธีกรวดน้ำ ❖

เมื่อจะกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนบุญ ต้องคำนึงถึงประเพณีที่มีมาตั้งแต่โบราณกาลด้วย วิธินิยมทำกันดังนี้ คือเริ่มต้นเตรียมน้ำสะอาดใส่ภาชนะไว้พอสมควร จะเป็น ถ้วยชามเล็ก แก้วน้ำ หรือขัน อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ พอสงฆ์เริ่มสวดอนุโมทนาด้วยบทพระคาถา ก็เริ่มกรวดน้ำ โดยตั้งใจนึกถึงอุทิศส่วนบุญมือขวา จับภาชนะน้ำริน ไข่มือซ้ายประคอง แล้ววาบทกรวดน้ำในใจไปจนจบ การหลั่งน้ำกรวดถาเป็นพื้นดินควรหลั่งลงในที่สะอาดหมดจด ถ้าอยู่บนเรือนหรือสถานที่ที่ไม่ใช่พื้นดิน ต้องหาภาชนะอื่นที่สมควร เช่น ถาดหรือขันเป็นต้นรองน้ำกรวดไว้ เสร็จแล้วจึงนำไปเทลงดินตรงที่สะอาด อย่าให้กระโดนหรือภาชนะสกปรกรองเป็นอันขาด เพราะน้ำที่กรวดเป็นสักขีพยานในการทำบุญของตนว่าทำด้วยใจสะอาดจริง ๆ

ถ้ากรวดน้ำที่นิยมว่ากันในเวลากรวดทั่ว ๆ ไป มีอยู่หลายแบบ คือ แบบสั้น แบบย่อ และแบบยาว ว่าเฉพาะคำบาลีแบบสั้นเป็นต้นดังนี้

❖ คำกรวดน้ำแบบสั้น ❖

(เป็นคำอุทิศของพระเจ้าพิมพิสาร)

อิหยัง เม ญาตินัง โหตุ (ว่า ๓ จบ)

ขอบุญนี้จึงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้าเกิด

หากจะเต็มพุทธภายิตต์ต่อว่า “สุจิตา โหนตุ ญาตะโย” ก็ได้
ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เกิด

❖ คำอาราธนาศีล ๕ ปกติ ❖

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระणेณะ สะหะ
ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระणेณะ
สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระणेณะ
สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

❖ คำอาราธนาศีล ๘ ปกติ ❖

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระणेณะ สะหะ
อัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระणेณะ
สะหะ อัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ตะตัมปี มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระเณนะ
สะหะ อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ

❖ คำอาราธนาศีล ๘ พิเศษ คืออุโบสถศีล ❖

มะยัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญฺฐังคะสะมันนาอะคัง
อุโบสะถัง ยาจามะ

ทุตัมปี มะยัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญฺฐังคะ-
สะมันนาอะคัง อุโบสะถัง ยาจามะ

ตะตัมปี มะยัง ภันเต ติสระเณนะ สะหะ อัญฺฐังคะ-
สะมันนาอะคัง อุโบสะถัง ยาจามะ

❖ คำอาราธนาสวดพระปริตร ❖

วิปตติปะภูพาหะ	สัพพะสัมปัตติสัทธา
สัพพะทุกขะวินาสายะ	ปะริตตัง พุรุณะ มังคะลัง
วิปตติปะภูพาหะ	สัพพะสัมปัตติสัทธา
สัพพะภะยะวินาสายะ	ปะริตตัง พุรุณะ มังคะลัง

วิปตติปะภูพาหะ

สัพพะสัมปัตตติทริยา

สัพพะโรคะวินาสายะ

ปะริตตัง พฺรุธะ มังคะลัง

❖ คำอาราธนาแสดงธรรม ❖

พรหมา จะ โลกาธิปะติ สะหัมปะติ
 กัตถัญชะลี อ้นธิวะรัง อะยาจะละ
 สันติระ สัตตาปปะระชักกะชาติกา
 เทเสตุ รัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

วิธีถวายทานต่าง ๆ

❖ คำถวายข้าวพระพุทธ ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมัง สุปะพฺยัญชนะสัมปันนัง สาลีนัง โอทะนัง อุทะกัง
วะรัง พุทฺธัสสะ ชัมมัสสะ สังฆัสสะ ปุเชมิ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอถวายภัตตารพร้อมด้วยสุปะพยัญชนะ ทั้งน้ำดื่ม
อันเป็นโภชนะประเสริฐนี้ แด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
พระธรรม พระสงฆ์ ณ บัดนี้ ฯ

❖ คำถวายทานทั่วไป ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

สุทินนัง วะตะ เม ทานัง อาสะวักขะยาเวหัง นิพพานะสังขาตัง
โหตุ อะนาคะเต กาเล ฯ

ทุดิยัมปิ สุทินนัง วะตะ เม ทานัง อาสะวักขะยาเวหัง
นิพพานะสังขาตัง โหตุ อะนาคะเต กาเล ฯ

ตะติยัมปิ สุทินนัง วะตะ เม ทานัง อาสะวักขะยาเวหัง
นิพพานะสังขาตัง โหตุ อะนาคะเต กาเล ฯ

คำแปล

ท่านอันข้าพเจ้าให้ดีแล้วหนอ ของจงเป็นที่นำมาซึ่งความสิ้นไป
แห่งอาสวะ คือ พระนิพพาน ในอนาคตกาล เทอญฯ
แมในวาระที่ ๒ ฯลฯ แมในวาระที่ ๓ ฯลฯ

❖ คำกล่าวนำก่อนถวายสังฆทาน ❖

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า, สัปบุรุษย่อมให้ทาน, เช่น ข้าว
และน้ำ, ที่สะอาดประณีต, ตามกาลสมควรอยู่เป็นนิจ, แต่
ผู้ประพฤติพรหมจรรย์, ซึ่งเป็นบุญเขตอันเยี่ยม,
สำหรับผู้ให้เครื่องบริโภคนั้น, ได้ชื่อว่า, ให้ฐานะหาประการ,
แก่ปฏิภาณ, ดังต่อไปนี้คือ, ให้อายุ, ใหวรรณะ, ใหสุขะ, ใหพละ,
และใหปฏิกาณ, ผู้ให้ก็ย่อมได้รับฐานะหาประการนั้นด้วย,
ท่านสาธุชนทั้งหลาย, บุญเท่านั้น, เป็นที่พึงของพวกเราทั้งหลาย,
ดังนั้น, ขอเรียนเชิญทุกท่าน, พึงตั้งใจ, กล่าวคำถวายภัตตาหาร
เป็นสังฆทาน, โดยพร้อมเพรียงกันนะครับ

❖ คำถวายสังฆทาน ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โธณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ
สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัต-
ตอาหาร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แด่พระภิกษุสงฆ์,
ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ภัตตอาหาร, พร้อมด้วยบริวาร
ทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ

❖ คำถวายสังฆทานอุทิศ ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โธณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ
สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจะ มาตาปิตุอาทีนัง
ญาคะกานัญจะ ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ภัต-
ดาหาร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แด่พระภิกษุสงฆ์,
ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ภัตดาหาร, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย, แก่ญาติทั้งหลาย
มีมารดาและบิดาเป็นต้นด้วย, ตลอดกาลนานเทอญ

❖ คำถวายสลากภัต ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

เอตานิ มะยัง ภันเต, ภัตตานิ, สะปะริวารานิ, อะสุกัฏฐานะ,
ฐะปิตานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอนะชะยามะ, สาธุ โน ภันเต,
ภิกขุสังโฆ, เอตานิ, สะปะริวารานิ, ปะภุคคัณหาตุ, อัมहाกัง,
ทิฆะมัตถัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ซึ่งสลากภัต กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ อันข้าพเจ้าทั้งหลาย,
ตั้งไว้แล้ว ณ ศาลาโนน, (หรือที่โนน) แด่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ซึ่งสลากภัต กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนานเทอญ

❖ คำถวายมตกภัต ๆ เพื่อผู้ตาย ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต, มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, มะตะกะภัตตานิ, มะตะกัสสะเจว, อัมหากัญจะ, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย, ซึ่งมตกภัตกับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ซึ่งมตกภัตกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, แก่ผู้ตายด้วย แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย, สิ้นกาลนานเทอญ

❖ คำถวายข้าวสาร ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต, ตันตุลานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, ตันตุลานิ, สะปะริวารานิ, ปะฐักคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ซึ่งข้าวสาร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ซึ่งข้าวสาร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายเภสัช ๕ ❖

เนยใส เนยข้น น้ำมัน ย้าผึ้ง น้ำอ้อย
(ว่า นโม ๓ จบ)

สละระโท นามายัง กันเต กาโล สัมปัตโต ยัตตะ โส ภาวะวา,
อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ สละระทิกพาเรน, อาพาธิกานัง ภิกขุณัง,
ปัญจะเภสัชชานิ, อะนุญญาสิ, สัปปีง นะวะนีดัง เถลึง มะรุง
ผาณิดัง, มะยันทานิ ตักกาคะสะทิสัง อิมัง กาลัง สัมปัตตา ตัสสะ
ภาวะวะโต ปัญญัตตานุกะดัง ทานัง ทาตุกามา เตสุ
ปะริยาป็นนานิ มะรุผาณิดาทีนิ ภิกขุณญะจะ สามะเณรานัญจะ
โอโณชะยามะ สาธุ โน กันเต อัยยา ยะถาอาภะตานิ
มะรุผาณิดาทีนิ ปะฏิักคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้มีเจริณ, กาลชื่อว่าสรวะ, มาถึงแล้ว, ในสรวะกาลไรเล่า, สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น, ได้ทรงอนุญาต เกสัช ๕ ประการ คือ เนยใส, เนยข้น, น้ำมัน, น้ำผึ้ง, น้ำอ้อย, แก่ภิกษุทั้งหลาย, ผู้ป่วยไข้, เพราะอาพาธอันเกิดขึ้นในสรวะกาล, บัดนี้, มาถึงสรวะกาลนั้นแล้ว, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ประรณานาจะถวายทาน, อันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น, ทรงบัญญัติแต่งตั้งแล้ว, จึงได้ถวายเกสัชทั้งหลาย, มีน้ำผึ้งและน้ำอ้อยเป็นต้น, ซึ่งนับเขาในเกสัช ๕ อย่างนั้น, แก่ภิกษุทั้งหลาย, ขอพระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายจงรับ, ซึ่งเกสัชทั้งหลาย, มีน้ำผึ้งและน้ำอ้อยเป็นต้นนั้น, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนานเทอญ

❖ คำถวายผ้าไตรจีวร ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต ตีจีวรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ตีจีวรานิ สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ซึ่งผ้าไตรจีวร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แด่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ซึ่งผ้าไตรจีวร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายผ้าอาบน้ำฝน ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต, วัสสีกะสาฎิกานิ, สะปะริวารานิ,
ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ,
อิมานิ, วัสสีกะสาฎิกานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ,
อัมहाกัง, ทิฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ผ้าอาบน้ำฝน, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แด่พระภิกษุสงฆ์,
ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ผ้าอาบน้ำฝน, พร้อมด้วยบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนานเทอญ

❖ คำถวายผ้าจำนำพรรษา ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต, วัสสาวาสิกะจีวะรานิ, ภิกขุสังฆัสสะ,
โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ, วัสสาวาสิกะ-
จีวะรานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมहाกัง, ทีมะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ซึ่งผ้าวัสสาวาสิกจีวรทั้งหลายเหล่านี้, แต่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ผ้าวัสสาวาสิกจีวรทั้งหลายเหล่านี้,
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายผ้ากฐิน ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมัง มะยัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระพุทฺธสัง,
สังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, สังโฆ, อิมัง
สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระพุทฺธสัง, ปะฏิคคัณหาตุ,
ปะฏิคคะเหตฺวา จะ, อิมินา พุทฺธเสนะ, กะฐินัง, อัตถะระตุ,
อัมहाกัง, ทีมะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ผาจีวรกฐิน, พรอมด้วยบริวารนี้, แก่พระสงฆ์, ขอพระสงฆ์จงรับ,
ครั้นรับแล้ว, จงกรานกฐิน, ด้วยผาผืนนี้, เพื่อประโยชน์,
เพื่อความสุข, เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย,
ตลอดกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายผ้าป่า ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต, ปังสุกุลจีวรานิ, สะปะริวารานิ,
ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต, ภิกขุสังโฆ, อิมานิ,
ปังสุกุลจีวรานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมहाกัง,
ทิฆะระตัง, หิตายะ, สุขายะ, นิพพานายะ จะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีเจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอน้อมถวาย,
ผ้าปังสุกุลจีวร, พรอมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้, แก่พระภิกษุสงฆ์,
ขอพระภิกษุสงฆ์, จงรับ, ผ้าปังสุกุลจีวร, พรอมด้วยบริวาร
ทั้งหลายเหล่านี้, ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อประโยชน์, เพื่อความสุข,
เพื่อมรรคผลนิพพาน, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ตลอดกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายวัจจะกุฎี ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

มะยัง ภันเต อิมัง วัจจะกุฎิง อาคะตานุคหะคัสสสะ จาคุทิสัสสะ
ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง
วัจจะกุฎิง ปะฏิคคัณหาตุ อัมहाกัง ทิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย วัจจะกุฎี
แด่พระภิกษุสงฆ์ผู้มาแต่ทิศทั้ง ๔ ที่มาแล้วก็ดี ที่ยังมีไฉนมาก็ดี
ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับ วัจจะกุฎีนี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และเพื่อความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ

❖ คำถวาย เสนาสนะ-กุฎี-วิหาร ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต เสนาสนานิ อาคะตานุคหะคัสสสะ
จาคุทิสัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต
ภิกขุสังโฆ อิมานิ เสนาสนานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมहाกัง
ทิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้มีเจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
 เสนาสนะเหล่านี้แด่พระสงฆ์มาแต่ทิศทั้ง ๔ ที่มาแล้วก็ดี
 ที่ยังมีไฉนก็ดี ข้าแต่พระสงฆ์ผู้มีเจริญ ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่ง
 เสนาสนะเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์
 และเพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ

❖ คำถวายปราสาทผึ้ง ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

มหายัน กัณเฑ สะปะริวารัง มะรุปฺปะปาสาทัง อิมัสมิง วิหาร
 สัมปัตตะโธเนชยามะ สาธุ โน กัณเฑ สัมโม อิมัง สะปะริวารัง
 มะรุปฺปะปาสาทัง ปฏิกกัณหาตุ อัมหากัง ทิฆะรัตตัง หิตายะ
 สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้มีเจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
 ปราสาทผึ้งนี้พร้อมทั้งบริวาร แด่พระสงฆ์ ในวิหารนี้
 ขอพระสงฆ์จงรับปราสาทผึ้งนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
 เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

❖ คำถวายผ้าไตรจีวรอุทิศให้แก่ผู้ตาย ❖

อิมานิ มะยัง ภันเต ตีจีวราणि อัยยัสสะ เทมะ สาธุ โน
ภันเต อะยัง ตีจีวระปะฐาวิปาโก อัมहाกัง มาตาปิตุอาทีนัง
ญาคีนัง กาละกะตานัง สังวัตตะตุ อัมहाกัง มาตาปิตุอาทะโย
ญาคะกา ทานะ ปัตติง ละภันตุ อัมहाกัง เจตะสา ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอถวายไตรจีวร
แก่พระผู้เป็นเจ้า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าผู้เจริญ อันว่าผลวิบากของ
การบูชาด้วยไตรจีวรนี้จึงเป็นไปเพื่อญาติทั้งหลาย มีบิดามารดา
เป็นต้น ของข้าพเจ้าทั้งหลาย อันว่าญาติทั้งหลายนี้มีมารดาบิดา
เป็นต้น ของข้าพเจ้าทั้งหลาย จึงได้ส่วนแห่งทานนี้
ตามความประสงค์ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เทอญ ฯ

❖ คำถวาย กระจกलयประทีป ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

มะยัง อิมินา ฐปะทีปะสัฏกกาเรน อะสุกายะ นัมมะทายะ
ปุลิเน จิตัง มุนิโน ปาทะวะลัญชัง อะภิปูชะมะ อะยัง
ฐปะทีปะสัฏกกาเรน มุนิโน ปาทะวะลัญชัสสะ ปูชา อัมहाกัง
ทีมะรัตตัง หิตายะ สุขายะ สังวัตตะตุ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาซึ่งรอยพุทธบาท ที่ตั้งอยู่เหนือกองทรายในแม่น้ำชื่อว่านัมมทานทีโน้น ด้วยสักการะ คือ รูปเทียนนี้ อันว่าการบูชารอยพระพุทธบาท ด้วยสักการะ คือรูปเทียนนี้ ของจงเป็นไปเพื่อประโยชน์เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

❖ คำถวาย ตูพระไตรปิฎกเทศนา ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

มะยัง ภันเต อิมัง สะเตปิฎกะกัมภีรญฺเจะ สะปะริวารัง มัญชุสฺสง ภิกขุสฺสงฆสสะ นียามเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสฺสงโฆ อิมัง สะเตปิฎกะกัมภีรญฺเจะ สะปะริวารญฺเจะ มัญชุสฺสง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง มีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งตูพร้อมด้วยกัมภีรพระมัลลย์และบริวารนี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ขอพระสงฆ์จงรับซึ่ง ตูพร้อมด้วยกัมภีรมาลย์และบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

❖ คำถวายโตะหมู่บูชา ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมัง ภันเต ปุชชนะปัสสััง สะปะริวารัง ภิกขุสังฆัสสะ
 นิยาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุ สังโฆ อิมัง ปุชชนะปัสสััง
 สะปะริวารัง ปฏิคคัณหาคู อัมहाङ्गं मिमरुदङ्गं हिताय
 सुखाय ॥

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่ง
 โตะหมู่บูชาพร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์
 ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่ง โตะหมู่บูชาพร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้
 ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข
 แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ ॥

❖ คำถวาย หนังสือเรียน ❖

(ว่า นโม ๓ จบ)

อิมานิ มะยัง ภันเต สิกขะนะปัณณานิ สะปะริวารานิ
 ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ
 สิกขะนะปัณณานิ สะปะริวารานิ ปฏิคคัณหาคู อัมहाङ्गं
 मिमरुदङ्गं हिताय सुखाय ॥

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
หนังสือเรียน พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระสงฆ์จงรับ หนังสือเรียน พร้อมด้วยบริวารทั้งหลายเหล่านี้
ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ ฯ

❖ คำถวายผ้าสงฆ์หน้าพระวันสงกรานต์ ❖

อิมานิ มะยัง ภันเต ตีจิวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ตีจิวะรานิ
สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะระัตตัง หิตายะ
สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ซึ่งผ้าไตรจีวร พร้อมทั้งบริวารเหล่านี้แด่พระภิกษุสงฆ์
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับซึ่งผ้าไตรจีวรเหล่านี้ พร้อมทั้งบริวาร
เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน
เทอญ.

❖ คำถวายผลไม้ต่าง ๆ ❖

อิมานิ มะยัง ภันเต นานาพะลานิ สะปะริวารานิ
ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ
อิมานิ นานาพะลานิ สะปะริวารานิ ปะฏิกคฺคัณหาตุ อัมหากัง
ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งผลไม้ต่าง
ๆ ทั้งหลาย พร้อมด้วยบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์
ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งผลไม้ต่าง ๆ ทั้งหลาย
สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายอัฐบริขาร ❖

อิมานิ มะยัง ภันเต อัฐฐะปะริขารานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ อัฐฐะ-
ปะริขารานิ ปะฏิกคฺคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งบริขาร
ทั้งหลายแปดนี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระ
ภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งบริวารทั้งหลายแปดนี้ เพื่อประโยชน์และ
ความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายเครื่องบูชา ❖

อิมานิ มะยัง ภันเต รัตตะนัตตะยัสสะ ปุชเชนัตถายะ ปุปผาทีนิ
 สักการานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต
 ภิกขุสังโฆ อิมานิ สักการานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง
 หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งเครื่อง
 สักการะบูชา มีดอกไม้เป็นต้นทั้งหลาย เหล่านี้ เพื่อบูชาซึ่งพระรัตน-
 ตรัย ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งเครื่องสักการะบูชา
 ทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายโรงเรียน ❖

อิมัง ภันเต สิกขะกามะนัง อุคคะหะนัตถายะ สิกขะนะสาลัง
 สะปะริกขารัง ภิกขุสังฆัสสะ นิยาเทมะ สาธุ โน ภันเต
 ภิกขุสังโฆ อิมัง สิกขะนะสาลัง สะปะริกขารัง ปะฏิคคัณหาตุ
 อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งโรงเรียน
 เพื่อประโยชน์ แก่การศึกษาของผู้ใคร่การศึกษาทั้งหลาย

พร้อมด้วยบริวารหลังนี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ
ขอพระภิกษุสงฆ์ จงรับ ซึ่งโรงเรียนพร้อมด้วยบริวารหลังนี้
เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายหอนั้น ❖

อิมัง ภันเต อาหาระโกชะนัตถายะ อการัง สะปะริวารัง
ภิกขุสังฆัสสละ นียาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง
อการัง สะปะริวารัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งหอนั้นนี้
พร้อมด้วยบริวาร เพื่อประโยชน์แก่การฉันอาหารแก่พระภิกษุสงฆ์
ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระภิกษุสงฆ์ จงรับ ซึ่งหอนั้น
พร้อมด้วยบริวารนี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายระฆัง ❖

อิมัง ภันเต คัณทิง สะปะริวารัง ภิกขุสังฆัสสละ นียาเทมะ สาธุ
โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง คัณทิง สะปะริวารัง ปะฏิคคัณหาตุ
อัมहाกัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายซึ่งระฆัง
พร้อมทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ข้าแต่ท่านผู้เจริญ
ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับซึ่งระฆัง พร้อมด้วยบริวารนี้ เพื่อประโยชน์
และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน เทอญ

❖ คำถวายพระพุทธรูป ❖

อิมัง ภันเต พุทธะรูปัง สังฆัสสะ โอนิชะยามะ อาจะติง
สาสะนัสสะ อะติโรจะนายะ จะ ถาวะรายะ จะ สาธุ โน ภันเต
สังโฆ อิมัง พุทธะรูปัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ที่มะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ซึ่งพระพุทธรูปนี้ แก่พระสงฆ์ เพื่อความรุ่งเรือง และเพื่อความถาวร
แห่งพระศาสนาต่อไป ข้าแต่ท่านทั้งหลายผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับ
ซึ่งพระพุทธรูปนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำปาวารณาสงฆ์ในพรรษา ❖

สังฆัง ภันเต ปะวาเรมิ อิมัง เตมาสัง จะตุหิ ปัจจะหิ
 ยะเถาสังโฆ เตสุ ยังกิญจิ อิจจะตัตตา สังโฆ เม ภันเต อิมัง
 ปะวาระณัง ปะฎีกคัณหาตุ มัยหังเจวะ มาตาปีตานัง จะ
 ทิณะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอปวารณาพระสงฆ์ด้วยปัจจัย ๔
 ตลอดมาสนี้ พระสงฆ์ยอมปวารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งในปัจจัย ๔
 ทั้งหลายเหล่านั้นเมื่อใดขอพระสงฆ์จงบอกข้าเจ้าเมื่อนั้น ข้าพเจ้า
 จะนำมาถวายตามสติกำลัง ขอพระสงฆ์จงรับปวารณานี้ของ
 ข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
 ตลอดกาลนานเทอญ ฯ

❖ คำใส่บาตร ❖

อิทัง เม ทานัง อาสวักขะยวะหัง โหตุ

❖ คำแผ่เมตตา ❖

สัพเพ สัตตา อะเวรา อัปปาปัชฌา อะนีฆา สุขี อัตตานัง
 ปะริหะรันตุ ฯ

❖ คำถวายข้าวพระพุทธ ❖

อิมัง สุปะพัฏฐะนะสัมปันนัง สาลีนัง โภชะนัง อุทะกัง
วะรัง พุทฺธัสสะปุเชมิ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอโอกาสบูชา ซึ่งโภชนะ แห่งข้าวสาลีอันสมบูรณ์แล้ว
ด้วยแรงศรัทธาและน้ำใจประเสริฐแด่พระพุทธเจ้า

❖ คำลาข้าวพระพุทธเจ้า ❖

เสสัง มังคะลัง ยาจามิ

คำแปล

ข้าพเจ้าขอของที่เหลืออันเป็นมงคล

❖ คำบูชาศพ เช่นศพบิดา ❖

ในเวลาจุติรูปเทียมนุชาหรือในเวลานำอาหารคาวหวานไปวาง
ที่ศพ ว่าเป็นภาษาไทย

พระคุณใดที่พระคุณพ่อได้ก่อกุศลสงเคราะห์ อนุเคราะห์ และ
อุปถัมภ์มาจนตราบทุกวันนี้ ลูกขอบูชาพระคุณอันนั้น
ด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

ถ้าศพเป็น มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ลูก ป้า น้า อา พี่ ก็เปลี่ยนไปตามบุคคลนั้น ๆ เช่นเปลี่ยนคำว่าคุณพ่อเป็น คุณแม่ คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย คุณลูก คุณป้า คุณน้า คุณอา หรือคุณพี่ และเปลี่ยนคำแทนชื่อของคนให้ถูกต้อง เช่น ลูก หลาน หรือน้อง ถ้าผู้ตายไม่เคยชบเลี้ยงตนมาก่อนก็ตัดคำว่า “และชบเลี้ยงออกเสีย”

อนึ่ง จะว่าเพียงสั้น ๆ ก็ได้ดังนี้

ลูกขอบูชาพระคุณของคุณพ่อด้วยเครื่องสักการะนี้ (กราบ)

ต้องเปลี่ยนชื่อผู้ที่เราบูชา และเปลี่ยนชื่อตัวเราไปให้เหมาะสมดังที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

เมื่อบูชาเสร็จแล้ว จะกล่าวคำขอมาโทษต่อไปเลยก็ให้ว่าดังนี้

กายกรรม ๓ วาจากรรม ๔ มโนกรรม ๓ ถ้าลูกได้ประมาทพลาดพลั้งล่วงเกินด้วยการก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ขอคุณพ่อโหสิกรรมให้แก่ลูกด้วยจนตราบเทาเข้าสู่นิพพานเทอญ (กราบ)

ถ้าเป็นญาติอื่น หรือคนอื่นก็เปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับฐานะของญาติและบุคคลนั้น ๆ

คำขอมาโทษนี้ใช้ได้ทั่วไป แม้ท่านยังมีชีวิตอยู่ก็ใช้ได้ แต่สำหรับผู้ใหญ่เมื่อผู้น้อยมาขอมา ควรประณมมือหรือวางมือไว้ในท่าเรียบร้อย แล้วแต่ความเหมาะสมของผู้มาขอมา แล้วกล่าวตอบว่า "โทษอันใดที่เธอได้ล่วงเกินฉัน

ฉันขอโหสิกรรมให้ทั้งสิ้น แต่ถ้าหากว่าฉันได้ล่วงเกินเธอบ้าง
ขอเธอได้ อโหสิกรรมให้ แก่ฉัน ด้วยเทอญ"
(เปลี่ยนคำที่ใช่แทนตัวไปตามฐานะของบุคคล)

❖ คำภาวนาเวลารดน้ำศพ ❖

อิทัง มะตะกะสะรีรัง อุทะกัง วิยะ สัจจัตถัง อะโหสิกัมมัง
ขอใ้ร่างกายของผู้ตายนี้ จงอโหสิกรรมกัน เหมือนน้ำที่รดแล้ว
(น้ำที่รดแล้วก็ต้องเหือดแห้งหายไป)

❖ คำภาวนาเวลาเผาศพ ❖

อะยัมปิ โข เม กาโย เอวัง ภาวี เอวัง รัมโม เอวัง อะนะตีโต
แมร่างกายของเราี้ ก็จะต้องเป็นเช่นนี้
จะต้องมีอย่างนี้เป็นธรรมดา จะไม่ล่วงพ้นความตายอย่างนี้ไปได้

❖ คำภาวนาเวลาทอดผ้าศพให้พระบังสุกุล ❖

นามะรูปัง อะนิจจัง นามะรูปัง ทุกัง นามะรูปัง อะนัตตา
นามรูปไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา

❖ คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ ❖

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง เราก็ต้องตายแน่นอน

❖ คำถวายยานพาหนะ ❖

อิมัง ยานัง ภิกขุสังฆัสสละ นียาเทมะ สาธุ โน ภันเต
ภิกขุสังโฆ อิมัง ยานัง ปะภุคคัณหาตุ อัมहाกัง ทิฆะรัตตัง
หิตายะ สุขายะ.

คำแปล

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย
ซึ่งยานพาหนะนี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ
ซึ่งยานพาหนะนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

❖ คำถวายจตุปัจจัยบุษชาธรรม ❖

อิมหิ สักการะหิ จะตุปัจจัยะยาทีหิ ตัง พุทฺธัง สะธัมมัง สะสังขมํ
อะภิปุชะยามิ เอสา อัมहाกัง ปุชา สังวัตตะตุ มาตาปิตุอาณัญเจา
อัมहाกัง ทิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

คำแปล

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาด้วยน้ำใจที่เลื่อมใสอย่างยิ่ง
ซึ่งพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น พร้อมด้วยพระธรรม พร้อมทั้งพระสงฆ์
ด้วยเครื่องสักการะทั้งหลายเหล่านี้ มีจตุปัจจัยเป็นต้น
การบูชาของข้าพเจ้าทั้งหลายนี้ ขอจงเป็นไปเพื่อประโยชน์
และความสุขแก่ญาติของข้าพเจ้าทั้งหลาย มีมารดา บิดาเป็นต้น

และของข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย ตลอดกาลนานเทอญ ฯ

❖ คำบูชาพระก่อนนอน ❖

พุทธบูชา มหาเตชวันโต ธัมมบูชา มหาปัญโญ
สังฆบูชา มหาโกกะวาโห ติโลกะนาถัง อะภิปุชะยันติ อิมัง
อัครีพะหู ปุปผัง อะหัง ชินะ ทัตถวา อะสิตักปะปะโกฏิโย อะภิรุโป
มหาปัญโญ ธาเรนโต ปิฎะกะดายัง นิพพานัง ประมะมังสุขัง ฯ

พิเศษ ศาสนพิธี

❖ บุญพิธีสำหรับฆราวาส ❖

บุญพิธีที่จะกล่าวในบทนี้ ได้แก่ พิธีทำบุญเนื่องด้วยประเพณีในครอบครัวของพุทธศาสนิกชน เป็นประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของคนไทยทั่วไป ส่วนมากทำกันเกี่ยวกับเรื่องฉลองบ้าน เรื่องต้องการเพื่อเป็นสิริมงคลบ้าง เรื่องตายบ้าง เหล่านี้นิยมทำบุญทางพุทธศาสนา เพราะเป็นประเพณีนิยม ดังนั้น จึงเกิดมีพิธีกรรมที่จะต้องปฏิบัติขึ้น และถือปฏิบัติสืบๆ กันมาตั้งแต่โบราณกาล

บุญพิธี ที่จะนำมากล่าวในที่นี้เป็นเรื่องที่จะต้องกล่าวถึงอีกเรื่องหนึ่งโดยแยกออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. ทำบุญงานมงคล

๒. ทำบุญงานอวมงคล

แต่ ละเอียดประเภตต่างก็มีความมุ่งหมายและเหตุผลตลอดถึงระเบียบพิธีที่จะต้องปฏิบัติแตกต่างกันออกไปเป็นกรณีๆ ดังจะนำมาชี้แจงให้เข้าใจกันเฉพาะแต่ที่สำคัญดังต่อไปนี้

❖ พิธีทำบุญเลี้ยงพระ ❖

การทำบุญเลี้ยงพระ จะจัดทำที่ไหนก็ได้ทั้งที่วัดหรือที่บ้าน แต่โดยส่วนมากนิยมจัดทำกันที่บ้าน โดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มา เจริญพระพุทธมนต์ในสถานที่ประกอบพิธีในตอนเย็นเรียกกัน โดยทั่วไปว่า “สวดมนต์เย็น”

รุ่งขึ้นเวลาเช้าถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ ที่มาเจริญ พระพุทธมนต์เมื่อเย็นวานนั้น ซึ่งโดยทั่วไปเรียกกันว่า เลี้ยง พระเช้าหรือฉันเช้าและในคราวเดียวกันก็มีตักบาตรด้วย บางที ก็เย็นเวลามาทำพรอมกันในวันเดียวเลยในตอนเช้าหรือเพล แล้ว แต่ความสะดวก โดยนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์ จบแล้วถวายภัตตาหารให้เสร็จสิ้นในเวลาเดียวกัน อย่างนี้เรียกว่า “ทำบุญเลี้ยงพระ”

การทำบุญเลี้ยงพระนี้ นิยมทั้งในงานมงคลและอวมงคลทั่วไป ซึ่งที่เรียกกันว่าการทำบุญงานมงคลนั้น เพื่อความสุข ความเจริญแก่ จิตใจโดยปราศจากเหตุที่ตีเป็นเหตุ ส่วนที่เรียกว่าทำบุญงานอวมงคล ได้แก่ การทำบุญเลี้ยงพระเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขโดย ปราศจากเหตุไม่สู้ดีเนื่องจากว่ามีการตายและเจ็บป่วยเกิดขึ้นใน หมู่ญาติ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในครอบครัวจึงจัดการทำบุญขึ้นเพื่อ อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเพื่อเป็น สวัสดิ์มงคลแก่ผู้ที่ยังอยู่

การทำบุญทั้ง ๒ ประเภทนี้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติมี ๒ ฝ่ายคือ

- ฝ่ายทายกทายิกาผู้ประกอบการทำบุญขึ้น เรียกว่า ฝ่ายเจ้าภาพ
- ฝ่ายปฏิบัติคหะผู้รับทานและประกอบพิธีกรรมตามความประสงค์ของเจ้าภาพ ซึ่งเป็นบรรพชิต เรียกว่า ฝ่ายภิกษุสงฆ์

ทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าภาพและฝ่ายภิกษุสงฆ์มีระเบียบปฏิบัติพิธีกำหนดไว้ เพื่อความเรียบร้อยโดยเหมาะสมแต่ละประเภทของงาน เป็นขนบประเพณีสืบมาดังต่อไปนี้

ระเบียบพิธี

❖ ทำบุญงานมงคล ❖

พิธีฝ่ายทายกทายิกาผู้ที่จะทำบุญเนื่องในงานมงคลต่างๆ นั้นในที่นี้เรียกว่า “เจ้าภาพ” เบื้องต้นต้องเตรียมกิจการต่างๆ ที่ควรทำก่อน ดังนี้

- อาราธนาพระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์
- เตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชา
- ตกแต่งสถานที่บริเวณพิธี
- วงด้ายสายสิญจน์
- เชิญพระพุทธรูปมาตั้งบนที่บูชา

- ❑ ปลูกดอกสนะสำหรับพระสงฆ์
- ❑ เตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ตามสมควรแก่ฐานะ
- ❑ ตั้งภาชนะสำหรับทำนํ้ามนต์
- ❑ ตระเตรียมวัตถุไทยธรรม และอาหารคาวหวานที่สมควร

เพื่อถวายแด่พระสงฆ์

เมื่อพระสงฆ์ที่เจ้าภาพได้อาราธนาณิมนต์ไว้มาถึงสถานที่ที่จัดงานไว้ตามเวลากำหนด ฝ่ายเจ้าภาพจะต้องปฏิบัติกรณียกิจ คือ

- ❑ คอยกลางเฝ้าพระสงฆ์และเช็ดด้วย
- ❑ ประเคนเครื่องรับรองที่จัดเตรียมไว้
- ❑ ได้เวลาแล้ว จุดเทียนรูปที่โต๊ะบูชา บูชาพระแล้วกราบ

นมัสการ ๓ ครั้ง

- ❑ อาราธนาศีลและรับศีล
- ❑ ต่อจากรับศีล ก็อาราธนาพระปริตร เสร็จแล้วไหว้หรือ

กราบแล้วแต่กรณีย

❑ นั่งฟังพระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ เมื่อจบแล้วถวายนํ้าร้อนหรือเครื่องคัมอันควรแก่สมณะ แล้วแต่จะจัด

ขั้นตอนต่าง ๆ โดยสังเขป

ในการปฏิบัติพิธีตามหน้าที่ที่กล่าวนี้ มีข้อที่ควรจะต้องเข้าใจให้กว้างขวางอยู่อีกซึ่งจะได้อธิบายต่อไป คือ

๑. เรื่องการอาราธนาพระสงฆ์มาเจริญพระพุทธมนต์
 นิยมไม่กำหนดจำนวนข้างมาก นิยมกำหนดจำนวนข้างน้อยไว้
 โดยเกณฑ์คือ ไม่น้อยกว่า ๕ รูป เกิน ๕ รูปไปเป็น ๗ รูป เป็น ๙ รูป
 ขอนำสังเกตคือ ไม่นิมนต์พระสงฆ์จำนวนคู่ เว้นแต่งาน
 มงคลสมรสนิยมพระสงฆ์เป็นจำนวนคู่ จุดมุ่งหมายคือแบ่งให้
 ฝ่ายเจ้าบ่าวและฝ่ายเจ้าสาวนิมนต์พระมาจำนวนเท่าๆ กัน
 เมื่อรวมกันจึงเป็นจำนวนคู่

๒. เรื่องเตรียมพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชา ที่สำหรับ
 ตั้งพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชาที่เรียกกันว่า “โต๊ะหมู่บูชา”
 ปัจจุบันนี้โต๊ะบูชานิยมทำกันเป็นชุดหรือเป็นหมู่โดยหมู่หนึ่งจะมี ๕
 ตัวบาง ๗ ตัวบาง ๙ ตัวบาง แต่ละตัวจะสลักลวดลายสวยงาม
 พระพุทธรูปให้ตั้งไว้บนโต๊ะตัวสูงที่สุด แจกัน ดอกไม้และพาน
 ดอกไม้ตั้งเป็นลำดับลงมา กระถางรูปและเชิงเทียนตั้งไว้บนโต๊ะ
 ตรงหน้าพระพุทธรูป ถ้าในสถานที่ซึ่งหาโต๊ะหมู่ไม่ได้ให้ใช้โต๊ะ
 ที่สมควรไม่สูงและไม่ต่ำจนเกินไปนักแทนก็ได้ แต่เวลาตั้ง
 พระพุทธรูปให้หาผาขาวมาปูรองก่อนแล้วจึงค่อยตั้ง เวลาจะตั้ง
 โต๊ะหมู่ให้หันหน้าไปทางเดียวกันกับพระสงฆ์

๓. เรื่องสถานที่ และบริเวณพิธี นิยมทำให้สะอาดเรียบร้อย
 เป็นสำคัญ เพราะเป็นการทำบุญต้องการสิริมงคลและออกแขกด้วย
 ความสะอาดเรียบร้อยทุกอย่างเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง

ถ้าได้เพิ่มการตกแต่งเพื่อความสวยงามขึ้นอีกเป็นการดียิ่ง
ทั้งนี้สุดแต่ฐานะและกำลังของตนเป็นสำคัญ

๔. เรื่องวงคายสายสิญจน์ สิญจน์ แปลว่า การรคน้ำ
หมายถึงการรคน้ำด้วยพิธี อันเป็นเรื่องของศาสนาพราหมณ์
เดิมคำว่า “สาย” เขาชงหนาเป็น “สายสิญจน์” สำหรับใช้ในงาน
มงคลต่างๆ สายสิญจน์ทำด้ายด้ายดิบโดยวิธีจับเส้นด้ายเส้นใน
เข็ดสาวออกมาเป็นห่วงๆ ครั้งแรกจะไคเพียง ๓ เส้นต่อทำครั้งที่ ๒
จึงจะไค ๕ เส้น ใช้ในงานมงคลทุกอย่าง แต่งานศพไม่มี
ฎยาโยก็ต้องใช้ด้ายสายสิญจน์แทนเหมือนกัน

การวงคายสายสิญจน์มีกำหนดว่า ถ้าเป็นบ้านมีรั้วรอบไหวง
รอบรั้ว ถ้าไม่มีรั้วรอบหรือมีแต่กว้างมากไปก็ให้วงเฉพาะแต่
สถานที่ที่ทำการพิธีเท่านั้นก็ได้

การวงคายสายสิญจน์ต้องให้สูงไว้อย่าให้ใครข้ามไค เพราะ
จะถือว่าไม่เคารพ เพราะสายสิญจน์ที่วงรอบบริเวณนี้จะต้องนำ
มาวงรอบที่ฐานพระประธานด้วยเมื่อวงคายมาถึงฐานพระพุทธรแล้ว
(ให้วนรอบในทางขวา) ก้อนมาที่ภาชนะน้ำมนต์แล้ววาง
กลุ่มด้ายที่เหลือไว้นบนพานเพื่อที่พระจะได้คลี่จับถือในเวลาเจริญ
พระพุทธรมนต์

๕. เรื่องเชิญพระพุทธรูปมาตั้ง บนที่บูชาควรจะทำเมื่อใกล้
จะถึงเวลาที่กำหนด พระพุทธรูปที่จะนำมาตั้งจะเป็นพระอะไรก็ได้

พอให้เป็นพระพุทธรูปเท่านั้น แต่ต้องได้ขนาดพอประมาณ สำหรับที่จะใช้ ก่อนที่จะนำพระพุทธรูปจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ก่อนที่จะยกพระพุทธรูปขึ้นให้ยกมือขึ้นไหว้ก่อนและเมื่อถึงเวลา วางลงเสร็จแล้วให้ยกมือขึ้นไหว้อีกครั้งหนึ่ง

๖. เรื่องปูลาดอาสนะสำหรับพระสงฆ์ อาสนะสำหรับ พระสงฆ์ใช้นิยมนัยกันอยู่ ๒ แบบ คือ แบบปูพื้นและแบบยกสูง เวลาปู ไม่สมควรปูติดเนื้อเป็นอันเดียวกันกับของคฤหัสถ์ ควรจะให้ขาดจากกัน ถ้าฝ่ายเจ้าภาพนั่งเก้าอี้ให้ใช้อาสนะยกสูง อาสนะสำหรับพระสงฆ์นั้นควรปูให้สูงกว่าของคฤหัสถ์

๗. เรื่องเตรียมเครื่องรับรองพระสงฆ์ตามแบบและ ประเพณีก็มีน้ำร้อน น้ำเย็น และกระโถน การวางเครื่อง รับรองเหล่านี้มีหลักว่าต้องวางด้านขวามือของพระระหว่างรูปหนึ่ง กับอีกรูปหนึ่ง ที่นั่งเรียงกัน ถ้าเครื่องรับรองมีจำกัด จะจัดให้ ๒ รูป ต่อ ๑ ที่ก็ได้

๘. เรื่องตั้งภาชนะสำหรับทำน้ำมนต์ ควรเตรียมภาชนะ เป็นประการแรก ถ้าไม่มีครอบน้ำมนต์จะใช้น้ำตรหรือขันน้ำพาน รองแทนก็ได้ ต่อไปก็หาน้ำสะอาดมาใส่ ห้ามไม่ให้ใช้น้ำฝน เพราะไม่นิยมและต้องมีเทียนน้ำมนต์อีก ๑ เล่ม ควรเป็นเทียน ขี้ผึ้งแท่ง ดัดที่ปากบาตรไม่ต้องจุดเมื่อเตรียมเสร็จแล้วให้นำไป

วางไว้ทางหน้าโต๊ะบูชาให้คอนมาทางอาสนะสงฆ์ใกล้กับอาสนะ
หัวหน้าสงฆ์เพื่อที่ท่านจะได้หยดเทียนทำนํ้ามนต์สะดวก

๕. เรื่องจุดเทียนรูป ที่โต๊ะบูชา เจ้าภาพควรจุดเอง การจุด
เทียนควรจุดด้วยไม้ขีด หรือเทียนชนวน ห้ามจุดต่อจากไฟอื่น
เวลาจุดต้องจุดเทียนเล่มซ้ายมือของเราก่อนจุดเทียนเสร็จแล้วจึง
จุดรูป และเวลาดับเทียนชนวนหรือรูปที่ไฟติดลูกหย้าไขปากเป่า
ให้ไขมือหรืออะไรก็ได้พัดให้ดับก็ได้ ต่อจากนั้นจึงดำเนินพิธี
ไปตามลำดับ คืออาราธนาศีล รับศีลและอาราธนาพระปริตร
พออาราธนาพระปริตรจบแล้ว พระสงฆ์เริ่มสวดมนต์ ทุกคนที่
อยู่ในบริเวณพิธีฟังนั่งประนมมือฟังพระสวดด้วยความเคารพ
พอพระเริ่มสวดมงคลสูตรขึ้นต้นบท อเสวนา จ พาลานํ เป็นต้น
เจ้าภาพฟังเข้าไปจุดเทียนนํ้ามนต์ที่บาตรหรือครอบนํ้ามนต์หน้า
พระแล้ว ประเคนบาตรหรือครอบนํ้ามนต์นั้นต่อหัวหน้าสงฆ์เพื่อ
ท่านจะได้ทำนํ้ามนต์ต่อไป

๑๐. ขอบุญปฏิบัติวันเลี้ยงพระ ถ้าจัดเลี้ยงพระในวันรุ่งขึ้นควร
จัดอย่างวันสวดมนต์เย็น เมื่อพระสงฆ์มาพร้อมกันแล้วเจ้าภาพ
จุดรูปเทียนแล้วอาราธนาศีล รับศีลอย่างวันก่อน เสร็จแล้วไม่
ต้องอาราธนาพระปริตร พระสงฆ์เริ่มสวดถวายพรพระ เมื่อ สวดถึง
พาหุง... ให้เริ่มดักบาตรและเตรียมอาหารให้พร้อม
พอพระสวดจบก็ยกประเคนได้

เมื่อพระสงฆ์ฉันอิ่มแล้ว เจ้าภาพก็ถวายไทยธรรม
พระสงฆ์อนุโมทนา พระสงฆ์เริ่มสวด ยถา...ให้เจ้าภาพกวาดน้ำ
พอสวด สัพพี...ก็ประนมมือรับพรไปจนจบแล้วส่งพระกลับ

❖ การบูชาข้าวพระพุทธรูป ❖

อนึ่ง การเลี้ยงพระในพิธีทำบุญเลี้ยงพระนี้ มีประเพณีโบราณ
สืบต่อกันมาอย่างหนึ่ง คือ การถวายข้าวพระพุทธรูป เพราะเนื่อง
จากว่าพระภิกษุสงฆ์ที่นิมนต์มานั้นมีพระพุทธรูปเจ้าเป็นประมุข
จึงต้องถวายของคพระประมุขก่อน คือพระพุทธรูปเจ้า พระพุทธรูปเจ้าแม่
ปรินิพพานไปแล้วก็ต้องถวายต่อพระพักตร์พระพุทธรูป นิยม
ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล อาหารที่จะถวายพระพุทธรูปก็เช่น
เดียวกับอาหารที่ถวายพระสงฆ์ ที่ซึ่งจะตั้งอาหารเหล่านี้ควรมี
ผ้าขาวปูรอง พิธีการถวายข้าวพระพุทธรูปให้เจ้าภาพยกภัตตาหาร
ไปตั้งไว้ตรงหน้าพระพุทธรูปเสร็จแล้วจุดธูป ๓ ดอกปักธูปในกระถาง
แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือตรงหน้าที่ตั้งข้าวพระพุทธรูปและ
โตะหมั้นบูชา นโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายดังนี้

“อิมัง สูปะพะยัญชนะสัมปันนัง ธาลินัง โอทะนัง อุทะกัง
วะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ”

การกล่าวคำถวายนี้จะว่าในใจหรือว่าดังๆ ก็ได้ จบแล้วกราบ ๓
ครั้ง เมื่อพระสงฆ์ฉันเสร็จแล้ว เจ้าภาพก็ลาข้าวพระพุทธรูป
การลาข้าวพระพุทธรูปนิยมดังนี้ ผู้ลาพึงเข้าไปคุกเข่าหน้าสำหรับที่

โตะบูชา^๗นั้น กราบ^๗ ๓ ครั้ง แล้ว^๗ประนมมือ^๗กล่าว^๗คำว่า “เส^๗สัง^๗ มัง^๗คะ^๗ลัง^๗
ยา^๗จา^๗มิ” แล้ว^๗ไหว้ ต่อจากนั้น^๗ก็ยก^๗ขา^๗วพระ^๗พุท^๗ธออก^๗ไป^๗ได้^๗เลย

❖ พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ์ ❖

เริ่ม^๗ตนเมื่อ^๗สงฆ์^๗รับ^๗นิมนต์^๗แล้ว ถึง^๗วัน^๗กำหนด^๗ที่^๗เจ้า^๗ภาพ^๗จะ^๗มา^๗รับ^๗
ฟัง^๗เต^๗รีย^๗มตัว^๗ให้^๗พร^๗้อม^๗ก^๗อน^๗ถึง^๗เว^๗ลา เมื่อ^๗มี^๗ผู้^๗มา^๗รับ^๗จะ^๗ได้^๗ไป^๗ทัน^๗ที่^๗
หรือ^๗ถ้า^๗ไป^๗เอง^๗ก็^๗คว^๗รไป^๗ให้^๗ถึง^๗ก^๗อน^๗เว^๗ลา^๗เล็ก^๗ก^๗นอย^๗ และ^๗ต^๗อง^๗น^๗ุ่ง^๗ห^๗่ม^๗ให้^๗
เร^๗ียบ^๗ร^๗อย^๗สม^๗แก^๗สม^๗ณ^๗สา^๗รูป^๗ คว^๗รม^๗ี^๗พั^๗ด^๗ตา^๗ล^๗ป^๗ั^๗ตร^๗ไป^๗ด^๗้วย^๗ทุ^๗ก^๗รูป^๗
หรือ^๗จะ^๗มี^๗แต่^๗ผู้^๗เป็น^๗ประ^๗ชา^๗น^๗เท่า^๗นั้น^๗ก็^๗ได้^๗ต^๗อง^๗ระ^๗วัง^๗เร^๗ื่อง^๗พั^๗ด^๗ที่^๗เ^๗า^๗ไป^๗ด^๗้วย^๗
ถ้า^๗เป็น^๗งาน^๗ม^๗ง^๗ค^๗ล^๗ไม่^๗สม^๗คว^๗รเ^๗า^๗พั^๗ด^๗ที่^๗ใ^๗ห^๗าง^๗าน^๗อ^๗ว^๗ม^๗ง^๗ค^๗ล^๗ไป^๗ เ^๗ชน^๗
พั^๗ด^๗งาน^๗ส^๗พ^๗ เป็น^๗ค^๗้น^๗ คว^๗รนำ^๗เ^๗า^๗พั^๗ด^๗ที่^๗ใ^๗ห^๗าง^๗าน^๗ม^๗ง^๗ค^๗ล^๗ไป^๗
เว^๗ลา^๗ที่^๗จะ^๗ต^๗อง^๗ใ^๗ห^๗พั^๗ด^๗มี^๗ด^๗ัง^๗นี้

- เว^๗ลา^๗ให้^๗ศี^๗ล^๗ เฉ^๗พา^๗ห^๗ัว^๗ห^๗น^๗า
- ข^๗ัด^๗ส^๗ัก^๗เค^๗ และ^๗ข^๗ัด^๗ด^๗ำ^๗น^๗าน^๗ เฉ^๗พา^๗ะ^๗รูป^๗ที่^๗น^๗ั^๗ง^๗อ^๗ัน^๗ด^๗ับ^๗ ๓
- อนุ^๗โม^๗ทนา^๗พิ^๗ธี^๗ต^๗อง^๗ใ^๗ห^๗ทุ^๗ก^๗รูป^๗
- ถ้า^๗มี^๗บ^๗ั^๗ง^๗สุ^๗ก^๗ล^๗อ^๗ธิ^๗ต^๗วย^๗ ก็^๗ต^๗อง^๗ใ^๗ห^๗ทุ^๗ก^๗รูป^๗

เมื่อ^๗ไป^๗ถึง^๗ใน^๗บริ^๗เว^๗ณ^๗งาน^๗คว^๗รระ^๗วัง^๗ใน^๗การ^๗ที่^๗จะ^๗น^๗ั^๗ง^๗ พ^๗ัด^๗น^๗ั^๗น^๗คว^๗ร^๗ว^๗าง^๗
ไ^๗ว^๗ค^๗าน^๗ห^๗ล^๗ัง^๗ข^๗ว^๗า^๗มือ^๗ เจ^๗า^๗ภาพ^๗เร^๗ิม^๗อา^๗รา^๗ธ^๗นา^๗ศี^๗ล^๗ ห^๗ัว^๗ห^๗น^๗า^๗ส^๗ง^๗ฆ์^๗พิ^๗ง^๗ค^๗ลี^๗
ก^๗ล^๗ุ^๗ม^๗ค^๗าย^๗ส^๗าย^๗สิ^๗ญ^๗จน^๗ส^๗ง^๗ต^๗อ^๗ก^๗ัน^๗ไป^๗จน^๗ถึง^๗รูป^๗สุ^๗ด^๗ท^๗าย^๗ พ^๗อ^๗อา^๗รา^๗ธ^๗นา^๗ศี^๗ล^๗ถึง^๗
ค^๗ติ^๗ย^๗ัม^๗ปี... ห^๗ัว^๗ห^๗น^๗า^๗ส^๗ง^๗ฆ์^๗พิ^๗ง^๗จ^๗ับ^๗พั^๗ด^๗เร^๗ิม^๗ให้^๗ศี^๗ล^๗ การ^๗จ^๗ับ^๗พั^๗ด^๗คว^๗ร

จับตรงคอพัด ไข่มือกำด้ามด้วยนิ้วทั้ง ๔ ส่วนหัวแม่มือยกขึ้น
แตะด้ามให้ทาบตรงขึ้นไปตามด้ามพัด ดึงพัดให้ห่างพอประมาณ
และตั้งให้ตรง พอจบคำอาราธนาศีล ก็ตั้งนะโม แล้วบอก
สรณคมน์ศีลต่อไปจนจบ พอให้ศีลจบก็วางพัด ถ้าไม่ได้้นำพัด
ไปด้วยทุกรูปให้ส่งพัดต่อให้รูปที่ ๓ เตรียมขัดสักเก

พอเจ้าภาพอาราธนาพระปริตรถึงครั้งที่ ๓ รูปที่ ๓ เตรียม
ตั้งพัดอาราธนาจบก็ขัดสักเก พอขัดจบพระสงฆ์ทุกรูปยกสายสิญจน์
ขึ้นประนมมือพร้อมกัน หัวหน้านำนะโม และนำสวดบทต่างๆ
ไปตามแบบนิยม การเจริญพระพุทธรูปในงานมงคลมีกำหนด
เป็นหลัก ดังนี้ ไขในงานทั่วไป เจ็ดตำนาน ไขในงานมงคล
บางอย่าง สิบสองตำนาน ธรรมจักร มหาสมัย สุดแต่เจ้าภาพ
ประสงค์หรือสุดแต่พระสงฆ์เห็นเป็นการสมควร ส่วนที่ถือกันมา
เป็นธรรมเนียม เช่น ในงานทำบุญ อายุใหญ่ สวดธรรมจักร
และเจ็ดตำนาน ย่องานมงคลสมรสสวดมหาสมัยและเจ็ดตำนานย่อ

ในการเจริญพระพุทธรูปงานมงคลทุกแห่ง มีการตั้งภาชนะ
นํ้ามนต์ไว้ด้วย เพื่อให้พระสงฆ์ทำนํ้ามนต์ขณะสวด การทำ
นํ้ามนต์เป็นหน้าที่ของหัวหน้าสงฆ์ เจ้าภาพจะจุดเทียนนํ้ามนต์
ตั้งแต่พระสงฆ์เริ่มสวดมงคลสูตร ตามธรรมเนียมนิยมแต่ก่อน
พอสวดถึงรัตนสูตร ถึงบทที่ว่า ชีวัน ปุราณัง นะวัน นัตถิ
สัมภะวัน... หัวหน้าสงฆ์พึงไขมือขวาปลดเทียนนํ้ามนต์ออกจากที่

ปักแล้วจับเทียบควบกับสายสัญญาณหัดคน้ำตาเทียบ ลงไปใน
 น้ำมนต์ที่ละหยด พอสวดถึงคำว่า นิพ... ในคำว่า นิพพันติ ธีรา
 ยะถายัมปะทีโป ก็ให้จุ่มเทียบลงดับในน้ำมนต์ทันที พอถึงคำว่า
 ปะทีโป จึงยกขึ้นวางหรือติดไว้ที่เดิม แต่ในปัจจุบันนี้พอสวดถึงเย
 สุปยุตตา เตรียมปลดเทียบน้ำมนต์และเริ่มหยดเรื่อยไปจุ่ม
 ดับเทียบตรงคำว่า นิพ... เช่นเดียวกัน พอหัวหน้าสงฆ์ทำน้ำมนต์
 เสร็จและสวดมนต์ต่อไปจนเสร็จพิธีแล้ว ทายสุดมักมีประเพณี
 ขอให้พระสงฆ์พรมน้ำพระพุทธมนต์ ในการพรมน้ำพระพุทธมนต์
 ให้พระพรมฝ่ายเจ้าภาพและญาติพวกรองก่อนแล้วจึงพรมให้
 กระจายทั่วกันทั้งหมู่คณะ การพรมพึงจับกำหุ้ญคาหรือกำกาน
 มะยมที่เขาเตรียมไว้ ไข่มือขวากำรอบด้วยนิ้วทั้ง ๔ เว้นนิ้วชี้ไว้
 ให้ชี้ตรงทอดไปตามกำหุ้ญคาหรือกำกานมะยมนั้นมีอาการอย่างชีวิน
 เป็นการแสดงประกาศิตของสงฆ์ จุ่มปลายหุ้ญคาหรือกำกานมะยม
 ลงในน้ำแล้วสะบัดให้น้ำกระเซ็นไปข้างหน้า พระสงฆ์ที่เหลือสวด
 ชยันโต... พรมไปจนทั่วแล้วลูกจากอาสนะให้ฝ่ายเจ้าภาพคนใด
 คนหนึ่ง ช่วยถือภาชนะน้ำมนต์นำหน้าไปพรมสถานที่ที่เขาต้องการ
 ให้พรมโดยอาการเช่นเดียวกันนี้จนทั่ว เป็นอันเสร็จพิธีพรมน้ำ
 พระพุทธมนต์

❖ ทำบุญงานอวมงคล ❖

การทำบุญงานอวมงคล หมายถึงการทำบุญเกี่ยวกับเรื่องตาย หรืออุทิศส่วนบุญกุศลให้ผู้ตายนิยมทำกันอยู่ ๒ อย่าง คือ

□ ทำบุญหน้าศพ ที่เรียกว่าทำบุญ ๗ วัน ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน หรือทำบุญหน้าวันปลงศพ

□ ทำบุญอัฐิ คือ การทำบุญปรารภการตายของบรรพบุรุษหรือผู้ใดคนหนึ่งในวันคล้ายวันตายของท่านผู้ล่วงลับไปแล้วทั้งสองอย่างมีระเบียบที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

❖ งานทำบุญหน้าศพ ❖

ในการทำพิธีทำบุญหน้าศพนั้นจะต้องเตรียมกันทั้ง ๒ ฝ่าย คือฝ่ายเจ้าภาพและฝ่ายสงฆ์ พิธีกรรมนั้นก็คล้ายกับงานทำบุญงานมงคลแต่มีข้อแตกต่างอยู่บางประการ คือ ฝ่ายเจ้าภาพ

□ อาราธนาพระสงฆ์สวดพระพุทธรมณต์ มีจำนวนนิยม ๘ รูป หรือ ๑๐ รูป หรือเกินขึ้นไปกว่านั้นอีกแล้วแต่กรณี ในเรื่องอาราธนาพระสงฆ์สำหรับทำบุญงานอวมงคลไม่ใช่คำว่าอาราธนาว่า “ขออาราธนาเจริญพระพุทธรมณต์” เหมือนอย่างทำบุญงานมงคลแต่ใช้คำอาราธนาว่า “ขออาราธนาสวดพระพุทธรมณต์” มีข้อแตกต่างกันอยู่เป็นเรื่องที่ควรกำหนดไว้

□ ไม่ตั้งน้ำวงคาย หมายความว่า ไม่ต้องตั้งภาชนะน้ำสำหรับ
ทำน้ำมนต์และไม่มีการวงคายสายสิญจน์

□ เตรียมญาโยงต่อจากศพไว้เพื่อใช้บังสกุล สายโยงก็ใช้ด้วย
สายสิญจน์นั่นเอง แต่ไม่เรียกว่าสายสิญจน์เหมือนงานมงคล
เรียกว่า สายโยง ถ้าไม่ใช่สายสิญจน์ก็ใช้เป็นแผ่นผ้าแทน เรียกว่า
ญาโยงการเดินสายโยงหรือญาโยงจะโยงในที่สูงกว่าพระพุทธรูป
ที่ตั้งอยู่ไม่ได้ และจะปล่อยให้ลาดมากับพื้นที่ดินหรือนั่งก็ไม่
เหมาะสม เพราะสายโยงนี้เป็นสายที่ล้ามโยงออกมาจากกระหม่อม
ของศพเป็นสิ่งที่เนื่องด้วยศพ จึงต้องล้ามหรือโยงให้สมควร

ส่วนการปฏิบัติกรณีกนิในเมื่อพระสงฆ์มาตามกำหนดแล้วก็
คล้ายกับงานมงคลแตกต่างกันตรงที่ การจุดรูป เทียน ที่หน้าศพ
กับที่โต๊ะหมู่บูชาพระ บางท่านให้จุดรูป เทียนที่โต๊ะบูชาพระก่อน
จุดรูปเทียนที่หน้าศพภายหลัง แต่บางท่านก็บอกว่าต้องจุด
รูปเทียนที่หน้าศพก่อนเพื่อเป็นการแสดงการวะและเป็นการเตือน
ให้ศพนุชาพระ ตลอดถึงรับศีล ฟังพระสวดมนต์ฟังเทศน์
หรือฟังสวดมาดิกายังสกุล จุดรูปเทียนที่โต๊ะบูชาพระภายหลัง

สำหรับข้อปฏิบัติในวันเลี้ยงพระ ก็เช่นเดียวกับที่กล่าวแล้ว
ในงานมงคล มีเพียงแต่ว่าในงานอวมงคลหลังจากพระสงฆ์ฉัน
เสร็จแล้ว นิยมให้มีบังสกุลแล้วจึงถวายไทยธรรม เมื่อพระสงฆ์
อนุโมทนาฟังกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลต่อไป

❖ พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ์ ❖

พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ์ เริ่มต้นปฏิบัติแบบเดียวกับงานมงคลที่กล่าวมาแล้วต่างกันแต่เรื่องนำพัดตาลปัตรไปเท่านั้น จะต้องใช้พัดเกี่ยวกับงานศพจึงจะเหมาะสม เพราะงานอวมงคลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตายทั้งสิ้น ถ้าไม่มีจะใช้พัดงานอื่นก็ได้ เช่น พัดฉลองต่างๆ การสวดมนต์ในงานอวมงคลมีระเบียบนิยมเหมือนกันในตอนต้น และตอนท้ายทุกงานต่างกันแต่ตอนกลางซึ่งมีนิยมเฉพาะงานๆ ดังนี้

- ❑ ทำบุญศพ ๗ วัน สวดอนัตตลักขณสูตร
- ❑ ทำบุญศพ ๕๐ วัน สวดอาทิตตปริยาสูตร
- ❑ ทำบุญศพ ๑๐๐ วัน หรือทำบุญหน้าวันปลงศพสวด

ธรรมนิยามสูตร

❑ ทำบุญศพในวาระอื่นจากที่กล่าวนี้จะสวดอื่นใดนอกจากที่กล่าวนี้ก็ได้แล้วแต่เจ้าภาพประสงค์หรือหัวหน้านำสวด แต่มีธรรมเนียมอยู่ว่าไม่สวดเจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ธรรมจักร และมหาสมัย

ในการสวดนี้มีระเบียบปฏิบัติ คือ เมื่อให้ศีลและเจ้าภาพอาราธนาสวดพระปริตรจบแล้ว ไม่ต้องจัดสักเก ทุกรูปประนมมือพร้อมกันแล้วหัวหน้านำสวด

- นมการปาฐะ (นโม.....)
- สรณคมณปาฐะ (พุทฺธํ สรณํ.....)
- ปัพพโตปมคคาถาและอริยชนคาถา (ยถาปี เสลา.....)

พอจบตอนนี้ ทั้งหมดคลมมือลง แล้วรูปที่ ๓ ตั้งพัดขัดบทขัดของสูตรที่กำหนดสวดตามงานดังกล่าวแล้ว หัวหน้านำสวดสูตรที่ขั้ดนำนั้น แล้วนำสวดบทท่ายสวดมนต์ของงานอวมงคลต่อคือ

- ปฏิจสงมุปปาท (อวิชาปจจา สงขารา.....)
- พุทธอุทานคาถา (ยทา หเว.....)
- ภัทเทภรตตคาถา (อติตํ นานวาคเมย.....)
- ภาตุ สพพมกค.....

ธาสวดธรรมนิยามสูตร ไซ่สวด คิลักขณาทิกคาถา ก่อนสวดปฏิจสงมุปปาท

เมื่อสวดจบแล้ว ถ้ามีการชักผ้าบังสุกุลต่อท่าย เจ้าภาพจะลากสายโยงมาแล้วทอดผาพอถึงรูปสวดท่ายก็ตั้งพัด ไซ่มือชายจับตามพัดมือขวาจับผ้าบังสุกุล อย่าจับคว้ามือหรือทำอาการเพียงไซ่นิ้วมือแตะที่ผาเป็นอันขาด พร้อมกันทุกรูป แล้วเริ่มวาทชักบังสุกุล (อนิจจา...) พร้อมกันแล้วชักผาออกจากสายโยงแล้วเก็บไว้ นี่เป็นงานที่ฝ่ายเจ้าภาพทำสองวัน แต่ถาเป็นงานวันเดียว ให้สวดมนต์ก่อนนั้น มีข้อแปลกกัน คือ เมื่อสวดภัทเทภรตตคาถาจบแล้วให้สวดถวายพรพระต่อไปจนจบจึงจะเสร็จพิธีสวดมนต์

งานทำบุญอุทิศ

❖ ฝ่ายเจ้าภาพ ❖

พึงจัดเตรียมเช่นกับงานทำบุญหน้าศพ ตั้งแต่เพียงงานนี้ ต้องตั้งอุทิศหรือรูปของท่านผู้ล่วงลับห่างจากโตะบูชา คู่มือพิมพ์ สมนคร มีสายสัญญาณหรือภาษาโยงต่อจากโกศอุทิศหรือรูปเพื่อ ใช้สำหรับบังสุกุล ส่วนระเบียบที่พึงปฏิบัติอื่นจากนี้เหมือนกับที่ กล่าวแล้วข้างต้น

❖ พิธีฝ่ายภิกษุสงฆ์ ❖

ส่วนใหญ่ก็พึงปฏิบัติเช่นเดียวกับงานทำบุญหน้าศพ ตั้งแต่การสวดมนต์นิยมใช้สูตรอื่นจากอนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตร และธรรมนิยามสูตรที่ใช้สำหรับงานทำบุญศพ ๗ วัน ๕๐ วัน และ ๑๐๐ วัน หรือหน้าวันปลงศพดังกล่าวแล้ว (ในปัจจุบันใช้ธรรมนิยามสูตรก็มี) ทั้งนี้แล้วแต่จะกะหนดหมาย หรือเจ้าภาพจำนงหมาย เช่น สติปัฏฐานสูตร เป็นต้น

❖ มนต์วิธานและศาสนพิธี ❖

*****

เหมาะสำหรับภิกษุผู้่นวกะพระเถระและพุทธศาสนิกชน
ผู้สนใจทั่วไป

- ที่ปรึกษา**
- พระมหาบุญชัย จารุทัตโต ป.ธ. ๔
  - พระเถระผู้ทรงพรรษา ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔
  - พระมหาสุธรรม สุรตโน ป.ธ. ๕
  - พระมหากองเจน สิริจันโท ป.ธ. ๙
- รูปเล่ม**
- พระมหาชัชวาลย์ โอภาโส ป.ธ. ๕
- รวบรวมโดย**
- ธรรมจักร ป.ธ. ๕
- ภาพปก**
- กองพุทธศิลป์
- พิมพ์ครั้งที่ ๒**
- จำนวน ๑,๐๐๐ กันยายน ๒๕๔๔
- พิมพ์ที่**
- บริษัท
  - โทรฯ
- พิมพ์/พิสูจน์อักษรโดย**
- คณะพระภิกษุ-สามเณรเปรียญ
  - พระชัยยง อัดถโย
  - พระพุทธศาสนาตรบัณฑิต ปี ๒๕๔๔